CASPARIS ZIEGLERI,

De

CLERI-
CO RENI-
TENTE,

sive

MUNERIS EC-
CLESIASTICI
FUGA,

DISSERTATIO
JUSTINIANEA.

WITTENBERGÆ,
Literis MATTHÆI HENCKELII,
Acad. Typog. M DC LXXXIV.

MEMORIÆ. SEMPITERNÆ.
THEOLOGI. INCOMPARABILIS.
ET. INTER. PAUCOS. UNICI.

MARTINI.

GEIERI.

OB. EGREGIAS. VIRTUTES.
ET. INIMITABILEM.
TUM. DOCENDI.
TUM. ORACULA. DIVINA. INTER-
PRETANDI. FACULTATEM.
SUMMIS.
QVOS. DARE. POTUIT. SAXONIA.
HONORIBUS.
SED. INVITE. ADMODUM.
ET. PLANE CONTRA.
VOLUNTATEM.
ORNATI
PRÆCEPTORIS SUI.
B. M.
PERPETUUM. HOC.
OBSERVANTIÆ.
MONUMENTUM.
P.
CASPAR. ZIEGLERUS.

AD LECTOREM.

Vir in cœlo notiſſimus, in terrâ celeberrimus, Theologus incomparabilis, & ſine exemplo, D. MARTINUS GEIERUS, poſtqvam ad Oratoriam Eccleſiaſticam animum adplicuiſſet primùm, etſi non tàm verborum, qvàm rerum doctrinâ excultus eſſet, ſermone tamen adeò comptus ornatusqve & copioſus evaſit illicò, ut mirum in modum ſpecie ac nitore orationis, nec vanæ illius, & in verba humida atqve lapſantia diffluentis, ſed rerum pondere gravis atq; ſublimis, animos audientium teneret captos. Utebatur enim, Apoſtoli exemplo, ora-

oratione & sermone tali, qvæ non persvasoriis humanæ sapientiæ verbis, sed spirituali potentiæ demonstratione constabat, qvæve ipsis divinarum vocum fulciebatur oraculis, qvòd compertum haberet, non aliâ magis arte discuti humanæ mentis caliginem, nec faciliore viâ tolli animorum labes ac pestilentias posse. Sufficere sibi adeò putabat Scripturæ divinæ stylum & phrasin, ut inani illo & indecoro apparatu sonituqve verborum, qvo Rhetores hominum animis hinc illuc impellendis insidiantur, opus sibi haud qvaqvam esset. Noverat res sacras divinasq; puram, castam, simplicem orationem exigere, & proindè peccare eos, qvi in re tam seriâ, ubi de DEO, de pietate, de religione, de vitæ disciplina ipsius veluti numinis instinctu, verba facienda sunt, tam

tàm leves ac dissolutos se præstant, ut permulcendis tantùm auditorũ auribꝰ ac svavitate perfundendis, non frangendis & vincendis animis intendant. Et illi qvidem nullâ omninò, qvid rem de qvâ agunt, qvid locũ, qvid ipsos deceat, ratione habitâ, ne delicatioribus qvidem & nec amatoriis interdum verbis abstinere solent. Sunt alii, qvorum lingva tàm prodiga atq; infrenis est, ut illa semper, æstuetq; colluvione verborum, in circulum redeuntium, eandemq; sententiam multo cum auditorum fastidio exprimentium, imò uni alicui vocabulo tàm fixè inhærentium, ut plusqvàm millies id in unà oratione repetitum audias, neqve id proferri, sed excidere videatur, omni cæteroqvin virtute destitutum & inani sono unicè se commendans.

Ni-

Nihil horum ex ore GEIERI *no-ſtri audiebatur.* In homiliis, qvas ad populum habebat, id præcipuè dabat operam, ut ex puriſsimis Evangeliſtarum & Apoſtolorum fontibus & ex probatiſsimis Interpretum ſcriptis univerſam Chriſti philoſophiam in compendium contraheret, ita ſimpliciter, ut tamen eruditè, ita breviter, ut tamen dilucidè & enucleatè. Quâ ſuâ diligentiâ id inprimis conſecutus eſt, ut verba, qvibus utebatur, perpetuis Scripturæ ſacræ ſententiis impragnata, non ſpecie tantum ac venuſtate placerent, ſed ipſa etiam pectora perrumperent, noxios inde affectus expellerent, conſcientias inſtruerent, deniqve docerent; & ad probitatem pietatemqve excitarent, non ad levitatem vanitatemqve erudirent. Accedebat vita, ad certam rationis nor-

normam, & omninò in exemplum composita, qvæ doctrinæ vim addebat & documentum statuebat, plurimùm facere in animis auditorum virtutem docentis. Temperare mihi neqveo, qvin applicem ad eum insigne istud encomium, qvod Johanni Chrysostomo dedit Sozomenus, *lib. 8. c. 2.* *Multos porrò, qvi in Ecclesia ipsum audiebant, ad virtutis studium impulit, & in doctrinâ fidei, ut idem cum ipso sentirent, effecit. Nam cùm vitam ageret planè divinam, ad æmulationem virtutis suæ auditorum animos excitabat. Posthæc verò facilè eos adducebat, ut*

can-

eandem secum sententiam amplecterentur, quippe qui non arte quâdam aut eloquentiæ vi istud ageret, sed sincerè, tanquam veritatis studiosus, sacras scripturas exponeret. Etenim oratio, quæ operibus exornatur, meritò fide digna videtur. Si verò operibus destituta sit, oratorem impostorem esse arguit, ac suorum ipsius dictorum reprehensorem, tametsi is in docendo magnæ sit diligentiæ. Porrò Johannes utrâque laude ex

æqvo floruit. Nam ejus qvidem vivendi ratio & conversatio gravis fuit ac severa: dictio verò perspicua simul ac splendida, &c. Non alius erat GEIERUS noster, qvi dici propterea suo merito poterat Chrysostomus Lipsiensis, qvòd nil, nisi aurea ex divino ejus ore audirentur dicta. Ad cathedram porrò Academicam admotus, Doctoris Theologi titulum, & muneris dignitatem, magno cum omnium applausu sustinuit. Erat enim ingenio promptus & expeditus, judicio excusso, eruditione solida, & abstrusâ, lingvâ felicissimâ. Qvodqve in hoc genere rarum est, nihil ejus ingenium habebat arrogantiæ, nihil bilis, nihil supercilii, neqve atra loligi-

nis

ali qvicqvam: sed admirari oportebat mores illius candidos facilesqve, & singularem qvendam rerum omnium illarum contemptum. Si qvando circa religionem controversiæ agitandæ & enodandæ erant, non conviciis suos proscindebat adversarios, qvod hodiè ferè solenne est qvibusdam, sed Augustini methodum, qvam ille in libris *contra Cresconium* præscripsit, secutus, sententias suas ex communibus, & utrinqve admissis principiis, cujusmodi sunt divina cùm veteris, tùm novæ Scripturæ Oracula, confirmabat, ac probabat, ex certis dubia definiebat, ex claris & perspicuis obscura illustrabat; qvæ velut falsa ab adversario rejiciebantur, horum fidem ex nexu adstruebat eorum, qvæ idem ille verissima esse confitebatur. Ex hac o-

tinia placidè admodùm, atqve ſine animi commotione. A conviciis autem & maledictis non tantùm abſtinebat ipſe, ſed ab aliis etiam, ſi congeſta fuiſſent, ſummo afficiebatur dolore. Deſiderari ajebat, qvod ipſe ex ejus ore accepi, inter qvàm plurimos Theologos charitatem Chriſtianam, & mutuis contumeliis extingvi eam prorſus, ægrè ferebat. Et qvid verò iſtiusmodi rixis, conviciis, obtrectationibus, ſycophantiis, technis, mendaciis, depravationibus, efficitur aliud, niſi qvòd labefactatur ipſorum autoritas, qvam oportebat eſſe graviſſimam, inficiuntur auditorum & lectorum animi, qvos oportebat ad pietatem excitari: diſcinditur Chriſtiana concordia, ſine qvâ Chriſtiani haudqvaqvam ſumus. Nec enim intra argumentorum con-

conciliationem facilè consistit, si qvis exortus est, dissensus, sed atrocibus utrinqve conviciis pugna crudescit, dentatis libellis res geritur, ac reciprocantibus maledictis penè in rabiem exit disputatio litigiosa. Dicere solebat communis utriusqve nostrûm praeceptor, HENRICUS HOPFNERUS, Theologus acutissimus beatæ memoriæ, (sed qvem ego admodum adolescens, prætextâ vix tum positâ, privatim docentem, sub ἐχεμυθίας conditione, audivi) grave esse audire, non alibi mordentes magis & atrociores injurias contineri, qvàm in polemicis Theologorum scriptis. Est enim certò hoc pertinaciæ plerisqve mortalium ingeniis insitum, ut qvod semel, qvocunqve casu & qvâcunqve ratione, etiam imprudenter & parum considerate, pro-

nunciaverint, ne erraſſe videantur, nunqvam tueri deſinant, etiamſi compererint, ſe perperam pronunciaſſe. Eaqve animi obſtinatio iis maximè adhæret, qvi in divinis oraculis explicandis ſuam ponunt induſtriam, qvippe qvi à rectâ viâ ſe aberraſſe aut nunqvam, aut difficulter agnoſcunt, nec ſui victores ita exiſtunt, ut triumphatores erroris dici qveant. *Qvoniam enim humanitùs per imprudentiã lapſi ſunt*, (Claudiani Mamerti, Epiſcopi Viennenſis, *ex lib. 1. de ſtat. anim. c. 1.* verba ſunt) *eligunt audaciam culpæ ſuæ pervicaci obſtinatione defendere, ne videantur potuiſſe peccare.* Hinc adeò fit, ut primum obſter

pu-

pudor, is per contentionem proficiat in pervicaciam, pervicacia tandem evadat in rabiem, & contumeliis acerrimè pugnetur. At hoc ipsum est, qvod Donatistis exprobrat Optatus Milevitanus, *adversf. Parmen. lib. 4.* *Nullus vestrûm est, qvi non convitia nostra suis tractatibus misceat, qvi non aliud initiet, aut aliud explicet. Lectiones dominicas incipitis, & tractatus vestros ad nostras injurias explicatis. Profertis Evangelium, & facitis absenti fratri convitium. Auditorum animis infunditis odia, inimici-*

tias

tias docendo ſvadetis, &c.
Non ſolum verò Chriſto Salvatori gratius putabat GEIERUS noſter, ſed etiam ad provehenda rectiora ſtudia conducibilius, ſi moderatis rationibus placarentur reclamantes, & ſolo gladio ſpiritûs, qvod eſt Verbum DEI, atqve armis Apoſtolicis vincerentur. Semper ei ob oculos verſabatur illius lenitas, qvi cùm ſolus omnium vacaret omni errore, non tamen extingvit linum famigans, nec baculum fractum comminuit. In animo hærebant divina Apoſtoli monita de manſvetudine, erga omnes exercendâ, & dilectione etiam eorum, qvi graves adverſus nos gerunt inimicitias. Tenebat memoriâ, itemqve meminerat, plus valuiſſe in veteri Eccleſiâ Doctorum modeſti-

ſtam, qvàm multis injuriis agitatam, & acri vehementiqve incitatione inflammatam diſputationem. Sic igitur ipſos primos Eccleſiæ Chriſtianæ præfectos imitabatur, qvos Apoſtolus Paulus ita inſtruxerat, ut cum omni manſvetudine docerent, non alienantes qvenqvam morum & orationis aſperitate, ſed manſvetudine vincentes etiam moroſos.

Tam illuſtres cùm eſſent divini GEIERI virtutes, dignus habebatur ille, qvi in altiorem cathedram eveheretur, unde lumen ingenii in univerſas Eccleſias Saxonicas explicari & qvaſi dilatari poſſet, & cui ipſe Princeps conſcientiæ ſuæ rationes committeret. Vocatus igitur DRESDAM, ut ab ELECTORE SA-

SAXONIÆ potentissimo ex suggestu oracula divina explicans audiretur, & qvæ deinceps fieri deberent, audiret ipse, summâ cum animi consternatione, & cum qvadam anxietate paruit. Nec vanâ enim præsumptione sibi persvaserat, destinatum sibi jam esse qvod omnibus modis declinabat, honoris Ecclesiastici fastigium, novumqve sibi ingenium indui oportere. Ea qvippe est bonarum mentium indoles, ut suspectam habeant invidiam vicissitudinemqve fortunæ ex majore gloriâ & felicitate sibi contingentis, & malint in provinciâ semel acqvisitâ persistere, suamqve personam, qvam susceperint cum decoro tueri, qvàm locum ambire altiorem, & dubium in majore dignitate successum experiri. Sed cum occultâ vi

di-

divinum Numen provehebat, ut honor nec petenti, imò renitenti ultrò delatus, insigniori gloriâ decoraretur, & ut veneratio ejus autoritas incresceret, magis sublimiorqve evaderet. Concione habitâ, qvæ opes copiasqve doctrinæ cumulatissimas continebat & præbebat, summi Antistitis munia capere jubebatur, & ut omni difficultati, qvæ eam implicatam reddere poterat, præveniretur, non alium religionis & conscientiæ suæ moderatorem se capere, per Ministros significavit laudatissimus PRINCEPS. Tum verò ille multis verbis deprecari illud onus, imparem se ei ferendo dicere, in propensâ Lipsiensium suorum voluntate qviescere se velle, & petere proinde, ut sibi liceret, qvod restaret vitæ, in potestate suâ habere, in-

intelligere enim se, qvàm scopuloso difficiliqve in loco versaturus sit, aulæ minimè adsvetus, suâ naturâ qvietissimus, nec aliis rebus, qvàm in curâ animarum & studio Academico innutritus. Cùm autem nihil omninò proficeret, non tergiversari amplius, sed resistere prorsus, & reluctari, & modis omnibus adversari pergebat, adeò ut in lacrymas tandem resolverentur & diffluerent, qvibus se premi animadvertebat, anxietates. DRESDÆ tùm temporis agebam ipse, causis, qvæ in summo PRINCIPIS auditorio ventilabantur, judicandis intentus. Ubi ab occupationibus istis aliqva dabatur remissio, perpetuos de enixâ PRINCIPIS voluntate, deqve GEIERI verecundiâ, inter summos pariter & infimos audiebam sermones,

nes, desideris verò ab omnibus eundem, GEZELIUM uno ore postulantibus. Qvæ dum fierent, in mentem & memoriam venit Leonis Imperatoris Constitutio, repetita Justiniano in *l. 31. C. de Episc. & Cler.* & gaudebam, dari mihi exemplum nostræ Ecclesiæ, qvod non minus, atqve cætera, qvæ ex libris veterum memoriarum petuntur, documentum daret, reperiri adhuc tales, qvales ad Episcopales cathedras promoveri voluit pietatis & religionis studiosissimus Imperator. Ista conciliatio ut innotesceret GEZELIO, primus ego feci, & ex omnium ore testimonium dixi, non alium magis ei convenire dignitatem, qvàm ipsam illam, cui imparem se is arbitraretur, & qvam tantopere refugeret, videri etiam mihi negotium istud, qvod nunc age-

ageretur, dilucidè in illâ exprimi, & ſpecimen ab illo præberi Epiſcopi, ſincero omnium judicio promoti. Dici non poteſt, qvantâ cum delectione ſingula Conſtitutionis verba, qvantave cum attentione totam ejus ſeriem conſideraverit divinus vir, ut etiam inde ſolatium aliqvod caperet, & erectiorem ſe atqve alacriorem ad munus delatum præberet. Sic enim indicavit ipſe, non mihi tantum, cum poſt aliqvod temporis ſpacium conveniendi eum daretur poteſtas, ſed Lipſienſibus etiam ſuis in publicâ concione, qvam habuit apud eos in iſtâ ſuâ ἐπιεκειᾳ ſupremum. Ut igitur facti illius, qvod ſingulare planè eſt, apud poſteros aliqva extaret memoria, dudum ego penes me conſtitui, Leonis iſtam Conſtitutionem horis o-

tio-

tionis commentatiunculâ qvali-cunqve illustrare, eamqve GEIERO, Præceptori olim meo, sacram facere. Sed dum aliis intentus sum, nec concederetur tempus opportunum, mors eum fato propera abstulit, mihiqve & omnibus bonis dolorem pariter ac desiderium ejus reliqvit. Non desii tamen propterea, aut abjeci illud meum propositum, qvin factum nuperè, ut dum aliud agerem, in hoc ipsum argumentum inciderem, qvod mihi summi illius Viri memoriam redintegrabat, & ut eas, qvas in ejus gratiam olim susceperam meditationes, tandem aliqvando absolverem, non tàm invitabat, qvàm urgebat. Feci igitur, qvà potui industriâ, & variè qvidem, uti contingere mihi solet, distractus, ut levidense aliqvod in publico exta-

extaret monumentum, non gratitudinis tantum meæ, qvâ tum GEIERO ipsi, tum CARPZOVIIS, & aliis, affinitate eum attingentibus, obstrictus sum, sed etiam divinæ illius vocationis, qvâ præter spem & contra omnem intentionem invitus planè ad aulam non promotus, sed veluti abreptus fuit. Hæc volui ne nescires, BENEVOLE LECTOR, & ut rationem haberes, cur beatissimi Viri nomen hic videas præfixum. Tu benignâ mente illhæc accipe, & in optimam partem interpretare.

Cum bono Deo.

JUs civile, uti ex veterum ſcriptis in unum corpus ab Imperatore Juſtiniano collectum fuit, tantâ cum circumſpectione pleraqve omnia proponit, & tum intellectum hominis, tum voluntatem inſtruit, ut poſt ſacrum Codicem ex illis potius fontibus, qvàm ex hodiernorum Moraliſtarum libris petenda ſit informatio conſcientiarum. Dum enim id, qvod juſtum eſt, principaliter definire intendit, & conſcientiæ officium in hoc conſiſtit, ut qvaſi præco aliqvis juſtitiæ, homini ſuggerat, qvid fieri vel non fieri in vitâ de-

beat, dubium non est, multum juvari conscientiam illam ex regulis justitiæ, in jure civili præscriptis, præsertim cum illæ nihil aliud sint, qvàm leges juris naturalis plenius & majori cum curâ excultæ. Arthur. Duck *de autor. jur. civil. lib. 1. cap. 2.* Et putârunt hinc Romani, ex suis istis statutis & axiomatibus ita instrui posse mentem hominis, ut in qvibusdam aliis, qvæ definita non essent, qvid fieri deberet, facilè colligere liceret. Eâqve de causâ qvibusdam conventionibus vim coactricem denegarunt, ut in illis solâ paciscentium fide staretur, qvandoqvidem honestius atqve ad excitandum virtutis studium conducibilius existimaverunt, qvædam relinqvere hominum inter se spontaneæ fidei & probitati, qvàm

omnia

omnia vinculis legum & obligationum necessitate astringere. Arnold. Vinn. *de pact. c. 4. c. 3.*

II. In acquirendis rebus anxiè sollicitos fuisse Romani juris conditores, ne qua injustitiae macula vel personas acquirentes, vel rem acquirendam, vel titulum aut modum acquirendi contaminet, ex variis juris illius capitibus evidenter constat. Multa scil. complexè & conjunctim consideranda esse in ejusmodi negotiis, ut actus ipse justus dici queat, variè praescribitur. Neque enim sufficit, personam esse talem, quae acquirere, aut a qua acquiri queat, rem etiam in commercio esse, aut titulum, vel ipsum etiam apprehensionis actum vitio carere, nisi omnia haec conjunctim ad se invicem collata justè se habeant.

Nam si maritus aliqvis uxori suæ fundum donaverit & tradiderit, si singulatim qvæ negotium hoc ingrediuntur, & constituunt, cõsideres, nihil omninò videtur reprehendi posse. Uxor talis est persona, cui acqvirere prohibitum non est; maritus persona talis, qvæ alienare, & â qvâ acqviri qvid potest: fundus non est extra commercium, nec res alienari prohibita: donatio titulus est justus, ex qvo dominium rei transferri potest; traditio est modus transferendi dominium; & tamen uxor fundum ita donatum non acqvirit, neqve donatio valet, *l. 1. 2. 3. & 31. ff. de donat. int. V. & U.* Ut maximè enim singula nudè, simpliciter & absolutè considerata, nihil injusti contineant; collata tamen ad se invicem

&

& conjugio sit sancita, invalidam [illegible] donationem, qvia donatio facta uxori est ipso jure nulla, & maritus planè injustus, uxor talis persona, cui donari à marito, & maritus, qvi donare uxori non potest. Inqve eo constitutum est, ut ne minor esset societas conjugalis, qvæ non minimam partem constituit societatis civilis.

III. Multa inde nata est in Jurisprudentia Romana de bonæ & malæ fidei possessore disputatio, qvæ si penitiùs examinetur excedere videtur considerationem de justitia & injustitia possessionis, etsi promiscuè sæpè ista inter se confundantur vocabula. Differunt tamen præcipuè in eo, qvòd justitia & injustitia absolutam attendi velint possessionis qvalitatem, qvalis in natura possessionis sit, sine re-

respectu ad animum possidentis; cùm bona & mala fides qvalitatem possessionis, relatam ad possidentis opinionem & existimationem, qvalem se habere credat, perpetuò respiciat. Adeoqve bonæ fidei possessio est, cùm justè se possidere existimanti conscientia, etsi erronea ea sit, non reclamat. Malæ fidei, cùm alicui, injustè se possidere, conscientia dictitat. Ut maximè enim is, â qvo possidendi causa est, transferendi jus non habeat, si tamen alter ille, qvi accipit, putet, eum habere, qvod ita fiet, si vel putet, eum dominum esse, neqve ei interdictam rei suæ alienationem: vel ita sciat, eum dominum non esse, ut tamen putet, eum alienandi jus habere, puta tutorem aut procuratorem esse, de bonâ accipientis fide dubitare

pro-

[illegible] non licet, Hugo Donell. *lib. 5. comm. cap. 17.* Idqve etiam in foro conscientiæ sufficere volunt, ut non videatur peccare, qvi ex conscientiâ erroneâ invincibili agit; qvomodo excusandum dicunt Jacobum, cum ad Leam non suam accessit, qvam bonâ fide putaverat suam esse.

IV. Ad eundem modum cum in officiis publicis & dignitatibus obtinendis bonam fidem exigunt constitutiones Imperatoriæ, & severè animadvertunt in eos, qvi per ambitus crimen ad eas adspirant, ut videre licet ex *l. ult. C. ad L. Jul. repetund. l. 1. Cod. Theod. ad L. Jul. de ambit. Novell. Justiniani 8.* & constitutionibus aliis; cum & legibus antiqvioribus, qvas recenset Alexander ab Alexandro, *gen. dier. lib. 5. c. 17.* Tiberius

Decianus, *tr. crim. lib. 8, cap. 21.* Jacob. Menochius, *de A. J. Q. l. 2. caſ. 401.* Etſi enim venditionis titulus ab juſtitiâ ſuâ maximè ſe commendet, ſi præſertim juſtum rei conſtituatur pretium, publica tamen ejusmodi officia noluerunt Imperatores ita eſſe in commercio, ut qvaſi venum exponantur, & nundinationes circa ea inſtituantur. Qvà qvidem in re non publicæ tantùm ſaluti, ſed privatæ etiam cujusqve conſcientiæ conſultum voluit Jurisprudentia Romana, uti patet ex principio dictæ *Novellæ 8.* inprimis verò ex *capite ejus ſeptimo*, in qvo jurisjurandi formulam præſcripſit Juſtinianus, à præſidibus præſtandam; eamqve extendit non ad initium tantum acceptæ adminiſtrationis, ſed etiam ad continuationem e-

jus

[illegible] quod primoris esset officium hoc suum pium custodire manibus, Deo & Principi pro eo redditurus rationem.

V. Tam curiosæ sollicitudini fuerunt Imperatores in conferendis dignitatibus civilibus & palatinis, mirum non est, circa officia Ecclesiastica haud paulo majorem eos adhibuisse curam, pluresque & frequentiores edidisse constitutiones, ne indignis [illegible] pateret aditus, neve malis artibus quis ea occupet, aut invadat. Tenerior res est religio, & tenerior [illegible] exigitur conscientia in iis, qui religionis normam profitentur. Cui quidem informandæ non una aut altera sufficit regula, sed infinitæ [illegible] plures exhibent considerationes, tanta [illegible] pericula nonnunquam conducen-

tes, ut multâ prudentiâ opus sit, si ex illis eluctari qvis velit. Qvod si ergò qvis prima officii sui tam sancti, tamqve reverendi initia, scelere & turpi ambitione contaminat, vixerit deinceps, ut qvâdam animi confidentiâ & exaggeratione sui, qvod incumbit, muneris, id qvod agendum est, exseqvatur. Maximum in qvalibuscunqve adversitatibus bonum est mentis tranqvillitas, neqve adversus calumnias potentius aliqvod præsidium, post virtutem divinam, inveniri potest, nisi qvod ex animo benè sibi conscio petitur. Huic verò inniti & insistere haudqvaqvam potest, qvi sacrum officium involat potiùs & prensando occupat, qvàm sibi oblatum accipit, qvive animo parùm integro & omnia repagula,

[illegible] pudoris & [illegible] perstringen-
tes Ecclesiam & ovile Christi in-
gredi haud veretur.

VI. Conatus ejusmodi ut reprimerentur, neve Ecclesiasticorum officiorum sanctitas inviolata consisteret, plurimæ prostant non Ecclesiasticæ tantùm, sed civiles etiam sanctiones, quæ verò ipsâ multitudine & frequentiâ suâ satis ostendunt, nunquam retundi potuisse sufficienter istud flagitii genus. Inter illas singularis planè est Leonis Imperatoris illa, quæ extat in *l. 31. Cod. de Episc. & Cler.* digna proinde, quæ attentiùs consideretur & commentariolo prolixiore illustretur. Ea ita se habet:

Imp. LEO & ANTHEMIUS AA. *Armasio* P.P.

Si qvenqvam vel in hâc regiâ urbe, vel in cæteris provinciis, quæ toto Orbe diffusæ sunt, ad Episcopatûs gradum provehi Deo auctore, contigerit, puris hominum mentibus, nudâ electionis conscientiâ, sincero omnium judicio proferatur. Nemo gradum sacerdotii pretii venalitate mercetur. Qvãtum qvisq; mercatur, non qvantum dare sufficiat, æstimetur. Profectò

enim

enim quis locus tutus, & quæ causa esse poterit excusata, si veneranda Dei templa pecuniis expugnentur? Quem murum integritatis aut vallum fidei providebimus, si auri sacra fames in penetralia veneranda proserpat? Quid deniq; cautum esse poterit, aut securum, si sanctitas incorrupta corrumpatur? Cesset altaribus imminere profanus ardor avaritiæ, & à sacris adytis repellatur piaculare flagitium. Itaq; castus &

humilis nostris temporibus eligatur episcopus, ut quocunq; locorum pervenerit, omnia vitæ propriæ integritate purificet: non pretio, nec precibus ordinetur antistes. Tantum ab ambitu debet esse sepositus, ut quæratur cogendus, rogatus recedat, invitatus effugiat. Sola illi suffragetur necessitas excusandi. Profectò enim indignus est sacerdotio, nisi fuerit ordinatus invitus. Cum sanè & si quis hanc sanctam & ve-

ne-

nerandam antistites sacram pecuniæ interventu subiisse, aut si quis, ut alterum ordinaret, vel eligeret, aliquid accepisse detegitur, ad instar publici criminis & lesæ majestatis accusatione proposita, à gradu sacerdotii retrahatur. Nec hoc solum deinceps honore privari, sed perpetuæ quoque infamiæ damnari decernimus: ut eos, quos par facinus coinquinat & æquat, utrosque similis pœna comi-

te-

tetur. Dat. VIII. Id. Mar. Constantinop. Zenone. *

VII. Non alia magis in Jure Justinianéo eminet sanctio, qvæ ambitionem & avaritiam, vulgaria electionum vitia, reprimat & coërceat, qvàm ipsa hæc, utà nobis proposita est. Digna ea est, qvæ ab omnibus studiosis Theologiæ & Candidatis ministerii crebrò ad animum & in memoriam revocetur. Laudat eam Cardinalis Baronius, *ad ann. 469. num. 9.* itemqve Johannes Saresberiensis, *in Policrat. lib. 7. cap. 20.* & multò antè Photius, Episcopus Constantinopolitanus, *in Nomocan. Tit. 1. cap. 24.* ad qvem tamen hoc extat Theodori Balsamonis Scholion, constitutionem istam non esse positam in Basilicis, atqve ideò irri-

[illegible] fuiſſe. Id verò argumentum eſt, compilatores βασιλικῶν ideò omiſiſſe eam, qvòd viderent, fruſtrà adhiberi ex illâ medicinam morbo, huic ſeculo ſuo nimium invaleſcenti: Nec deleri tamen propterea debuiſſet, cùm utique ex vitiis ingraveſcentibus tolli neqveat id, qvod juſtum & rectum eſt: Utiliter ea ſervatur in noſtris Eccleſiis & Rebuspublicis, & laudatur pietas Leonis, qvod Eccleſiæ Dei miſeriæ lege publicâ ſancire voluit, qvod diu antè per varia Conciliorum decreta aſſertum, & multis Doctorum ſententiis confirmatum fuit; Nos verò ideò adſcripſimus totam, ut brevi eam commentario illuſtrare liceat.

VIII. Inſcriptio qvidem LEONIS & ANTHEMII nomen præ-

fe

refert, sed reverâ ab Leone solo Constitutio hæc confecta & in partibus Orientis promulgata fuit. Ita enim usu invaluerat, ut cum plures eodem tempore, divisis qvamlibet Imperii partibus, imperarent, atqve adeò qvamlibet ab uno tantum Imperatore reverâ scripta Lex esset, ex æqvo tamen omnium nomina præferret. Leo hic in Thraciâ natus, cùm tribunus militum sub Martiano antecessore suo fuisset, Imperator creatus est, Asparis Gothi hominis factione, qvi inter patricios allectus magnam in eo ordine autoritatem adeptus erat. Is anno Imperii sui undecimo, Christi 467. Anthemium, Martiani generum, in Occidentem misit, ut Romanis imperaret. Et hinc illa in inscriptione societas. Esse autem Consti-

stitutionem hanc Leoni, non verò Anthemio adscribendam, inprimis patet ex eo, quòd Constantinopoli, quæ sedes erat Orientis, Leonis imperio subjecti, scripta fuit, uti testatur subscriptio, cùm Anthemii regimen intra limites Imperii Occidentalis coërcitum esset. Deinde verba illa: IN HAC REGIA URBE, ET HANC SANCTAM ET VENERANDAM ANTISTITIS SEDEM, satis arguunt, urbem & sedem Constantinopolitanam intelligi debere. Ipse etiam ARMASIUS, ad quem Constitutio hæc scripta fuit, præfecti prætorio officio non in Occidente, sed in Oriente functus est, uti mox dicam. Cæterùm Leo Imperator, hujus legis autor, pietatis & religionis studiosissimus fuit, & ut habet Chronicon Alexan-

xan-

xandrinum, *sub Olympiad.* 311. acerrimè persecutus est Arianos Exocionitas (Gr. ἐξωκιονίτας, sive potiùs ἐξωκιονίτας, vid. Jacob. Gothofred *diss. ad Philostorg. lib. 11. c. 3.*) edictoqve promulgato ubiqve vetuit illos habere Ecclesias, omnesqve conventûs illorum penitùs sustulit. Laudandaqve inprimis ejus Constitutio in *l. fin. C. de fer.* qvâ sanctitatem dici dominicæ ab omni strepitu judiciali, ab omnibus ludis & spectaculis, & ab omni actione frivolâ atq; profanâ custoditam esse voluit.

IX. Scripta est hæc Leonis Constitutio ad ARMASIUM, PRÆFECTUM PRÆTORIO. Baronius mavult legere *Armatium*, ductus procul dubio autoritate Suidæ, qvi Ἁρμάτιον, sive ἁρμάτιον vocat. Johannes Glandorpius,

uuSuconsessu. Sunt qui ipsum il-
lum fuisse, qui cum prius à parti-
bus Basilisci stetisset, cujus filius e-
rat consobrinus, à Zenone Impe-
ratore donis & pollicitationibus
corruptus, Basiliscum deseruit, &
à Zenone tandem interfectus fuit.
Promiserat Zeno inter alia se si-
mulac imperium recuperasset, ar-
macum Magistrum præsentis mili-
tiæ facturũ, uti refert autor Chro-
nici Alexandrini *sub Olympiad. 314*.
Ut adeò putem, ex Præfecto Præ-
torio, si vera est lectio vulgaris
Constitutionis Leonianæ, factum
eum sub Zenone magistrum mili-
tum, non quòd superior ea digni-
tas esset, sed quòd commodior
forte, & ingenio Armati magis
congruens. Præfectum urbi enim,
& præfectum prætorio, & ma-
gistros equitum ac peditum ejus-
dem dignitatis fuisse, constat ex

L. 1. C. de Praef. Praet. sive urb. lib. XII. Suidas Armatum hunc describit ut crudelem & effaeminatum. *Caede ejus*, inqvit, *cives admodum sunt gavisi. Nam sub Leone quosdam Thraces, qui seditionem moverant, cepisset, his manibus amputatis dimiserat.* Et porrò: *cùm Basiliscus Imperator Harmatio, ut cognato, liberum aditum ad Zenonidem uxorem permitteret, ac diutiùs consuetudo duraret, amboq; formâ insignes essent, deperire inter se coeperunt. Hinc oculos in se invicem conjiciebant, & vultus subinde convertebant, & arridebant inter sese. Cùm autem Theodoricus videret, Harmatium ab omnibus coli, seq; viro ab adolescente, qui capillis curandis & alias corporis exercitationes curaret, indignabatur. At Harma-*

tius,

tis clarissimi Achillis, Herculeanæ cognitionem sufferre, nemi-nem sibi fortitudine præstare puta-bat, ac tantum se eo superiorem ha-bebat, ut Achillem habitu [illegible] con-[illegible] se Hippodamiam se finxerit. Quo magis autem cognomini confor-mis conveniret, uxori [illegible] infi-mæ plebis [illegible], qui Pyrrhum illum appellaret. Quod si [illegible] se, quod rubicundam esset [illegible] di-cebat: Sic ad laudem fortitudinis adnitebat, ut adolescentem: neque enim honores petebat, ut Pyrrhus, sed mulieres deperibat, ut Paris.

X. Consulto abstinemus à pro-lixiore inscriptionis hujus exami-ne, ne à scopo nostro dilabamur prorsus, & ab instituto nimium discedamus. Potius est, ut videa-mus, quâ ex ratione, gravi oc-casione inductus Imperator Con-

sti-

stitutionem hanc ediderit: Dubium verò mihi non est, factum id esse suggestione Gennadii, tum temporis Episcopi Constantinopolitani. Celebraverat ille cum septuaginta tribus Episcopis in urbe suâ Concilium Provinciale, inqve ęo tum alia, de qvibus acta perierunt, tum inprimis de Simoniacis Episcoporum promotionibus egerat oppidò prudenter & severè. Superest eâ de re Epistola Synodica, qvam recitat Baronius, *ad ann. 459. num. 3.* & Severinus Binius, *tom. 2. Concil. p.* [illegible] Sed non nisi cum subscriptis nominibus qvatuor Metropolitanorum. Plures autem subscripsisse, ex ipso contextu patet, qvorum nomina cum ipsa Epistolâ recensentur in jure Græco-Rom. *lib. 3. pag. 189.* Nos aliqva, qvæ ad rem præ-

præsentem [illegible], unde excerpsimus. Præmittunt, damnari ejusmodi promotiones Simoniacas tum per verba Scripturæ sacræ, tum per Canonem proximè habitæ Synodi Chalcedonensis. Tum pergunt: *Quoniam tamen, his ita aperte prohibitis, quidam sunt in Galatarum Ecclesiâ deprehensi, propter turpe lucrum & avaritiam, hæc salutaria & humana præcepta negligere & transgredi, eaque ipsa nobis renovare visum est cum sanctâ Synodo, quæ in hac regnante novâ Româ nunc agit, ut sint omni penitus inviolata, & omni prætextu callidoque commento, sordidam hanc & abjectam, quæ nescio quomodo in sanctissimas Ecclesias subiit, consuetudinem, omnino exscindamus, ut cum pura & absq;*

ab cauponatione eorum, qui ordinantur, renunciatio ab assistentibus facta fuerit, gratia S. Spiritus supervèniat. Quibus nescio an per pecuniam promotionem facientibus, & manu non purè operante, ad eum qui promovetur (secundum vocem Evangelii) & non potius contrahitur gratia Sancti Spiritus. Scito ergò religiosissime omni ex parte vir, quicunque hujus convictus fuerit Episcopus vel Chorepiscopus, vel circuitor, vel presbyter vel Diaconus, vel quivis alius ex Canone, vel ex Laicis, communi Antistitum decreto, communique sententia condemnatum esse. sicut de hoc quoque Sanctorum Patrum praecedens Canon loquitur: Oportet enim gratiam semper esse gratiam, & argentum apud eam nequaquam intercedere. Si ergò & ab omni fac-

cerdotali dignitate & ministerio alienus, & quolibet sacro exercitationi subjectus, qui & si per pecuniam acquirere eam existimat, & qui eam pecunias præbere pollicetur, &c. Legitur eadem Epistola in Synodico græco, à Gvilielmo Beveregio edito, *tom. 2. pag. 181.* Sed ita, ut dimidia ejus pars posterior pro Scholiis Balsamonis venditetur, cum sint ipsius Epistolæ verba, qvod etiam notat Baronius *ad ann. 459. n. 4.*

XI. Qvo anno Synodus hæc Constantinopolitana habita sit, non satis constat. Dicerem ego, eodem hoc anno, qvo Constitutio nostra edita est, hoc est, anno Christi 469. aut proximè antecedente eandem celebratam fuisse, ut scil. lege publicâ confirmaretur, qvod ab Episcopis in salutem Ec-

Ecclesiæ decretum fuerat, nisi moveret, & in diversam sententiam traheret Epistola Leonis Episcopi Romani centesima, *ad Gennadium Episcopum CPanum* scripta qva agit de Timotheo, Alexandrinæ Ecclesiæ Episcopo, qvòd universorum Domini Sacerdotum sententiis Constantinopoli coarctatus fuerit. Nec tamen restituendum eum propterea asserit, qvandoqvidem, ut maximè orthodoxiam profiteatur, superlit tamen vitium, ejus promotioni adhærens, qvòd vivente Episcopo, tantæ sedis invasor exstitit, atqve idcircò statuit, alium aliqvem ex Clero Alexandrino eligi debere Episcopum. Scripta est ea Leonis Epistola 15. Kalend. Jul. Magno & Apollonio Coss. hoc est, anno Christi 460. Coactum igitur fuit Con-

ci-

[illegible], in qvo comparuit Timotheus, vel proximum annis [illegible] vel ut Baronius & Binius statuunt, anno proximè præcedente [illegible]. Et sic integrum ferè decennium intercessit decretum illud Concilii, & Constitutionem Imperatoriam.

XII. Posito hoc, summè laudanda est circumspectio [illegible] nadii [illegible], qvod simul [illegible] thronum Episcopalem conscendit (id qvod factum post mortem Anatolii, anno nimirum CCCCLVIII.) Ecclesiæ suæ salutem commendatam sibi habuit, & qvæ tùm ab Hæreticis, tùm à Clericis, [illegible] vocatis & ordinatis, inflicta erant vulnera, qvà potuit arte, sanare [illegible] consuluerit. Convocavit igitur Synodum statim, [illegible] potestati submisit,

qvam in Concilio Chalcedonensi paulò ante, anno scil. Christi CCCCLI, acceperat antecessor Anatolius; convocavit, inqvam, novo jure, cùm anteà per ἐνδημοῦντες Episcopos, non verò συνδημοῦντες, Episcopi CPni Synodos suas celebrassent, uti alibi dixi. Et qvanqvam huic malo medicina abundè parata esset per ipsum illud Concilium Chalcedonense, qvippe qvod *Can.* 2. depositionis pœnam intentaverat, qvi pretio ordinarent Episcopos, aliosve Clericos aut ministros in Ecclesiâ constituerent; putavit tamen Gennadius, repetendum id sibi esse in diœcesi suâ ideò, qvod post prohibitionem illam Chalcedonensem in Galatiâ, provinciâ sibi subjectâ, fraudibus & dolis, adversùs dictum Canonem agi cœptum

pretium esset, data videlicet pecunia post ordinationem. Ideoque non explicat tantum & à pravis interpretationibus vindicat Canonem Chalcedonensem, sed etiam pœnas, in eo decretas intendit, injecto anathemate.

XVII. Galatia Ponticæ olim, non Asianæ, ut quidam volunt, diœceseos provincia erat; Cumque adeo tres illæ diœceses, Asiana, Pontica & Thracica, Constantinopolitano Patriarchæ subjicerentur, accepit ille *Diœcesin* in omnes illas, & singulas earum partes vere Patriarchalem. In Galatia Metropolis erat Ancyra, cujus Episcopus Anastasius in Concilio isto Quinisexto præsens erat, qvi & Epistolæ isti encyclicæ subscripsit; Et quanqvam Paulus Apostolus Galatas amentes vocet, *Gal. III. 1.*

versutos tamen eos & callidos fuisse, ipsum hoc eorum factum, qvo per pravam interpretationem decretum Chalcedonense cludere conati sunt, abundè ostendit. Qvia enim in dicto Canone constitutum fuerat, ne qvis pro ordinatione aliqvid daret aut acciperet, illi per sophisticas argutias inferebant, neqvaqvam prohibitum esse, ne qvis daret vel acciperet qvidqvam post peractam ordinationem. Ergò ut sua Canoni servetur integritas, præmittit Gennadius: *simplex est & aperta hujus mandati* (Christi scil. qvod extat *Matth. X. 8.*) *ratioqve nihil habet varium, nihil, qvod non sit facile & explicatum, nihil, qvod sophisticâ expositione indigeat.* Subjecto deinde Canone Chalcedonensi, *pulcherrima*, inqvit, *&*

vide-

verbis quæ sunt ejus Canonis sanctorum Patrum præcepta, quæ omnem [illegible] Simoniacam diabolicamque contagionem, quæ in domum spiritualem invaditur, repellit & refundit. Nullo modo enim vult ordinationis promotionem pecuniâ aut precibus aut suffragiis; nec ab eo, qui illam exercet, nec ab eo, qui ordinationis promotionem accipit. Sed nec ante tempus ordinationis, nec post dari pecunias concedit: omnino enim hæc quoque esse foedes, corruptionemque ministerii promotionis. Tandem in verbis suprà adductis pœnam adjicit anathematis, quisquis propter argentum vel dare vel accipere ordinationem velit.

XIV. Præterea [illegible] hujus Concilii decretis leges [illegible] Martianus Imperator, qui simul atque regi-

regimen accepit, statim constitu-it, ne qvis numerato pretio ad Magistratum promoveretur, uti testis est Theodorus Lector, *lib. 1. Hist. Eccl.* Cumqve etiam ab anterioribus Imperatoribus similes Constitutiones circa officia secularia & Palatina editæ fuissent, uti præ cæteris in Codice Theodosiano conspicua est *lex 1. ad l. Jul. de Ambit.* & in Codice Justinianeo *lex fin. ad l. Jul. repetund.* turpe putarunt patres & Doctores Ecclesiæ, officia civilia tàm sanctè ab omni ambitu custodiri, non perinde verò custodiri officia Ecclesiastica. Divina enim ea cùm sint & sancta, cavendum omninò est, ne qvid committatur in eorum collatione, qvo pollui & contaminari qveant. Siqvidem non est facile stare in loco Petri & Pau-

li,

lis, scilicet *viri ne* cathedram re-
giminum [illegible] similes, qui sunt
dicuntur, non Sanctorum filii sunt,
qui tenent loca sanctorum, sed
qui exercent operationum, *c. non
est*, *dist. 40*.

XV. Sed quàm parùm profe-
cerit Gennadius suo illo decreto
Synodico, colligere licet ex con-
stitutione Leonis Imperatoris
subsecutâ, quam nunc expli-
camus, & quam sine dubio
suggestionibus suis procura-
vit Gennadius: Aut verò, si
quid profecit Gennadius, latiùs
tamen & extra diœcesin suam nul-
lius erat potestas. Nec ergò pro-
hibere potuit, quò minus in illis
diœcesibus adjacentibus similes
fraudes & argutiæ adversus Decre-
tum Chalcedonense excogitaren-

rer, & ad effectum adducerentur. Unde sibi metuendum erat, ne exempla inde ex viciniâ peterent suæ diœceseos subjecti Episcopi, & iisdem vitiis inficerentur iterum, atqve in pristinas animorum pravitates reciderent, qvos ut innoxios præstaret, tàm sollicitè hactenus laboraverat. Ampliore igitur potestate opus erat, majore etiam & severiore coërcitione, qvàm ut præstari à viris Ecclesiasticis, qvantæcunqve illi dignitatis fuerint, propter eorum conditionem possent, præsertim cùm non simplicium tantùm Episcoporum Ecclesiæ, sed etiam ipsæ Patriarchales sedes affectæ vitio illo & corruptæ essent: Implorandus idcircò erat Imperator, qvi functionem ab omnibus, non Episcopis tantùm, sed Metropolitanis

tutis etiam, & ipsis deniqve Patriarchis observandam conderet, qviqve adeò potestate ἀναγκαστικῇ præditus esset, ut refractarios in ordinem redigere, & disciplinam Ecclesiasticam sanctam & inviolatam custodire posset.

XVI. Nec vero dubitavit Gennadius, vel qvisqvam tum temporis Episcoporum has partes deferre Imperatori, ut etiam in Ecclesiasticis negotiis ipsi potestas esset leges condere & promulgare. Acriter qvidem propterea à qvibusdam perstringitur Justinianus, sed ille jure suo, sibi ex Majestate & summo Imperio competente, usus est, qvo etiam Antecessores ejus usi fuerunt. Principibus in universum omnibus, qvi sceptra tenent in Rep. potestas legislatoria circa sacra de se competit, ut Prin-

cipibus jure proprio, & ut fuos Rectores Civitatis vel Communitatis suæ. Nec tantùm ut confirment solùm ea, & exeqvantur, qvæ ab Episcopis in Synodo decreta fuerunt, sed etiam ut ipsi sine prævio Episcoporum Synodali statuto novas condere possint leges, anteà nunqvam nec promulgatas, nec observatas. Qvanqvam non negem, utile esse, imo ferè necessarium, ut antequam tale qvid constituatur, præmittatur deliberatio cum Theologis, qvippe qvi in præparandâ materiâ constitutionis Ecclesiasticæ suppeditare & suggerere optimè possunt, qvid proficuum qvidve minus accommodum Ecclesiæ sit, ne qvid statuatur fortè, qvod scandalum aliqvod ex se pariat, qvodve usui rerum inconveniens sit & adversum.

tum. Et sic igitur ad Episcopos spectabit, ut materiam legis disponant, ad Principem autem, qvi Caput est civium, ut auctoritatem impertiat, & legis formam perficiat. Nec dubito, cum Gennadio primùm & qvibusdam aliis Episcopis ab Leone Imperatore consultationem institutam & habitam fuisse, anteqvam Constitutio ista, de qvâ nobis sermo est, promulgari coepit.

XVII. Fuit hæc eadem sententia Gregorii Magni, qvi cum magno studio crimen hoc Simoniæ extirpare conaretur, plurimis Epistolis ad Francorum Reges Childebertum, Theodebertum, & Theodoricum missis, eos commonuit, ut suo defungerentur officio, & Regiâ auctoritate ab labe illâ immunes Ecclesias præstarent.

Idem

Idem censuit Concilium Parisiense VI. *lib. 1. c. 11.* *Quæ etiam adhibito præstio primum necesse est, ut imperiali auctoritate & potestate cum consensu venerabilium Sacerdotum* (i. e. adhibitis in consilium Episcopis) *à Romana Ecclesia amputentur &c.* Noverant enim illi, ad Principem spectare, suis ut legibus Episcopos coerceret, & publicis sanctionibus Ecclesias ab omni tali macula custodiret. Et ex hac potestate Henricus III. Imperator in Concilio, ex Galliæ & Germaniæ Episcopis à se congregato, *edictum proposuit, ut nullus gradus Clericorum, vel ministerium Ecclesiasticum pretio aliquo conquireretur. Ac si quis dare aut accipere præsumeret, omni honore destitutus, anathemate multaretur,* ut refert Glaber. Rodulphus, *Hist. lib. 5. Cap. 5.*

XVIII. Viderat & observaverat Gennadius, & cum eo ipso Imperator, qvantis corruptelis obnoxiæ fuissent hactenus pleræqve sedes Episcopales, & ipsa aliqvando Ecclesia Constantinopolitana, qvam tamen summè reverendam & Romanæ æqvalem esse voluerant Imperatores antecedentes. Ab illis vitiis, ut cautum esset deinceps, & ne porrò tale qvid contingeret, qvod sæpè hactenus magno cum Ecclesiæ detrimento, & cum summo Christianorum dedecore acciderat, placuit legem conscribere, ut fibulâ hâc injectâ, si non ex conscientiæ dictamine, saltem metu pœnæ, purâ atqve integrâ mente electiones Episcoporum perficerentur. Multum autem juvabit interpretationem, si de statu Ecclesiarum Patriarchalium in-

imprimis verò Constantinopolitanæ, cujus in specie meminit Legislator, qvaliter se tum temporis habuerit, nonnulla hic inferamus, si prius hoc præmiserimus, principaliter qvidem de suffragiorum emtione & venditione agere Constitutionem, sed in ea tamen simul in genere describi qvalitatem electionis, ut ab omni vitio vacua dici qveat. Et sic ad reliqvas etiam corruptelas, qvibus pessimè sæpenumero afflicta fuerunt Ecclesiæ, in exemplis adducendis nobis erit respiciendum.

XIX. Qvod igitur Ecclesiam Constantinopolitanam attinet, eam tum temporis gubernavit, ut dixi, Gennadius, anteà ejusdem Ecclesiæ presbyter, Vir, ut videtur, integer vitæ scelerisqve

pu-

gorius. De eo tradit Philippus Cyprius, Protonotarius Constantinopolitanus, *in Chronico Ecclesiæ Græcæ*, quod adorandi gratiâ Hierosolymam profectus, quum reverteretur, in Cypro Insulâ placidè obdormiverit. Nec invenio sanè quicquam, quod reprehendi circa ejus electionem potuerit. Altum eâ de re apud scriptores est silentium. Nec admisisset fortè Leo Imperator tale aliquid, ex rebus gestis antecessorum suorum edoctus, quantæ datæ olim fuerunt turbæ. Sed nec ipse eum confidenter in Synodo suâ condemnasset cauponationem, uti vocat ejus interpres, sacrorum munerum, nec passus fortè fuisset, ab Imperatore eam publicâ lege perstringi, si ipse ejus criminis reus fuisset. Non enim quis

qvis facilè comprobat legem, qvâ sua ipsius vitia notantur, & ex qvâ reum se esse agnoscit.

XX. Gennadii Antecessor fuit Anatolius, & hujus Flavianus, & de Flaviani qvidem electione nihil omninò notatum est à Scriptoribus rerum Ecclesiasticarum, qvod reprehendi qveat. Sed Anatolii promotio non usqveqvaqve probari potuit. Damnatus erat à Flaviano Eutyches, Presbyter & Archimandrita Constantinopolitanus, in Synodo illîc habitâ anno CCCCXLVIII. & propter hæresin tùm sacerdotio, tùm etiam administratione Monasterii abstinere jussus fuerat. Id cum indignè ferret, impetravit à Theodosio Juniore Imperatore, ope Chrysaphii Evnuchi, qvi Flaviano infensus erat, & Principum

gentis abutebantur, ut nova Ephesi habita esset Synodus, quam λῃστρικὴν, sive latrocinalem nominant, eo quod pleraque omnia per vim & tumultum in illa expedirentur. Utque sibi prosperè cederent Concilii illius decreta, obtinuit ab Imperatore porrò per falsas suggestiones, ut Flavianus, & qvi cum eo facerent, pro reis haberentur. Concilio autem ipsi præsiderat Dioscorus, Episcopus Alexandrinus. Hic verò, acri & vehementi qvadam incitatione inflammatus, non modò Eutychen communioni restituit, sed etiam Flavianum deposuit, & in ejus locum Anatolium hunc, qvi Constantinopoli hactenus pro suis, & Ecclesiæ Alexandrinæ negotiis, Responsalem egerat, subrogavit.

XXI. An verò putabimus, rectè ita se habuisse promotionem Anatolii, qvòd in Synodo peracta fuerit? Imò verò non unum subest vitium, qvod illam commaculavit. Primùm enim non facta est in loco sedis vacantis, nec adhibitus consensus populi, qvod utrumqve reqvirunt Canones. Deinde electio facta fuit in Synodo tali, in qvâ nulla libera erant suffragia, animi non soluti nec vacui, sed omnia per vim & urgente manu militari agebantur. Hinc enim subsecutæ plerorumqve Episcoporum, qvi subscripserant, in Côcilio Chalcedonensi qverelæ: *Minabatur nobis damnatio, nisi ea ibi impleremus: milites cum fustibus & gladiis instabant. Timebamus gladios & fustes. Ubi gladius & fustes, qvalis Synodus est?*

ch. &c. act. 1. Tertio ipse etiam Flavianus injuste depositus fuerat, nec adeo dici sedes vacans potuit. Non debuit autem, nisi sede vacante, Episcopus eligi. Violentus enimvero & praeceps atque crudelis fuit processus iste, qui in Flavianum peragebatur. Sic enim docent Episcopi, Chalcedone postea congregati, d. act. 1. Tunc *Onesiphorus Episcopus Iconii tollens secum alios Episcopos, surrexit, & tenuit genua ipsius Dioscori, dicens: Noli per vestigia reverentiae vestrae. Nihil dignum damnatione egit Flavianus: si autem reprehensione dignus est, reprehendatur. Exsurgens de Throno Dioscorus, stans super scabellum suum, ait: Etiamsi lingua mihi praecidatur, aliam vocem non emitto. Cumque persisterent Episcopi, tenentes ge-*

genua ejus & rogantes eum, tunc emisit Dioscorus hanc vocem. Ubi sunt Comites? Ingressi autem sunt Comites, & introduxerunt Proconsulem cum multitudine magnâ & catenis. Propter quod unusquisq; nostrûm subscripsit. Qvartò suspicione non caret, qvòd Dioscorus Apocrisiarium seu Responsalem suum in Flaviani locum evexerit. Videtur enim id fecisse propter merita & ex favore. At in electionibus talibus omnem favorem exulare debere, diximus supra. Qvintò etiam id contaminavit hanc Anatolii promotionem, qvòd Dioscorus veritus, ne Flavianus aliqvando restitueretur, illum vitâ frui noluerit, sed per Barsumam Archimandritam occidi curaverit. Qvicqvid enim per Barsumam perpetratum tum fuit,

fuit, in Dioscorum redundavit. Unde & Eusebius, Dorylæi episcopo, illi totam hanc tragœdiam a-scripsit, dicens, Flavianum à Dioscoro pulsum & calcibus appetitum, miserabili modo interfectum esse, apud Evagrium, *lib. 2. c. 2.*

XXII. Atqve ita se habuit promotio Anatolii, qvem proinde in communionem recipere noluit Leo, Episcopus Romanus, cujus in *Epist. 57. ad Marcianum Augustum*, hæc sunt de eo verba: *Anatolii Episcopi ordinationem, sicut scientia Dei testis est, suspectam, quod fatendum est, iudicio fecerant consecrationis ejus auctores, nec dissimulem ab eligentibus arbitrabar evictam, sicutque est, ut dum à Communione Apostolicæ sedis existeret alienus, diu dandis ad eum*

Apostoli paucis inde adfuerunt, &c.
Recepit tamen eundem, & qui-
dem intercedente Marciano Im-
peratore, uti patet ex *Epist.* 54.
Cæterùm quod de Flaviano, Ante-
cessore Anatolii dixi suprà, ejus
promotionem nullâ labe infectâ
fuisse, id multò illustrius fiet, si
qualiter innocentia ejus tentata
& in periculum conjecta fuerit,
Nicephori ex *lib.* 14. *cap.* 47. ver-
bis referam: *Erat hic*, inquit, *sa-
crorum donariorum magnæ Eccle-
siæ custos, dignitate presbyter, vi-
tæ autem cœlesti præclarus. Creato
itaq; Flaviano Episcopo Constanti-
nopolitano, Chrysaphius Eunu-
chus, qui plurimum apud Theodo-
sium Imperatorem valuit, cùm mo-
liretur gratiam habere ejus ordinatio-
nis, suggessit Imperatori: ut Pa-
triarchæ significaret, & electionis*

sua

pro Consecrationis gratiâ aliquod sibi benedictionis loco mitteret munus. Cui S. Flavianus panes porrexit. Chrysaphius contrà, aurum loco benedictionis esse mittendum, contendit. Ille respondit, non sibi esse tantam rerum copiam, nisi fortè ad hoc sacris uteretur Templi donariis; sibiq; scire Chrysaphium, Ecclesiæ vasa Deo & pauperibus esse debita &c. Similia refert Theophanes *in Chron.* & Evagrius *lib. 2. c. 2.* Videtur verò ex hoc Chrysaphii postulato nomen deinceps honorarium aliud, quod ab Episcopis pro Confirmatione non Gothorum tantum Regibus, sed ipsis etiam Græcis Imperatoribus aliquando dari oportuit, & à quo sedem Romanam liberavit Constantinus Po-

gonatus, ut tradit Anastasius, in *vit. Agathonis*.

XXIII. Nolo ex Historiâ Episcoporum Constantinopolitanorum altiùs repetere, quæ ad rem præsentem faciunt. Transeo ad Ecclesiam Alexandrinam, in quâ similis Tragœdia agitata fuit. Quis fuerit Dioscorus, ejus Ecclesiæ Episcopus, jam ante memoravi. Is autem cùm non desineret Eutychis doctrinam propugnare, & ex Actis Synodi Ephesinæ II. pessimum & crudele ejus ingenium dogmatis cognitum jam esset, in Concilio Chalcedonensi damnatus, & anno CCCCLI. Gagram, Paphlagoniæ civitatem, abire jussus, ut & militari manu perductus & relegatus fuit. In ejus locum Canonica, ut videtur, & legitimâ electione, quam describit Liberatus

Ar-

Archidiaconus, in breviar. Cap. 14. successit Proterius. Quæ verò propter hanc ejus electionem secutæ mox fuerint seditiones, discere licet ab Evagrio, *lib. 2. c. 5.* adeo ut ipse Proterius militarem custodiam corpori suo adhibere coactus fuerit. Inde factum, ut Timotheus qvidam, cognomento Ælurus Dioscori partes secutus ab Ecclesia Alexandrina se segregaverit, nec à Proterio revocari ullo modo posset. Mortuo autem Marciano Imperatore, qvi Proterii partes sustinuerat, audacior factus Timotheus Proterium persequitur, ejusqve locum occupat. Id qvâ ratione contigerit, audiamus Theodorum Lectorem, ex *Lib. 1. H. eccl.* hunc in modum verba facientem: *Timotheus, audita Marciani morte, adversus Pro-*

terium insurgit, eumque in Baptisterio Ecclesiae occidi, & cadaver ejus per urbem trahi & incendio consumi curavit. Porro hic Timotheus Aelurus, antequam Proterius occideretur, praestigiis quibusdam ac machinamentis usus noctu, cellas Monachorum circuibat, singulos Monachos nominatim appellans. Cumque is, qui nominatus erat, respondisset, ipse unum ex Angelis se esse dicebat, ad hoc missum, ut singulis denunciaret, ne Proterio communicarent, sed ut Timotheum solum Episcopum eligerent, semetipsum tandem manifeste designans. Ad quem locum commentatur Henricus Valesius, videri illum, Timotheum ob hanc causam cognominatum Aelurum, id est, felem, quod instar felis seu Aeluri noctu obambulare solitus esset.

XXIV.

XXIV. Talis fuit Timothei hujus ad Episcoporum Alexandrinum promotio, cruenta scilicet & sanguinaria, simul & fraudulenta atque dolosa. Ut vero rei immanitas manifestius constet, adjiciam nonnulla ex Epistola Ægyptiorum Episcoporum & Cleri Alexandrini ad Leonem Augustum, quæ extat inter Epistolas pro Concilio Chalcedonensi, *Tom. 2. Concil. fol.* [illegible]. Verba hæc sunt: [illegible] *qui ab initio intentionem Timothei ad effectum perducere festinabant, neq; in illis intemeratis locis eum servari volentes, neq; cultum hunc metuentes*, (dixerant antè, Proterium ad sacrum Baptisterium confugisse) *nec tempus celeberrimæ Paschæ festivitatis, nec ipsum sacerdotium pavescentes, quod est mediator Dei & hominum,*

 per-

percusserunt inculpabilem virum, eumque crudeliter occiderunt, etiam cum aliis sex, & circumducentes ejus ubique cadaver vulneratum, crudeliterque trahentes per omnia pene civitatis loca, insensibile corpus plagis sine misericordia verberabant, dividentes membratim eum, & neque interiora more canum gustare parcentes illius Viri, quem nuper habere se mediatorem Dei & hominum putaverunt, tradentesque reliquum ejus corpus igni, etiam dispergebant ejus cineres in ventos, ferocitatem bestiarum omnium transcendentes. Horum siquidem omnium autor fuit & sapiens, si Deo placet, Archidiaconus Timotheus, primo siquidem adulter, postea etiam homicida, pro maximis propter hoc nefas efficiens, & propterea condemnandus,

quan-

grando agenti, qui jubet malum fieri, in supplicio proximus est.

XXV. Non diu tamen stetit Episcopatus hujus Æluri, quippe qui autoritate Leonis Imperatoris dejectus, alii cedere eundem coactus fuit. Restitutus tamen is post Leonis obitum, veneno tandem extinctus est. Quæ tum vicissitudines rerum in Ecclesia Alexandrina fuerint, non possunt [illegible] compendio recenseri, quam in breviario sub complexus est Liberatus Cap. 15. & 16. *Quo facto, inquit, scripsit Imperator [illegible] Alexandriæ Stilæ, ut pelleret quidem ab Episcopatu [illegible] Timotheum, inthronizaret autem alium [illegible] populi, qui [illegible]. [illegible] fecit Dux Stila [illegible], qui [illegible] imperata. Et [illegible]*

tur Timotheus Ælurus Chersonam medià custodiâ, & fit pro Proterio Timotheus, cognomento Salophaciolus sive Asbus. Hic Timotheus, Catholicorum Episcopus, vixit quidem sine seditione quietè in Alexandrina Ecclesiâ omni tempore Leonis, & omni temporo Zenonis, donec Basiliscus arriperet tyrannidem, Zenone in Isauriam fugiente: Et cum Basiliscus tenuisset Imperium, scripsit universo orbi sanctionem suam, quam appellavit Encycliam contra Chalcedonense Concilium. Tunc enim Basilisco reddente Episcopatum Timotheo Æluro & hæreticis sedibus suis restitutis, fugit Timotheus Catholicus in Canopi Castellum, & in monasterio latuit. Postquam igitur Imperator Zenon reversus est ad Imperium, Timotheus Ælurus metuens Zelum, quem habebat circa Chalcedonense Con-

Constantinop., invenit sibi mortem. Et istud perseveranter orans, ab humanâ vitâ hac suo voto solutus est. Post cujus obitum ordinaverunt sibi haeretici Episcopum Petrum, cognomento Moggum, qui vocatus est Blesus, qui fuerat Archidiaconus. Morabatur autem tunc Timotheus Catholicus, ut dictum est, in Canopo Castello. Et cognoscens Zenon Imperator calliditatem haereticorum, scripsit Anthemio Augustali, ut Petrum quidem sacerdotio privaret, Timotheum verò in Episcopatum reduceret, & autores inthronizati Petri puniret. Anthemius verò acceptâ Imperiali jussione expulit sacerdotio Petrum, tanquam adulterum, & contra leges Ecclesiae Catholicae factum, & in Episcopalem sedem Timotheum Salophaciolum revocavit, &c.

XXVI. Hæc fuit facies Ecclesiæ Alexandrinæ, cum Leo Imperator suam Constitutionem ederet. Et Salophaciolus qvidem Timotheus eam regebat tum temporis, primâ vice Æluro subrogatus. Neqve vicissitudines istas mirabitur qvisqvam, qvi secum consideraverit, qvàm proclivis fuerit populus Alexandrinus ad excitandas seditiones, qvem sub hoc charactere describit Evagrius, *lib.* 2. *Cap.* 8. Non melior fuit status Ecclesiæ Antiochenæ, in qvâ Petrus Cnaphêus, Fullo communiter dictus, maximas circa hæc tempora excitavit turbas. Sederat in qvâ jam inde ab anno CCCCLIX. Martyrius Episcopus; sed ingentes à Petro Fullone passus ærumnas & contumelias, Episcopatui tandem renunciavit. Facti seriem ita

ex-

exponit Theodorus Lector, *lib. 1.* *Martyrio Antiochenæ ecclesiæ Episcopatum gerente, Zeno Magister militum, qui Leonis Imperatoris filiam Ariadnen uxorem duxerat, Antiochiam venit. Erat in ejus comitatu Petrus quidam, cognomento Fullo, presbyter Ecclesiæ S. Bassæ martyris, quæ est Chalcedone* (Monachum eum fuisse & propter perditissimos mores è monasterio ejectum, referunt alii.) *Is Episcopatus Antiochenæ cupiditate captus persuasit Zenoni, ut conatus suos adjuvaret. Conductis igitur quibusdam ex Apollinaris secta, contra fidem & contra Martyrium magnopere pugnans, plurimos tumultus excitavit, anathemati subjiciens eos, qui non dicerent, Deum crucifixum. Quamob causam populum quoque inter se dissidere fecit.*

tum ut præesset, fugâ elapsus exitium devitavit. Ejus autem loco Julianus communi omnium consensu ad Episcopatum promotus est.

XXVII. Qvibus annorum intervallis hæc contigerint singula, difficile erit explicare. Probabile est, coepisse hanc Petri improbitatem, antequam Constitutio Leonis ederetur, sed finiisse longo post tempore. Et rectè observant nonnulli, bis ab eo factam invasionem in sedem Episcopalem; alteram qvidem anno CCCCLXIII. alteram autem, cum à Basilisco restitueretur, qvod factum putant anno CCCCLXXXII. Qvicqvid hujus sit, sufficit nôsse, circa ista tempora valdè turbatam fuisse Ecclesiam Antiochenam, prementibus eam

nefandis hæreticis, ita ut videretur esse facta omnium Orientalium hæreticorum, illuc undiqve confluentium, infelix errorum emporium, ut ait Baronius, *ad Ann. 486. n. 3.* Nec verò per dejectionem & remotionem Petri Fullonis cessarunt improbæ & facinorosæ seditiones, sed exarserunt magis, & in barbaras sævitias eruperunt. Nam cùm Stephanus Petro surrogatus, orthodoxus Episcopus unà cum suis in magna Ecclesia sacram synaxin solenniter celebraret, Petri soboles Eutychiana conferto agmine, exertis gladiis, furentes ingressi, in Dei sacerdotes sævientes, eosdem crudelissimè trucidarunt, ipsumqve Antistitem Stephanum, in qvem præcipuè irâ æstuabant, ad necem usqve atrocissimis tormentis confecerunt. Eva-

Evagrius ex Joannis Rhetoris ſcriptis refert, Athenienſium pueros eum calamis inſtar telorum præacutis, interfeciſſe, *Lib. 3. cap. 10.*

XXVIII. Ita ſcilicet docuimus, intra paucorum annorum ſpatium, circa tempora promulgatæ Conſtitutionis Leonianæ peſſimè affectas & ſuorum Epiſcoporum cæde contaminatas fuiſſe tres præcipuas in Orientis imperio ſedes Patriarchales. Utrum qvarta, qvæ tùm temporis eminere cœpit, Hieroſolymitana ſcilicet, tale nihil experta fuerit, dicere non habeo, qvandoqvidem obſcura admodum ejus apparent veſtigia apud ſcriptores Eccleſiaſticos. Qvi enim Juvenali in Patriarchalem ſtatum noviter evecto, anno CCCCLVIII. ſucceſſit Anaſtaſius, &

& ad annū CCCCLXXVII. ſedem obtinuit, qvaſi divinitus datus refertur à Cyrillo, ſi vera ſunt, qvæ ex eo refert Cardinalis Baronius, *ad Ann. 458. num. 35. 36.* Eâdem ratione promotum fuiſſe Martyrium, Anaſtatii ſucceſſorem, idem teſtis eſt *ad ann. 477. num. 21.* Nihilominus tamen adversùs Anaſtaſium ab Hæreticis Eutychianis in ſedem Epiſcopalem collocatum fuiſſe Gerontium qvendam Monachum, Metaphraſtes autor eſt, apud eundem Baronium, *ad Ann. 476. num. 41.*

XXIX. De Eccleſiâ Romanâ, qvæ prima ſemper fuit inter Patriarchales, nihil hic attinet dicere, cum, uti ſuprà expoſui, Leonis hæc ſit Conſtitutio, vel ſit, & qvatenus à Leone edita & promulgata eſt, Occidentalis Imperii

ſub-

subditos haudqvaqvam obligans. Nec incusari fortè poterunt Hilarii & Simplicii, qvi tùm temporis Ecclesiæ isti præfuerunt, electiones, qvandoqvidem Gothi primùm sub Attalo, deinde Vandali, Duce Genserico, Italiam & ipsam urbem Romam miserrimè vastarunt & diripuerunt. Ita enim ferè solet, ut qvo [illegible] calamitatum publicis tempora insigniuntur, toties ad sanctitatem magis & [illegible] inclinent actiones hominum, perstituræ in sua malitia, [illegible] à divino Numine exercendæ pietatis objiceretur materia. Sed qvæ centum abhinc annis, & qvod excurrit, excitatæ fuerunt [illegible], tam inhumanæ fuere, ut [illegible] superent, & in perpetuum Romanæ Ecclesiæ opprobrium descriptæ inveniantur ab homi-

homine Gentili, Ammiano Marcellino, *lib. 27.* Damasus, inquit, *& Ursicinus supra humanum modum ad rapiendam Episcopalem sedem ardentes, scissis studiis asperrime conflictabantur, ad usq; mortis vulnerumq; discrimina adjumentis utrinsq; progressis: quæ nec corrigere sufficiens Viventius, (exquæsitor Palatii) nec mollire, vi magna coactus secessit in suburbanum: & in certatione superaverat Damasus, parte, quæ ei favebat, instante. Constatq; in Basilica Sicinini, ubi ritus Christiani est conventiculum, uno die centum triginta septem cadavera peremptorum fuisse: efferatamq; diu plebem ægre delinitam.*

XXX. Dum ita primariæ, & per totum orbem terrarum celeberrimæ atque augustissimæ Ecclesiæ dolis,

dalis, fraudibus, cædibus, seditionibus aliisque pessimis corruptelis infectæ & contaminatæ fuerunt, quid putabimus, Episcopales alias minores Ecclesias perpessas fuisse? In illis dum Imperatores ipsi, Præfecti prætorio, & Præsides Provinciarum commorari sunt, vix credi potest, tantas in eorum præsentiâ committi potuisse nequitias. Solet enim Principis præsentia venerationem quandam subditis imprimere, & improbas molitiones vel prævenire vel disjicere. At in seditionibus illis, quæ Ecclesiam attingunt, infirmiores sunt sæpè Principis vires, quàm ut illis reprimendis pares esse queant, quod Zelo Religionis & pietatis velari, & concitata multitudo conscientiæ libertatem obvertere soleat. Propri-

um ſanè humani ingenii eſt, vitia ſectari ſub nomine virtutum, conſiliaqve mala tegere ſub ſpecie boni. Et qvi bella civilia movent, bonum ſemper publicum prætexunt. Ita & avaritia & dominandi libido, non minima cauſa eſt, cur Epiſcopalis dignitas tantâ cum contentione affectetur, & Religio Chriſtiana magno cum dedecore proſtituatur. Nec unqvam Satanas graviùs lædit Chriſtianam Rempublicam & Eccleſiæ ſtatum; qvàm qvoties transfigurat ſe in Angelum lucis, Religionis ſpecie graſſatur in publicam concordiam.

XXXI. Non dubito, inter iſtas, qvas modò adduxi, Eccleſiarum Patriarchalium turbas, Dioſcorum, Anatolium, Timotheum Ælurum, Petrum Fullo-

nem

nem & Gerontium, tam nummis, quam blanditiis circumivisse & prehendisse populum æqvè ac patres, & suffragia sibi largitione demeruisse, qvæ tamen nullâ re suspecta, sed ab omni corruptelâ & ab omni suspicione libera esse jussit Ecclesia Apostolorum. Qvi qvidem ambitus in minoribus Ecclesiis & simplicibus Episcopatibus haud paulò freqventius exercitatus fuisse videtur, qvandoqvidem suffragia à paucioribus ferri solita facilius emi potuerunt, nec opus ibi fuit tàm operosâ ambitione. Ipso hoc seculo, qvo Con[illegible] Leonina prodiit, & fortasse paucis ante ejus editionem annis, de Bituricensi Ecclesiâ conqvestus est Apollinaris Sidonius, *lib. 7. epist. 5.* qvod *viduata suo pontifice utriusq; professionis ordinibus*

am-

ambiendi sacerdotii qvoddam classicum cecinit. Et, inqvit, mihi haud immerito qvis judicaverit, si dicere auderem, tàm præcipites esse plerosq; tamq; periculosi, sacrosanctam sedem dignitatemq; affectare pretio oblato non reformidant: & rem jamdudum in nundinam mitti auctionemq; potuisse, si qvam paratus invenitur emptor, venditor tam desperatus inveniretur.

XXXII. Cùm itaqve tàm Patriarchales, qvàm reliqvæ Episcopales Ecclesiæ nundinatione hâc sacrâ admodùm contaminatæ essent, universali sanctione vitium istud ab sanctissimo ministerio resecare voluit Leo Imperator. SI QVENQVAM, inqvit, VEL IN HAC REGIA URBE, VEL IN CÆTERIS PROVINCIIS,

QVÆ

QVÆ TOTO ORBE DIFFUSÆ SUNT, AD EPISCOPATUS GRADUM PROVEHI DEO AUCTORE CONTIGERIT, &c. Urbem REGIAM appellat Constantinopolin suam, qvam & Justinianus hoc nomine dignatur in *l. 1. §. 10. C. de Vet. Jur. enucl.* Constantinus verò æterno se nomine donasse ait, in *l. 7. C. Theod. de Paganis*, an qvòd Constantinopolin de suo nomine vocari voluerit? an qvod novam Romam dici voluerit? an qvod æternum nomen, id est, famam donaverit? Secundum istud eligendum putat Jacobus Gothofredus *ad d. l. 7.* Verè autem REGIA Urbs dici potuit, qvippe qvam non tantum splendidis palatiis & ædificiis ornavit Constantinus, sed etiam infinito Civium numero replevit,

D adeò

ad eos ut Eunapius in Sopatri vita scribit: *Nostra autem ætate nec onerariæ naves ex Ægypto, nec frumenti copia ex universâ Asiâ, Syria, ac Phœnice reliqvisqve Provinciis tributi nomine allata, explere valet ac satiare temulentam populi multitudinem, qvam Constantinus cæteris urbibus vacuefactis, Byzantium transportavit, &c.* Et hinc meritò alma Urbs dicta fuit Justiniano in *l. un. C. de ngor. &c. lib. XII.* non qvidem qvod specialiter προσφυῶς eam ita appellari voluit Constantius, uti putat Philostorgius *lib. 2. cap. 9.* Sed qvod plurimos alat cives & incolas, & populosissima atqve hinc inclyta sit.

XXXIII. Præter Regiam urbem etiam CÆTERAS PROVINCIAS, QVÆ TOTO ORBE DIFFUSÆ SUNT,

SUNT, comprehensos hac lege voluit Imperator. Qvomodo autem id fieri potuit? Cum, ut supra dixi, Leonis Imperium ad totum terrarum orbem nunqvam productum, sed limitatum fuit intra provincias ad Orientem spectantes. Explicandum verò id est per restrictionem ad limites istos, qvibus Imperium Orientale contentum fuit. Qva ratione freqventi usu fuit Latinis ut appellarent orbem, orbis portionem, & Imperatores tunc se mundi Dominos dixerunt. Sed & reperio fortè & in Occidentis etiam Imperio ab Anthemio promulgata fuit similis Constitutio, ut adeò velut per consensum totum, qvà patuit, Imperium Romanum, tam Orientale, qvam occidentale, lege hac obligatum fuerit. Eas tum enim

in utroqve Imperio publicatas aliqvando fuisse Constitutiones, apparet ex *l. omnes omninò 11. & l. hi qvi sacrævi 19. cum l. seq. Cod. Theod. de hæret.* item ex *l. clarissimos 2. & l. proximos 4. C. Th. de proxim. Comit. dispos.* maximè verò & clarissimè ex *l. Montanistas 48. C. de hæret.* Accedit, qvod constitutionis hujus vis obligandi non ex simplici Legislatoris voluntate suam habeat originem, sed morale aliqvod & tale qvidem contineat, qvod ante omnem Principis jussum, ipsâ Conscientiâ dictante, turpem ejusmodi ambitum & prohibitum ostendit. Potuerunt ergo etiam illi, qvi Leonis imperio subjecti non fuerunt, ex lectione hujus Constitutionis suam excitare Conscientiam, & animum suum ita instruere, ut ne qvid aga-

tur

tur deinceps, qvod legitimam impollere possit vocationem, & turpi maculâ eam contaminet.

XXXIV. Etsi autem de EPISCOPALI tantùm dignitate agat Imperator, eamqve legitimam & ab omni corruptelâ liberam esse velit, justè tamen interpretatio hujus constitutionis extendatur ad inferiores ministerii Ecclesiastici gradûs. GRADUS, inqvam, qvi ita dicuntur à similitudine scalarum locorumve proclivium, qvos ita ingredimur, ut à proximo in proximum, id est, in eum, qvi qvasi ex eo nascitur, transeamus, *l.10.§.10.ff. de gradib.* Qua ratione etiam EPISCOPATUS GRADUS dicitur Leoni in hoc textu, qvòd gradatim ad hanc dignitatem ascendere qvis debeat, & hæc ipsa dignitas talis gradus sit,

ex qvo aliis adscenditur ad dignitatem Metropoliticam & Patriarchalem. Promotiones enim per saltum prohibent Canones, nec volunt sacros Ordines aliter, nisi per intervalla, conferri. Qvin ipse etiam Justinianus *novell. 6. cap. 1.* gradatim fieri ad Episcopatum debere adscensum voluit: *Neq; enim*, inqvit, *idiotæ [illegible] vocantur Laici, existen[illegible], [illegible] ad Episcopatum adscendat: nec [illegible] magnam suscipiat ordinationem, tanqvam modo qvidem laica, mox autem Clericus, deinde parvum aliqvod temporis prætermittens, Episcopus adpareat.* Ex eadem Justiniani Novella constat, non sine fundamento ad inferiores etiam ministerii Ecclesiastici gradus per interpretationem extendi dispositionem Constitutionis

nis Leoninæ. Sic enim dicitur ibidem cap. 4. Literas *ignorantes minimè volumus neq; unum ordinem suscipere Clericorum videlicet Presbyterorum & diaconorum, qui sacras orationes docentium, quæ Ecclesiarum & Canonum legitimos libros, ordinationem sine gratia & sine pactione, & sine aliqua contradictione & dotione pecuniarum aut rerum suscipientes.* Solorum autem Episcopatuum mentionem facit Imperator ideò, qvod gravius in illis adpetendis peccatur & inordinata eorum cupiditas magis in oculos incurrat. Omne enim vitium tanto conspectius est in se, qvanto major, qui peccat, habetur.

XXXV. Cæterùm rectè DEO AUCTORI adscribit Imperator collationem Episcopatus, quam

qvoqvidem, ut alibi expoſui, ſacra hæc officia â Deo immediatè proveniunt, nec qvicqvam hic conferunt eligentes, niſi qvòd Deus illis utatur, veluti inſtrumentis ad deſignandam perſonam, Epiſcopatui aptam, & hanc ipſam deſignationem ita dirigit Deus, ut aut influat ipſe & concurrat, ſi juſtè aut legitimê procedatur, aut permittat, ſi ſuffragia corrupta ſint & inqvinata. Uti enim, qvæ dum pietate & juſtitiâ inſtituitur electio, Deum ipſum Autorem & Conſultorem habet: ita referri ad ejus auctoritatem neqvit, qvæ perperam ſuſcipitur & animis minimè ſinceris. Atqve ita diſtingvunt, qvi cum Gennadio, Patriarchâ Conſtantinopolitano, epiſtolam encyclicam ex Synodo conſcripſerunt; *Ut cùm pura &*

abs.

alio, ullave supernatione, eorumque qui ordinantur, renunciatio ab Antistitibus facta fuerit, gratia Sancti Spiritus superne veniat. Quibus, nempe, super pecuniam promotionem facientibus, & manu non pure aperiente ad eum, qui promovetur, accedit, secundum vocem Evangelii, & non potius contrahitur gratia Sancti Spiritus.

XXXVI. Ut igitur Deo auctore promotio ad Episcopatum fiat, requirit Imperator, ut PURIS HOMINUM MENTIBUS, NUDA ELECTIONIS CONSCIENTIA SINCERO OMNIUM JUDICIO PROFERATUR. PURAS MENTES exigit, hoc est, ab omni præsumptione & affectu liberas. Purum enim dicitur, cui nihil admixtum est, nihil superadditum. Estque vocabu-

lum id valdè freqvens in Jurisconſultorum Scholis, qvibus pura charta dicitur charta non ſcripta: pura lanx, qvæ cælata non eſt: pura obligatio, qvæ neqve diem neqve conditionem habet: pura ſubſtantia, â qvâ deductum eſt æs alienum: purum judicium, cui nulla addita eſt exceptio: purus honor, qvi eſt extra adminiſtrationem: purus locus, cui nihil eſt inædificatum. Sic & apud ſcriptores Hiſtoriæ Auguſtæ leguntur puræ lineæ, qvæ nil intextum habent, apud Vopiſcum: pura vexilla, apud eundem: pura manielia apud Spartianum: pura ſcuta, apud Virgilium: pura loca, apud Ciceronem & alios. Pariter ergò PURÆ HOMINUM MENTES in promotionibus Epiſcoporum ſunt, qvibus nihil a-

lium-

[illegible] de additum, qvod eas contineri, qvæ ab omni labe avaritiæ, ab omnibus ſordibus, ab omni deniqve pravo affectu, ſive odii animis fuerit, ſive favor nimitiæ, vacuæ ſunt. NUDAM ELECTIONIS CONSCIENTIAM admittit Imperator, h. e. ſolam notitiam, actum talem nunc inſtitui, ut eligatur Epiſcopus, & electionem hinc fieri debere ſine præjudicio, ſine aliqvâ præſumtione, ſine ſuffragio domi conſtituto & promiſſo, ſine præconceptâ aliqvâ ſententiâ, & ut ille qvi eligit, hoc tantum ſciat, qvis & qvalis ſit ille, de qvo eligendo agitur. Ideò enim addit Imperator, SINCERUM debere eſſe OMNIUM JUDICIUM, h. e. ab omni ſqvalore & inqvinamento liberatum, ut ſolet eſſe mel, qvod

adeò ut Eunapius in Sopatri vita scribat: *Nostrâ autem ætate nec innumeræ naves ex Ægypto, nec frumenti copia ex universâ Asiâ, Syria, ac Phœnice ac reliquis Provinciis tributi nomine illata, explere valet ac satiare temulentam populi multitudinem, quam Constantinus cæteris urbibus vacuefactis, Byzantium transportavit, &c.* Et hinc meritò alma Urbs dicta fuit Justiniano in *l. un. C. negot.* [illegible] *lib. XII.* non quidem quod speciali πρεσμία eam ita appellari voluit Constantinus, uti putat Philostorgius *lib. 2. cap. 9.* Sed quod plurimos alat cives & incolas, & populosissima atqve hinc inclyta *sit.*

XXXIII. Præter Regiam urbem etiam CÆTERAS PROVINCIAS, QVÆ TOTO ORBE DIFFUSÆ SUNT,

SUNT, comprehensos hac lege voluit Imperator. Quomodo autem id fieri potuit? Cum, ut supra dixi, Leonis Imperium id totum terrarum orbem nunqvam productum, sed limitatum fuit intra provincias ad Orientem spectantes. Explicandum verò id est per restrictionem ad limites istos, qvibus Imperium Orientale conclusum fuit. Qvâ ratione in frequenti usu fuit Latinis [illegible] appellarent orbem, orbis portionem, & Imperatores hinc se mundi Dominos [illegible]. Sed & repertus forte & in Occidentis etiam Imperio ab Anthemio promulgata fuit similis Constitutio, ut adeò velut per consensum eorum, qvi pariter, Imperium Romanum, tam Orientale, qvàm occidentale, lege hâc obligatum fuerit. Eadem enim

in utroqve Imperio publicatas aliqvando fuisse Constitutiones, apparet ex *l. omnes omnino 11. & l. hi qvi scævi 19. cum l. seq. Cod. Theod. de hæret.* item ex *l. clarissimos 2. & l. proximos 4. C. Th. de proxim. Comit. disposit.* maximè verò & clarissimè ex *l. Montanistas 48. C. de hæret*: Accedit, qvod constitutionis hujus vis obligandi non ex simplici Legislatoris voluntate suam habeat originem, sed morale aliqvod & tale qvidem contineat, qvod ante omnem Principis jussum, ipsâ Conscientiâ dictante, turpem ejusmodi ambitum & prohibitum ostendit. Potuerunt ergò etiam illi, qvi Leonis imperio subjecti non fuerunt, ex lectione hujus Constitutionis suam excolere Conscientiam, & animum suum ita instruere, ut ne qvid agatur

tur deinceps, qvod legitimam impedire possit vocationem, & turpi macula eam contaminet.

XXXIV. Etsi autem de EPISCOPALI tantum dignitate agat Imperator, eamqve legitimam & ab omni corruptela liberam esse velit, justè tamen interpretatio hujus constitutionis extenditur ad inferiores ministerii Ecclesiastici gradus. GRADUS, inqvam, qvi ita dicuntur à similitudine scalarum locorumve proclivium, qvos ita ingredimur, ut à proximo in proximum, id est, in eum, qvi qvasi ex eo nascitur, transeamus, *l. 10. §. 10. ff. de gradib.* Qva ratione etiam EPISCOPATUS GRADUS dicitur Leoni in hoc textu, qvod gradatim ad hanc dignitatem ascendere qvis debeat, & hæc ipsa dignitas talis gradus sit,

ex qvo altius adſcenditur ad dignitatem Metropoliticam & Patriarchalem. Promotiones enim per ſaltum prohibent Canones, nec volunt ſacros Ordines aliter, niſi per intervalla, conferri. Qvin ipſe etiam Juſtinianus *novell. 6. cap. 1.* gradatim fieri ad Epiſcopatum debere adſcenſum voluit: *Neq; enim*, inqvit, *idiotas ex iis, qvi vocantur Laici, exiſtens, ita mox ad Epiſcopatum adſcendat: neq; imaginariam ſuſcipiat ordinationem, tanqvam modo qvidem Laicus, mox autem Clericus, deinde parvum aliqvod tempus prætereens, Epiſcopus adpareat.* Ex eadem Juſtiniani Novellâ conſtat, non ſine fundamento ad inferiores etiam miniſterii Eccleſiaſtici gradus per interpretationem extendi diſpoſitionem Conſtitutionis

nis Leoninæ. Sic enim dicitur *ibidem, cap. 4. Literas ignorantes omnino nolumus neq; unum ordinem suscipere Clericorum videlicet Presbyterorum & diaconorum, tam sacras orationes docentium, quam Ecclesiarum & Canonum legitimos libros, ordinationem sine querela & inculpabilem, & sine aliqua contradictione & datione pecuniarum aut rerum suscipientes.* Solorum autem Episcopatuum mentionem facit Imperator ibidem, qvod gravius in illis adpetendis peccetur & inordinata eorum cupiditas magis in oculos incurrat. Omne enim vitium tanto conspectius est in se, qvanto major, qvi peccat, habetur.

XXXV. Cæterùm rectè DEO AUCTORI adscribit Imperator collationem Episcopatus, quan-

doqvinem, ut alibi expofui, facra hæc officia à Deo immediatè proveniunt, nec qvicqvam hic conferunt eligentes, nifi qvod Deus illis utatur, veluti inftrumentis ad defignandam perfonam, Epifcopatui aptam, & hanc ipfam defignationem ita dirigit Deus, ut aut influat ipfe & concurrat, fi juftè aut legitimè procedatur, aut permittat, fi fuffragia corrupta fint & inqvinata. Uti enim, qvæ cum pietate & juftitià inftituitur electio, Deum ipfum Autorem & Confultorem habet: ita referri ad ejus auctoritatem neqvit, qvæ perperam fufcipitur & animis minimè finceris. Atqve ita dilongvunt, qvi cum Gennadio, Patriarcha Conftantinopolitano, epiftolam encyclicam ex Synodo confcripferunt: *Ut cùm prius &*

alii.

[illegible] illa impositionem, eorum qui ordinantur, commendatio ab Antistitibus factæ sanctis, gratia Sancti Spiritus superne veniat. Quibus, enim, an per pecuniam promotionem facientibus, & manu non pure operante ad eum, qui promovetur, accedit, secundum vocem Evangelii, & non potius contrahitur gratia Sancti Spiritus.

XXXVI. Ut igitur Deo authore promotio ad Episcopatum fiat, requirit Imperator, ut PURIS HOMINUM MENTIBUS, NULLA ELECTIONIS CONSCIENTIA SINCERO OMNIUM JUDICIO PROFERATUR. PURAS MENTES exigit, hoc est, ab omni præsumptione & affectu liberas. Purum enim dicitur, cui nihil admixtum est, nihil superadditum. Eâque vocabu-

ſum id valdè freqvens in Juris-conſultorum Scholis, qvibus pura charta dicitur charta non ſcripta: pura lanx, qvæ cælata non eſt: pura obligatio, qvæ neqve diem neqve conditionem habet. pura ſubſtantia, â qvâ deductum eſt æs alienum: purum judicium, cui nulla addita eſt exceptio: purus honor, qvi eſt extra admini-ſtrationem: purus locus, cui nihil eſt inædificatum. Sic & apud ſcriptores Hiſtoriæ Auguſtæ leguntur puræ lineæ, qvæ nil intextum habent, apud Vopiſcum: pura vexilla, apud eundem: pura mantelia apud Spartianum: pura ſcuta, apud Virgilium: pura loca, apud Ciceronem & alios. Pariter ergò PURÆ HOMINUM MENTES in promotionibus Epiſcoporum ſunt, qvibus nihil a-

illi more additum, qvod eas contaminet, qvæ ab omni labe avaritiæ, ab omnibus sordibus, ab omni deniqve pravo affectu, sive odium is fuerit, sive favor nimius, vacuæ sunt. NUDAM ELECTIONIS CONSCIENTIAM admittit Imperator, h. e. solam notitiam, actum talem nunc institutum, ut eligatur Episcopus, & electionem hinc fieri debere sine præjudicio, sine aliqvâ præsumtione, sine suffragio domi constituto & promisso, sine preconceptâ aliqvâ sententiâ, & ut ille qvi eligit, hoc tantum sciat, justè qvalis sit ille, de qvo eligendo agitur. Ideò enim addit Imperator, SINCERUM debere esse OMNIUM JUDICIUM, h. e. ab omni sqvalore & impuritate defæcatum, ut solet esse mel, qvod

sine cera est. Sincerè autem agit ille, qvi nihil occultat, nihil dissimulat, nihil alteri indulget, genuinè & sine fraude negotium curat. Ex his verò verbis, qvia generalia sunt, rectè colligitur, non φιλαργυρίαν tantùm, & pecuniæ interventionem prohibitam esse ab Imperatore, sed omne in universum hominis factum, qvod qvoqvo modo contaminare & vitiosam qveat reddere electionem.

XXXVII. Dehinc verò descendit Imperator in specie ad nundinationem istam, qvâ suffragiorum celebratur emtio & venditio, eamqve non describit tantùm, sed etiam sanctionem addit planè singularem, & tanto facinori adæqvatam. Ut hæc, qvæ deinceps seqvuntur, percipi qveant rectiùs, juvat ipsum vitium, qvâ occasione

ne cœperit, & in qvo consistat, penitius cerneri. Qvâ occasione id primùm irrepserit, intelligi poterit ex verbis Petri Svavis, *in hist. Concil. Trid. lib. 6.* qvæ non pigebit hic adscribere. *Tertii*, inqvit, *articuli proponendi hæc fuit occasio, qvòd præceptum Christi de gratiis spiritualibus, liberali manu ac gratis donandis, sicut gratis fuerunt acceptæ, in conferendis ordinibus diversimodè violaretur. Neqve recens erat hic abusus, sed seculis ante actis magis invaluerat. Initio in Christianæ Religionis cunabulis abundante charitate, populus, qvi à Christi ministris spiritualia accipiebat, non modò juxta Dei præceptum, à D. Paulo explicatum, paria faciebat, qvæ ad victum necessaria essent, suppeditando, sed adeo copiosè ministrando, ut ad*

 pan-

pauperes sublevandos etiam sæpe esset: sic tamen, ut nullius subiret mentem ea cogitatio, temporale quod dabatur, pretium esse officii spiritualis. Sed postquam temporale, quod in communi asservabatur & possidebatur, cœptum est dividi, & reditus certus, appellatione beneficii, titulis applicari, cùm hucusq; distincta non esset ordinatio à collatione tituli, ac proinde beneficii titulo annexi, sed una darentur & acciperentur, tunc primùm visum est ordinatoribus propter emolumenta, quæ ordinatis inde proveniunt, præter spirituale etiam temporale aliquid dari, cujus intuitu in remunerationem temporale quiddam sumi possit. Cui verò propositum erat beneficium impetrare, is sese ad voluntatem dantis accommodare necesse habebat.

ta. *Inde ſecuta negotiatio per-ea quam Orientali Eccleſiâ ne mul-tis quidem Canonibus ac cenſuris emendari unquam potuit, utcum-que præpotens Dei manus emolu-mentorum magnâ parte Saraceno-rum flagello ſublata, eam valdè imminuerit*, &c. Inde ſcil. nata eſt immenſa illa & infinita πλεο-νεξία; nec enim profectò, ſi anne-xa non eſſent beneficiis Eccleſia-ſticis opimi iſti reditus, exiſteret facilè quiſquam, qvi illa adpete-ret. Inde verò factum porrò, ut ſicut primis Eccleſiæ temporibus perſonæ, qvæ Eccleſiæ neceſſitati inſervirent, eligebantur: ſic de-curſu temporis gradus dignitatis, ſive emolumenta potius, per-ſonæ qvalitati fuerint adaptata. Privilegia, Territoria, reditus ampliſſimi, dignitates & honores

pene

penè divini, & tot hominum devota subjectio, qvibus superbiebant Episcopi, appetitum Ecclesiasticorum sic exacuêre, ut dies noctesqve in illud unum incumberent, qvomodo ad culmen illius dignitatis adscendere liceret. Salsè istos tales perstringit Bernhardus, Abbas Clarevallensis, *in declam. super illud: Ecce nos reliqvimus.* Festina *multiplicare præbendas, inde ad Archidiaconatum evola, demum adspira ad Episcopatum, ne ibi qvidem reqviem habiturus, qvia sic itur ad astra. Quo progrederis miser?* Qvamdiu enim Ecclesiæ ministeria suam primævam retinuêre simplicitatem, spreta à Magnatibus jacuêre, non ea obierunt, nisi qvi Zelo Dei in animarum salute curanda ducebantur, postqvam verò splendidiu

pa-

pulatis, patrimonio admodum tenuio, pompa mundanâ qvasi consueverant, qvisqve ea prensabat, non tam ut gregem curaret, qvàm ut haberet, unde luxuriaretur, unde ditesceret.

XXXVIII. Crimen ipsum, de qvo agendum nobis est, communiter dici solet Simonia, à Simone Mago, qvi primus in Ecclesia hoc admisit, *Act. VIII. 18. seqq.* qvando nempe qvis interius propositum habet atqve voluntatem deliberatam vendendi, vel emendi rem aliqvam spiritualem vel annexam spirituali. Spiritualium rerum plurimas faciunt species Canonistæ; uti videre licet apud Gvilielmum Redoanum, *de Simonia, part. 1. Cap. 4.* qvæ tamen ferè ad hæc summa capita redigi possunt, qvod aut propriè & essen-

sentialiter sint spirituales, ut est gratia Dei, virtutes divinæ &c. aut causaliter sive instrumentaliter, ut sunt Sacramenta, quæ quasi vehiculum sunt gratiæ divinæ. Sed & illæ, quæ annexæ sunt spiritualibus, diversimodè se habent. Cum enim temporalitatem quandam, uti loqvuntur, in se contineant, observare licet in qvibusdam temporalitatem, in aliqvibus verò spiritualitatem prævalere. Sufficit verò ex eorum sententiâ, temporale qvod inest, ad spirituale ordinatum esse. Qvapropter, etsi qvis redditus, qvi ministerio Ecclesiastico annexi sunt, principaliter adpetat, & propter redditus istos, non propter ministerium ipsum, suffragatur suo calculo &c; qvia tamen redditus illi ad ministerium destinati sunt,

eoqve

[illegible] ita conjuncti, ut ſine hoc [illegible] concedantur, miniſterium autem in prædicatione verbi, remiſſione peccatorum, & aliis rebus ſpiritualibus conſiſtat, facilè hinc colligitur, id, qvod ita propter impetrationem redituum datur, ad ipſas res ſpirituales, qvæ per miniſterium Eccleſiaſticum [illegible], porrigi, & ſic [illegible] [illegible] verbis. *Sanctorum* [illegible] *auctoritate*, ait Petrus Bleſenſis, *epiſt. 95.* qvi *unum* [illegible] *qvo reliqvum non promovit*, [illegible] *invendibilem relinqvit.*

XXXIX. Cùm verò ex munere dato vel promiſſo Simoniam æſtiment Canoniſtæ, munus iſtud triplex faciunt, & hinc triplicem etiam Simoniam. Nempe qvi ſpiritualia tribuit, debet ex præſcri-

ſcripto divino manus ſuas ab omni munere puras habere. Id verò tùm demum fieri intelligitur, qvando pro divinis rebus non ſolùm pecunia nulla, ſed nec humanum obſeqvium, aut gratia nulla offertur aut accipitur. Aliud igitur munus eis dicitur eſſe à manu, aliud à lingvâ, aliud ab obſeqvio: ſub *munere à manu* intelligi volunt pecuniam, & ſub hâc omnes res temporales pretio æſtimabiles, etiam remiſſionem debiti. *Sub munere à lingvâ* comprehendunt laudem, vituperium alterius Competitoris, patrocinium Advocati, interceſſionem & commendationem apud Principem, ſi talia promiſſa aut petita fuerint: *Sub munere ab obſeqvio* contineri dicunt, ſi miniſterium aliqvod in rebus temporalibus præ-

præstetur, imo etiam si conveniat, ut præstetur in ſpiritualibus. Fieri tamen poteſt, ut omnes iſtiusmodi ſpecies, ſaltem interpretativè, uti loqvuntur, concurrant. Sic enim explicavit Goffridus Abbas Vindocinenſis promiſſiones, qvas pro conſecratione ſub nomine profeſſionis Abbatis facere ſolebant Epiſcopis, *in ſpeciali de iſtis tractatu.* Sunt, inqvit, *qvidam Epiſcopi, qvi pro benedictionibus Abbatum ſub nomine profeſſionis ab eis exigunt, qvod eſt Chriſtianæ profeſſioni valdè contrarium. Ita neq; veritate neq; auctoritate inventa, ſed conſvetudine, & hominum cupiditate reperta, triplici genere Simoniæ contra ſanctam Eccleſiam jaculatur, qvoniam Simonia à linguâ, ſimonia à manu, ſimonia ab obſeqvio committitur.*

Eſt

Est à lingvâ, cum publicè recitatur illa promissio: Fit à manu, qvando charta, qvâ continetur, scripta ponitur super altare. Fit ab obseqvio, cùm ipsum malè promissæ subjectionis obseqvium servatur, &c.

XI. Et sic qvidem ratione objecti Simonia distingvi solet. Ratione modi dividitur porrò, qvòd alia sit realis, alia conventionalis, & alia mentalis. Primam describunt, qvod sit collatio & acceptio spiritualium non gratuita. Secunda sola absòlvitur conventione, nullâ adhuc secutâ sui intervenientie rei traditione. Sic enim statuunt, Simoniam committi non solùm recipiendo actualiter temporale pro spirituali, sed etiam recipiendo solùm obligationem temporalitatis. Qvanqvam sint

[illegible] informatores, qvi statuunt conventionalem simoniam nudam, sive promissionem absqve animo tradendi vel se obligandi ad rem ipsam tradendam, non esse verè simoniam, sed fictam tantum. Qvâ subtilitate ultra Simoniam mente conceptam & conventione mutuo adprobatam, etiam decipere licebit alterum; & sic cumulare delicta, ne vera Simoniæ crimen incurratur. Hinc autem seqvitur, qvod etiam disertis verbis statuant nonnulli, tertiam speciem, qvæ mentalis simonia dicitur, non esse propriè Simoniam, jure Ecclesiastico prohibitam, qvanqvam negare nolint, esse peccatum in Deum. Qvibus id tantum concedi poterit, qvod non possit puniri ejusmodi species in foro

foro externo, cùm in hoc cogitationis pœnam nemo patiatur. Et propterea sufficit, eam expiari per pœnitentiam coram Deo, c. 34. & c. ult. X. de simon.

XLI. Qvibus ita expositis, audiamus nunc Imperatorem porrò: NEMO, inqvit, GRADUM SACERDOTII PRETII VENALITATE MERCETUR, QVANTUM QVISQVE MEREATUR, NON QVANTUM DARE SUFFICIAT, ÆSTIMETUR. Describit Simoniam, eamqve non prohibet tantùm, sed etiam ut eò fortiùs excludat, contrariam præcipit virtutem. PRETII VENALITATE GRADUM SACERDOTII MERCARI, nihil aliud est, qvàm emere rem spiritualem, aut spirituali annexam. Nec tamen vel emptionis vel pretii vo-

ca-

[illegible] tam strictè accipiendum est, ut præter emtionis & venditionis contractum reliqvos circà Sacerdotium impetrandum licitos esse putemus, ac si Simonia tantùm per emtionem & venditionem committatur. Cùm utiqve Sacerdotium planè sit extra commercium, nec adeò objectum emtionis venditionis & cujuscunqve alterius contractûs habile. Et qvanqvam statuant JCti, in proprietate vocabulorum tenacissimi, emtionis verbo non contineri omnes contractûs, per qvos fit alienatio; largiuntur tamen & admittunt exceptionem, si mens loqventis aliud svadeat. Qvô casu emtionis vocabulum latius interpretantur, uti videre licet in *l. 29. §. 1. ff. de statu lib. l. 23. §. 1. ff. de liberali Caus. l. 8. §. 11. ff. quib.*

mod. pign. solv. Simili modo MERCANDI vocabulo utuntur Latini, quod suâ naturâ idem, quod emere significat, & nescio, annon magis proprium sit & commodius ad eam alienationem, quæ pretio fit, inquit Franciscus Connanus, *lib. 7. comment. Cap. 6. n. 1.* Sed & ex aliis bonis autoribus constat, emptionis vocabulum largiùs quandoque sumi, neque precium propriè ita dictum semper exigere. Quo significatu dixit Virgilius, *lib. 9. Æneid. & istum qui vitâ benè credat emi, quo tendis honorem.* Et Plautus in *Asinar: act. 1. scen. 1. Ex benepretio me emere gratiam facium sibi.* Sic & PRETII vocabulum extra emtionis contractum sæpenumerò usurpatur, uti videri potest in *l. 22. §. 1. ff. locat. l. 10. §. 5. de acq. vel amitt.*

post. l. ult. §. ult. ff. de L. Rhod. de jact. l. 52. §. 2. ff. pro soc. l. 5. §. ult. ff. de injur. Quo significatu usus etiam est Livius, *lib. 5. aut satis dignum tanti laboris periculiq; pretium erat.* Et Vopiscus, *in Aurel.* Debet *enim quid præter dignitatem pretium esse meritorum, &c.* Sub crassiore igitur specie, quâ per pecuniam numeratam sacerdotia comparantur, quæque tum temporis fortè frequentissima fuit, prohibere voluit Imperator reliquas species omnes, quibus pollui & contaminari potest electionis & promotionis actus.

XLII. Eleganter species istas exprimit & recenset Johannes Saresberiensis, *in policrat. lib. 7. cap. 17.* Ecclesia, inquit, *data est in direptionem, aliis palam, aliis clam occupantibus eam. Nam & ipsæ*

acquirenti conceditur, eo fortè quod in nullius bonis est. Non est enim inventus, nisi perrarus qui accingatur gladio super femur suum ad præsumptionem ambitionis reprimendam. Illa namq; machinas multiplices erigit, ut eum expugnet, nemine defendente. Alius enim de nobilitate confisus, aut viribus potestatum violenter in sancta irruit, & si fortè pulsat ad ostium, parietem aut limina suffodere non veretur. Nam & seditionem concitabit in Moysen, & alienum ignem in templum inferet, & vasa sanctuarii contaminabit. Alius sperans in multitudine divitiarum, Simone ducente ingreditur, non inveniens eum, qui eum & pecuniam suam jubeat ire in perditionem. Alius in muneribus ad Petrum reformidat accedere, clanculo tamen per implexionem auri,

ut per tegulas Jupiter elabitur in gremium Danaes, sic in sinum Ecclesiae procus descendit incestus. Alius obsequio quasi muneris ignarus adit. Si obsequia non cedant in muneris rationem, profectò nullum majus est munus, quam cum homo seipsum hominis devovet servituti. Alium collusione quadam vocantis liberalitas praevenit; sed postmodum collatam gratiam suo Giezi plenius compensabit. Alius agit, ne ipsum pulsare oporteat, sed ad ingrediendum compellatur invitus, & quasi obnubilans lucernam Dei, ut eum tamquam irrideat fraudulentus. Quod siquidem alius simulavit. Ambitionem namque multis indiciis prodidit, & se divitem, potentem, insignem velle fieri confessus est; sed alia via, sed alio statu, sed in minore periculo, majore libertate. Volens

 esse

is nobilis inter Canones, aut certe magnus in clero. Ob hoc Presbyterorum quaesivit gratiam, familiaritatem iniit, ab iis quasdam suscepit functiones. Scriniis forte praefatus est, aut consignandi suscepit officium, aut cimelii custodiam, aut publici claves ærarii, aut ratiocinii varias cautiones, aut si quid aliud nequit, ut corbibus praeficeretur, obtinuit &c.

XLIII. Et ne quis putet, ad solum Episcopatum restringi hoc crimen debere, neque committi alias, nisi quando aliquis ad Episcopalem sedem promoveri cupit, impertior quasi per digressionem aliquam, (cum de Episcopatu & incipiat & sistat Constitutio) de Sacerdotio in genere verba facere instituo. Est enim non negem, Sacerdotis vocabulum in Consti-

tu-

[illegible] Imperatorum sæpè
concedis, quam Episcopis tribui,
primo latius alias explicavi; Hic
tamen Sacerdotium non adeo stri-
ctè accipi debere, ipsa dispositio
& connexus series in verbis se-
qventibus ostendit. Veneranda
enim Dei templa æqvè pecuniis
expugnantur, murus integritatis
& vallum fidei æqvè destruitur, &
veneranda penetralia violantur:
Sanctitas incorrupta æqvè cor-
rumpitur; altaribus æqvè immi-
net profanus ardor avaritiæ, si re-
liqvi Ecclesiæ ministri, qvi altari
inserviunt, per corrupta suffragia
eliguntur, atqve si Episcopus pro-
movendus fuerit. Est verò hoc
solenne admodum & valdè usita-
tum in canonibus Conciliorum,
ut Presbyteri & Episcopi indistin-
ctè Sacerdotes vocentur, & Levi-

ri atqve ministri, immediate opponantur. Ipso hoc seculo V, quo Constitutio hæc promulgata fuit, anno CCCCLXI. in Concilio Turonensi *l. c. 1. & 2.* Sacerdotes & ministri, itemqve Sacerdotes & Levitæ h. e. Diaconi seorsim ponuntur. Plura alia exempla magno studio collegit David Blondellus, *apol. de Episc. & Presb. sect. 3. pag. 135.* Qvocirca, non obstante, qvòd de Episcoporum electione specialiter agat Imperator, dubium mihi non est, voluisse eum suo inservire scopo, & de aliis etiam Ecclesiæ ministeriis incidenter commemorare, qvanta in illis turpitudo committebatur, ut hæc ratione, qvæ circa Episcoporum committitur nundinatio, propudiosa magis & magis flagitiosa adpareret.

XLIV.

XLIV. Postqvam ita perversam officiorum Ecclesiasticorum mercaturam prohibitam esse voluit, mox addit, qvâ ratione Electio Episcopi fieri debeat, ne crimine isto polluatur, eamqve describit non per assertionem tantum, qvid observari in eâ debeat, sed etiam per exclusionem ejus, quod abesse debet, & à qvo caveri oporteat. QVANTUM QVISQVE MEREATUR, inqvit, NON QVANTUM DARE SUFFICIAT, ÆSTIMETUR. Tacitè perstringit mores seculi, qvos ad sua usqve tempora productos eleganter describit Nicolaus de Clemangiis, *c. de Præsul. simoniac. Optat quisque prehendam, aut præposituræ, aliumve gradum dignitatis, nihil refert, cujus meriti, vitæ aut conversationis existat, sed quan-*

*quantum ipse sua nummorum ser-
vat in arca, tantum licet sibi spei
in votorum assecutione concipere.
Nam quid de pauperibus loqui ne-
cesse est, qui ad omnia prorsus inu-
tiles, nec ullo digni regimine ae-
stimantur, nisi ut abjecti, & de-
spicabiles in suis jugiter aerumnis
tabescant? Quid vacuo pauper
marsupio ad nundinas vadat, qui ni-
hil habet, unde merces emat? Et
tamen constat, beneficia Ecclesiasti-
ca propter pauperes potissimum cle-
ricos, meritos homines instituta, non
propter divitias aut pecuniosos, sed
nostra aurea tempora nihil, ut sic di-
cam, sentiunt, cuncta auro atq;
argento metiuntur. Aurea dicun-
tur non moribus, sicut Poetae sub
Saturno fabulantur, sed auri quo-
modo libet extorquendi immensis-
sima, insanissima, inexplebilis fa-*

mis

[illegible] *[illegible]ribus.* Non potuisset qvid dici magis conveniens verbis Imperatoris, qvi ut corrigeret mores seculi sui, non marsupium & facultates ejus aut fortunas attendi voluit, qvi ad Episcopatum eligi debet, sed merita; non ea tamen, qvæ ex liberalitate aut beneficentia proveniunt, eo qve ita in Simoniam incidunt, sed qvæ habilitatem & capacitatem Candidati indicant, qvæ se dignum ostendit ad munus Ecclesiasticum. Hæc habilitas & dignitas unde & qva ratione æstimari debeat, repetere hic nostrum non fert institutum, neqve id exigit Constitutio Imperatoria.

XIV. Qvæ deinceps seqvuntur verba, ab Oratore magis, qvam ab Legislatore profecta videntur. Tam copiosè enim, nec propriè

sed per figuram Rhetoricam de crimine Simoniæ disserit Imperator, ut dubitem, ad palatum id fieri eorum, qvi brevitatem & perspicuitatem inter virtutes Legis referunt. Sed opus tamen fuit istâ περιφράσει, ut detestabile & execrandum magis redderetur, qvod freqvens admodum tum temporis erat, flagitium illud. Inde enim propter atrocitatem PIACULARE id appellat, hoc est, qvod per expiationem tollere oportet, qvod tota posteritas luere solet, ut credebant veteres, donec esset expiatum. Sic apud Herodotum lib. ὄντες τῷ ἄγει ἐνέχεσθαι, id est, piaculari crimine teneri: & hinc ἐναγεῖς, detestandi & execrabiles. Sic & piacularia ostenta dicebantur, qvæ per malum fieri opinabantur. Et piacularia auspicia,

qvæ

In sacrificiis multa portendebant, cum aut hostia ab ara profugisset, aut percussa mugitum dedisset, aut in aliam partem corporis, qvam oporteret, cecidisset. Est ea vox ex gentilium superstitione translata. Piaculum enim admittere aut contrahere dicebatur, qvi violaret Religionem. Piando qvippe sceleri sacrificium præstare, qvi violasset, cogebatur jure Pontificiali, qvod & ipsum sacrificium, piaculum dictum, porca præcidanea fiebat, piaculo scilicet avertendo & expiando. Id vocabulum Imperatores in Constitutionibus suis usurpant ad denotandam atrocitatem delicti. Si quis e. g. infanticidium commiserit, *l. 8. Cod. & l. un. Cod. de infan.* aut sepulchrum violaverit, qvod proximum sacrilegio dicitur, *l. 5. C.*

de sepulchr. viol, aut Baptismum ite-raverit, *l. 2. C. ne sanct. baptism. iteretur*. Et sic etiam piaculare flagitium committere dicitur ille, qvi sacrum ministerium pretio emerit.

XLVI. Cæterùm qvia tam verecunda est Metaphora ab Imperatore usurpata, ut optimè rei, de qvâ agit, conveniat, nec terminos similitudinis egrediatur, seqvemur eam [illegible], & insistemus ulteriori expositioni. PROHIBEO ENIM, inqvit, QUIS LOCUS TUTUS, ET QVÆ CAUSA ESSE POTERIT EXCUSATA, SI VENERANDA DEI TEMPLA PECUNIIS EXPUGNENTUR? Figuratâ interrogatione utitur, & dum rectâ oratione uti poterat, sermonem inflectit, eo magis asseverandum, & eo fortius impri-

men-

[illegible] nul-
lum interim locum tutum esse, nec ullam excusatam esse causam, sita, ut fieri hactenus con-[illegible], procedatur in electione Sacerdotum. Præmittit ad exaggerandam rei turpitudinem, jurantis aut saltem asseverantis vocem, PROFECTO, quæ interdum idem denotat, quod ἀληθῶς, δηλαδή, haud dubiè, omnino, &c. ut dubitare amplius de assertione sua non liceat. Deducit autem Metaphoram ex similitudine, quam habet sanctitas Religionis & cultus divinus cum Castellis & Fortalitio benè munito, ita ut comparatio hinc possit ministerium Ecclesiasticum cum muli-[illegible]. Quemadmodum [illegible] non vi semper [illegible] opus est ad occupandas castella, sed in-
dice

dice Philippo Rege, expugnari ea omnia possunt, in quæ modo asellus onustus auro potest adscendere: ita etiam sanctitatem Religionis, & ministerii Ecclesiastici EXPUGNARI posse existimat Imperator pecuniis. Expugnare videtur navem, inqvit Ulpianus *l. 3. §. 1. ff. de incend.* qvi in ipso qvasi prælio & pugnâ adversus navem & ratem aliqvid rapit sive expugnet, sive Prædonibus expugnantibus rapiat. Et *l. 6. ff. eod.* expugnata navis dicitur, *cùm spoliatur, aut mergitur, aut dissolvitur, aut pertunditur, aut funes ejus præciduntur, aut vela conscinduntur, aut anchoræ involantur de mare.* Qvi omnes modi expugnandi eleganter applicari possent ad ministerii Ecclesiastici corruptionem, nisi breviores nos es-

[illegible] oporteat. Unã tamen non illic [illegible] navem expugnare dicitur, [illegible] ipse expugnat, sed etiam qui prædonibus expugnantibus rapit, [illegible] hinc colligitur, etiam illũ EXPUGNARE PECUNIIS templ[illegible] Dei, qui, aliis dantibus pecuniã, in ministerium cooperatur, ut infra pluribus dicemus. PECUNIÆ autem nomine non solùm numerata pecunia, sed omnes res tam soli, quàm mobiles, & tam corporales quàm jura continentur, *l. 222. ff. de V. S.* Franc. Duarenus, *ad l. 30. ff. de legat. 1.*

XLVII. Per hanc similitudinem verò infert Imperator, TEMPLA DEI, INTEGRITATEM, FIDEM, & ipsam denique SANCTITATEM, pessimè corrumpi, si pecuniũ illud admittatur. Singula ea eleganti-

bus

bus commendat elogiis, dum VENERANDA DEI TEMPLA, MURUM INTEGRITATIS, VALLUM FIDEI, SANCTITATEM INCORRUPTAM dicit, ut [illegible] rennorem hunc, ab expugnatione Castelli petitum, faciat typum. VENERANDUM dicitur, qvod Religionem qvandam incutit, ut singulari cum observantia colatur, qvomodo Concilium dicitur venerabile, Baptismus venerabilis, Christiana Religio venerabilis, ordo Senatûs venerabilis, aut venerandus, Leges venerandæ, antiqvitas veneranda, urbs veneranda, veneranda Consistorii secreta, venerandum vinculum cognati sangvinis, &c. qvæ passim inveniuntur in Constitutionibus Imperatorum. INTEGRITAS & FIDES velut MU-

RUS

s & VALLUM sunt, qvibus
ilitas Ecclesiastica se tuetur,
qvibus inconcussis ipsa qvoqve
corrupta manet. Sed expugna-
... pecuniam intermitte & fi-
... non potest non ipsa qvoqve
... ctitas corrumpi & vitiari.
NCTUM est propriè, qvod ab
uria hominum defensum atq;
inixum est, l. 8. ff. de R. D.
... andia igitur ita munitum est,
... ctum dici optimo jure potest;
... unimentis verò expugnatis ipsa
... am corruit sanctitas. Nec e-
... m deficiunt hostes, qvibuscum
... rpetuò certandum est sanctita-
..., inter qvos tamen eminet Φι-
..., qvam superatior cum
... io AURI SACRAM, h. e.
... modam FAMEM appellat.
... in PENETRALIA aut adyta
... omnia sanctitatis proserpat, fa-
cilè

cilè eandem prosternit, perfracta scil. integritate, & occupato vallo fidei, à qvibus illa defendebatur.

XLVIII. In his Considerationibus dum versatur Imperator, argumento à minori ad majus inducit, omnem ubiqve deinceps perituram integritatem & fidem, si in Ecclesiâ execrandum istud flagitium toleretur porro. PROFECTO, inqvit, QVIS LOCUS TUTUS, ET QVÆ CAUSA ESSE POTERIT EXCUSATA, SI VENERANDA DEI TEMPLA PECUNIIS EXPUGNENTUR? QVEM MURUM INTEGRITATIS, AUT VALLUM FIDEI PROVIDEBIMUS, SI AURI SACRA FAMES IN PENETRALIA VENERANDA PRORREPAT? QVID DENIQVE CAUTUM ESSE POTERIT, AUT SECURUM, SI SANCTITAS INCORRU-

[illegible] CORRUMPATUR? A templis ad qvæcunqve loca alia, ab electione Episcoporum ad qvæcunqve causas alias, ad alia qvævis negotia, & universas adeò hominum actiones honestas argumentandi rationem producit, nihil deinceps tàm sanctum, tàm solemne, tàm religiosum, tàm honestum, tàm rectum extiturum, qvod periculo corruptionis non sit obnoxium. Argumenti vim optimè declarat Nicolaus de Clemangiis, *loco supra citato.* *Longè*, inqvit, *graviora sunt Pastorum, qvàm ovicularum delicta, primum quidem, qvia nullam possunt simplicitatis excusationem, nullum justum ignorantiæ prætensionem [illegible]. Deinde qvia in [illegible] positi sunt, ut non errantes corrigant, non ut illis per sua exempla*

[illegible]

errandi exempla præbeant. Postremo; quia dum Pastor per abrupta quæque graditur vitiorum, totus grex in præcipitium illum imitari cupiens, qui sibi pro exemplari est, delabitur, ac per hoc Pastorum crimina non solo personalia sunt, sed in ipsum totum ovile referuntur, nec simplicia peccata sunt, sed in subditorum animis plurimas hæreses generant, unoquoq; existimante, id rectum ac licitum esse, quod suum cognoverit Pastorem admittere, quem sibi pro Regula vitæ & pro forma rectè agendi datum arbitratur, &c.

XLIX. Omisso eodem Rhetorico dicendi genere, quippe in quo in Metaphoris adhibendis tandem delectas, si modicus eorum fuerit usus, redit Imperator ad proprium & genuinum leg

terendæ stylum, ita tamen, ut figurato nihilominus utatur sermone, sed intellectui cujusqve, obvio & explicato. CESSET, inqvit, ALTARIBUS IMMINERE PROFANUS ARDOR AVARITIÆ, ET A SACRIS ADYTIS REPELLATUR PIACULARE FLAGITIUM. Verba imperantis sunt, & omnino Legislatoris. FLAGITIUM vocat, verbo qvidem generali, qvippe qvod pro qvovis delicto & crimine usurpari solet, uti docet Tiberius Decianus, *tr. Crim. lib. 1. c. 15.* sed ad præsentem materiam valdè accommodato. Flagitare enim, à qvo vocabulum hoc deduci volunt, propriè est vehementer & veluti qvadam inflammatione animi petere. Qvod omnino qvadrat ad descriptionem avaritiæ, qvam in PRO-

PROFANO ARDORE consistere dicit Imperator. Flagrans enim & non intermoriturus ex tali cupiditate in animo hominis accenditur ignis, qvem eleganter explicat Eusebius apud Joh. Stobæum, *serm. 55.* Avaritiam, inqvit, *qvotidie confluentes divitiæ non sistunt, ut neq; struem ardentem, injecta materia. Quin accedentes semper opes ad majorem cupiditatem animum magis accendunt. Sola ratio, si præsens fuerit, huic quoque vitio mederi potest.* Ignis hic calore suo exitiabilem famem excitat, qvæ nulla ratione expleri potest. Avarum enim irritat, non satiat pecunia, uti loquitur Publicus Syrus, *in sententiis*, ideò scil. qvòd ardor ille perpetuus est, nec semel conceptus extingvi facilè potest. Verborum vo-

vocat Poëta, dum ait: *Fervet avaritiâ miserâq; cupidine pectus.* Et hinc rectè statuit Salustius, *in Catilin.* avaritiam infinitam & insatiabilem esse, neqve copiâ neqve inopiâ minui. Ardorem illum PROFANUM vocat Imperator, adposito & valdè accomodato vocabulo. Trebatius enim profanum id propriè dici tradidit, qvod ex religioso vel sacro in hominum usum proprietatemve conversum est. Macrobius autem, *Lib. 3. Cap. 3.* omnes penè in id consentire scribit, *profanum esse, quod extra fanaticam causam sit, quasi procul à fano & Religione secretum.* Profanus igitur jure dicitur ardor ille avaritiæ, qvi ex rebus, qvæ non sunt in commercio, turpissimam instituit

 non-

nundinationem, & officia Ecclesiastica venalitati subjicit.

L. Dixerat Leo, veneranda Dei templa non esse pecuniis expugnanda; nunc verò in verbis dispositivis partium principaliorum facit mentionem, ALTARIUM nempe & ADYTORUM, ut eò meliùs percipi posset, qvid per penetralia & sanctitatem intellectum voluerit. CESSET, inqvit, ALTARIBUS IMMINERE PROFANUS ARDOR AVARITIÆ, ET A SACRIS ADYTIS REPELLATUR PIACULARE FLAGITIUM. In altaribus nempe sanctitas exuberare debet, qvod in iis dispensari soleant Christi pro nobis traditi Sacramenta. *Qvid est enim altare*, inqvit Optatus Milevitanus, *adv. Parmen. lib. 6*, nisi *sedes & corporis & sangvinis* *Chri-*

Christi? Potissima scil. ministerii Ecclesiastici pars in altaribus absolvitur, ex qvorum gradibus etiam conciones olim ab Episcopis ad populum habebantur, uti alibi dicendum erit. Insuper etiam, qvod proximè huc facit, consecrationes sive ordinationes in altaribus, sive ad altaria fiebant, uti patet ex *Can. 9.* Concil. Toletani XI. Et hinc accommodatè dixit Imperator, altaribus imminere ardorem avaritiæ, sicubi propter ordinationem datum aliqvid & acceptum fuerit. Imò verò ipsum altare, & totum, qvod in eo peragitur, ministerium atqve officium Ecclesiasticum vendi videtur, sicubi propter electionem aut ordinationem accipiatur pecunia. ADYTA autem sunt ipsa illa penetralia, de qvibus anteà

dixit. Adytum enim, uti Servius ad Virgilii *Æneid.* 2. exponit, est locus templi secretus, ad qvem nulli est aditus, nisi Sacerdoti.

LI. Ut verò de vocabuli hujus in Ecclesiâ Christianâ usu accuratior habeatur notitia, notandum est, in templo Constantinopolitano remotissimum à primo introitu, & sacerrimum locum fuisse, βῆμα appellatum, *Can.* Laodicen. 56. qvod sacrarium reddidit in versione suâ Dionysius Exiguus, *ibid.* Appellatur autem etiam θυσιαστήριον aliqvando, hoc est, altare à potiore suâ parte, qvæ in illo continebatur, cùm utiqve latius multò sit βῆμα, qvàm θυσιαστήριον. Aliqvando etiam dicitur ἱερατεῖον, & à Theodoro Balsamone, *ad Can.* 69. Synodi in Trullo ha-

habitæ, θεῖον ἄδυτον, itemqve à Nicephoro Callisto *l. 12. hist. c. 41.* simpliciter τὰ ἄδυτα, sive loca inaccessa. Ratio denominandi petenda est ex usu & consvetudine Ecclesiæ veteris. Uti enim ex collatione Canonum Concilii Laodicensis 19. Bracarensis *Can. 31.* Toletani IV. *Can. 17.* tum & Theodoriti, *lib. 5. hist. Cap. 18.* constat, triplex fuit locorum in Ecclesiâ differentia & distinctio. In primâ & præcipuâ parte erat altare, qvod cancellis clausum erat, & Sancta Sanctorum dicitur *C. 1. X. de vit. & honest. Cler.* In hunc locum neqve mulieribus, neqve Laico cuipiam, nec Imperatori qvidem, nisi qvando munus suum oblaturus erat, ingredi licebat, *Can. 44. Concil. Laodic. Can. 69. Concilii Trullan.* In alterâ parte post can-

cellos chorus & Presbyterium solis Clericis patebat, uti colligitur ex dicto Theodoriti loco, tum & *Can. Apost. 57. lib. 2.* qvanqvam θυσιαστήριον, sive altare generaliter acceptum, etiam hunc locum simul comprehendat, uti patet ex *l. 4. Cod. Theodos. de his, qui ad Eccles. confug.* In tertiâ parte Laici omnes considebant, nec ad altare etiam communicandi causa admittebantur, excepto solo Imperatore, dum offerebat. Dum igitur altaria & adyta in diversis propositionibus conjungit Imperator, ἐξηγητικῶς unum idemqve exprimere voluisse videtur, sed ita, ut ἀντίθετον simul aliqvam eleganter committat hoc sensu. Non debet imminere altaribus hoc flagitium, & si immineat, debet repelli. Primum illud hostem, emi-

minus consistentem, ab insultu prohibet; alterum hoc insultantem fugat & protelat.

LII. Pergit Imperator: ITAQVE CASTUS ET HUMILIS NOSTRIS TEMPORIBUS ELIGATUR EPISCOPUS: UT QVOCUNQVE LOCORUM PERVENERIT, OMNIA VITÆ PROPRIÆ INTEGRITATE PURIFICET. CASTUM vult esse Episcopum, non in speciali tantum significatu, quatenus castus dicitur ille, qvi libidinis æstum temperat; sed etiam, ut omni aliâ culpâ vacet. Sic enim casti vocabulum accipit Plautus, *in Pœn. Act. V. 4.* Eo *sumus gnatæ genere, ut deceat nos esse à culpâ castas.* Et hinc etiam castæ preces dicuntur, *l. 7. C. Theod. de Pagan.* it. Nicenæ fidei casta sacerdotia, *l. 3. C. Th. de fid. Cathol.*

Et hinc etiam caſtitas ſordibus & avaritiæ opponitur, non apud Ciceronem tantùm, *in Orat. pro L. Maniliâ*, ſed etiam in Codice Juſtinianeo, *l. un. publ. lætit. lib. XII.* Et ſic etiam uſurpat auctor ſubditus Notit. Imp. *Cap. 4.* Si *provincias caſti & integritatis cupidi moderentur*, *&c.* HUMILIS inſuper jubetur eligi Epiſcopus, hoc eſt, modeſtus, qvi non qvidem negligit aut intermittit actiones tales, qvæ honore dignæ ſunt, honorem tamen ipſum non affectat, nec magni facit, ſed in propriæ excellentiæ oblivione & contemtu, tum & probo donorum ac bonorum uſu perpetuò ſe exercet. Qvæ Theologica virtus heroica qvædam modeſtia eſt. Ideoqve humilis hic dicitur ex virtute, non ex ſtatu & genere vitæ,

tæ, uti vocabulum hoc accipitur *in l. 6. §. 1. ff. de edend. l. 7. C. de incest. nupt. l. 1. C. de nat. lib. l. 2. C. Th. de cursu publ.*

LIII. His virtutibus & animi dotibus si instructus fuerit, qvi eligitur in Episcopum, efficiet, UT QVOCUNQVE LOCORUM PERVENERIT, OMNIA VITÆ PROPRIÆ INTEGRITATE PURIFICET. Qvod intelligi debet non tantùm de cathedra ipsâ Episcopali, in qvam evectus est, siqvidem ea ab antecessoris impuritate contaminata fuerit, sed etiam de aliis qvibuscunqve locis, qvo se destinatò aut forte fortuna contulerit. De priore rectè colligit Gratianus, *dist. 40. pr.* variis virtutibus debere splendere vitam Pontificis, ut gradui conferat decorem, qvem ab eo non accepit,

non enim loca, inqvit, *sed vita & mores sanctum faciunt sacerdotem.* Inqve eam sententiam producit verba Hieronymi: *Non est facile stare in loco Petri & Pauli, scil. tenere cathedram regnantium cum Christo, qvia hinc dicitur: non sanctorum filii sunt, qvi tenent loca sanctorum, sed qvi exercent opera eorum;* Et Gregorii: *Nos qvi præsumus, non ex locorum vel generis dignitate, sed morum nobilitate innotescere debemus: nec urbium claritate, sed fidei puritate.* Nec captanda proindè sunt verba Symmachi, sive Ennodii potiùs, qvi fuit Diaconus Symmachi, allegata eidem Gratiano, *d. dist. 40. c. 2.* dum ait: *Qvis enim sanctum dubitet esse, qvem apex tantæ dignitatis attollit? In*

qvo

qvo si desint bona acqvisita per meritum, sufficiunt, qvæ à loci prædecessore præstantur: aut enim claros ad hæc fastigia erigit, aut qvi eriguntur, illustrat. In verbis enim antecedentibus satis explicat mentem suam, qvos intellectos velit, illos scilicet, qvos par conversationis splendor illuminat.

LIV. Posterius qvod attinet, longâ experientiâ comprobatum fuit, vitæ sanctitate & exemplo plus potuisse Episcopos, qvàm doctrinâ & repetitâ admonitione. Virtute enim nihil amabilius, qvæ sic omnium animos ad se pellicit, ut nulla incantatio possit efficacius. *Vita jubeat*, inqvit Athanasius ad Monachos, *lingva persvadeat.* Et Bernhardus: *Efficacius est vitæ, qvàm lingvæ testimonium. Dabis voci tuæ vocem virtutis, si*

qvod svades, priùs tibi illud cognoveris persvasisse. Qvod si igitur Sacerdotium corruptum est, omnium fides & virtus marcida erit. Qvemadmodum enim, si sordida erit manus, qvæ alienas labes abstergere conatur, facta qvæqve deterius inqvinat: Sic Pastores, qvi neqvissimorum maculas diluere volunt, ipsi interim impuri, eos fœdant & contaminant magis. E contrario verò, si qvis purus erit & sanctus, animumqve suum ab omni non modò facinore, verùm etiam minimi errati suspicione remotissimum custodiverit, faciet, ut veluti lumen in edito loco positum, omnibus aliis præluceat, & non multos tantùm ad sui æmulationem accendat, sed etiam, si qvi jam vitiis toti immersi fuerint, ut illi, ubi præsentem

tem eum habuerint, verecundiâ deterriti, ad frugem applicent animum, & virtute culpam corrigere, atqve flagitii memoriam novâ gloriâ abolere studeant. Hac ratione etsi in popinas ganeasqve & lupanaria inscius venerit, aut invitus trahatur Episcopus, suâ tamen vitæ integritate purificabit eadem, & faciet, ut loca illa à turpitudine suâ multùm resipiscant, & eum, qvoad præsens fuerit, metuant, atqve revereantur. Planè ut Ambrosius, cùm Episcopatum Mediolanensem, ad qvem poscebatur, refugeret, impudicas mulieres ad se publicè ingredi faciebat, nec tamen earum conversatione contaminabatur, uti refert Paulinus Presbyter *in ejus vit.*

LV. Qvæ ſeqvuntur verba in Conſtitutione Leonis, propter variantem lectionem diverſam pariunt interpretationem. Vulgo hoc inveniuntur contextu: NEC PRECIO, SED PRECIBUS ORDINETUR ANTISTES. Sed Jacobus Ruſſardus in ſua editione monet, alibi ſic legi: *Non precio nec precibus ordinetur Antiſtes*, qvam lectionem ipſe etiam probat, non improbatâ tamen alterâ priore, & adeò putat, utramqve ferri poſſe. *Nam*, inqvit, *electuri Epiſcopum Deum precabantur, ut accommodatiſſimum & digniſſimum eligere poſſent. Itaq; his precibus ordinari Antiſtitem non eſt abſurdum, & rectè legitur. Sed interdum qvoq; hominum potentium, propinqvorum aut amicorum precibus eligebatur*

Epi-

Episcopus, qvod rectè prohibetur, & tùm legendum fuerit: nec. Voluit utiqve Imperator per παρονομασίαν aliqvam, ex vocabulo pretii petitam modum electionis legitimum describere. Descriptio autem talis etiam fieri potest per remotionem, qvid abesse debeat. Idqve satis subinnuit, adesse debere ejus oppositum. Sola differentiæ ratio nata fuit exinde, qvod non satis constet de mente Imperatoris, qvales preces intellectas voluerit, utrùm eas, qvæ ad Deum ministerii autorem funduntur; an verò, qvæ per modum intercessionis ab hominibus proveniunt. De utrisqve potuit cogitare & legem ferre Imperator, sed ita, ut priores admitteret, posteriores excluderet. Utras autem ille in mente & intentio-

ne

ne habuerit, nullâ conjecturâ assequi licet. Glossa lectionem vulgatam hoc modo interpretatur, ut preces accipiat de illis, qvibus rogatur electus, ut munus sive officium acceptet, non qvas ipse interponit, ut eligatur. Non malè, cùm ipse mox Imperator de tali rogatu verba faciat, dum ait: ROGATUS RECEDAT. Malim tamen de ipsis precibus, in ordinatione ad Deum fusis, exponere, cùm præsertim ordinationis, cujus hîc facit mentionem Imperator, potissima ratio in precibus consistat. Per ordinationem enim intelligitur actio illa sacra, qvâ separatur electus à reliqvo populo, eiqve imponitur officium sacrum, & per preces singulariter commendatur DEO, ut gratiam ei suam impertiat, & infi-
nitis

[ho]nitis aliis donis exornet. His igitur precibus ORDINETUR ANTISTES, h. e. Episcopus, (qvandoqvidem hæc vocabula promiscuè usurpari solent,) non pretio. Illud autem hîc observare licet, utramqve & electionem & ordinationem, si precio fiat, ejusdem notæ esse apud Imperatorem, ne qvis, qvod in unâ prohibitum fuit, in alterâ licitum esse sibi persvadeat. Utraqve illa vitiositate Simoniacâ carere debet, cum utraqve pertineat ad collationem officii & muneris Ecclesiastici.

LVI. Ut verò eò magis ab hoc conatu, qvem in Simoniæ crimen incidere dixi, Candidatos Ministerii Ecclesiastici revocet Imperator, utve illos doceat, qvâ ratione non modò animum integrum, sed animam etiam puram con-

conservare qveant, auream illam & ceddo dignam Constitutioni huic suæ inserit sententiam: TANTUM AB AMBITU DEBET ESSE SEPOSITUS, UT QVÆRATUR COGENDUS, ROGATUS RECEDAT, INVITATUS EFFUGIAT, SOLA ILLI SUFFRAGETUR NECESSITAS EXCUSANDI, PROFECTO ENIM INDIGNUS EST SACERDOTIO, NISI FUERIT ORDINATUS INVITUS. Ut expiaret vitium, qvod freqvens tùm erat, Stoicorum seqvitur procedendi rationem, à contrario scilicet. Illi enim summa ex hominibus ut tollerent vitia, ne qvidem minima admittebant, qvin & cuncta volebant paria. Et ut à peccando homines abducerent, ne affectus qvidem minimos permittebant;

bant, qvos ad habitum virtutis ratione qvadam ſalutari perduxerunt alii. Et qvis neſcit, in qvamplurimis ex Philoſophiâ Stoicâ natam fuiſſe Juriſprudentiam noſtram? Qvæſitum, invitatum, rogatum, cogi, effugere & recedere, nec adeò annuere debere electum, vult Imperator. Qvod tamen ita accipiendum eſt, ne præfractè id fiat, & cum extremâ contumaciâ, ſive animi obſtinatione, & inflexibili pervicaciâ. Alias enim, ſi vel maximè coactus fuerit, nunqvam ille ad officium ſuum promtè ſe exhibebit, nec faciet ea, qvæ munus injunctum exigit. Excuſabit igitur ſe & declinabit, qvantum poterit, provinciam ſibi delatam. Id enim indicium erit, ab omni ambitu ſepoſitum, aut vacuum eum eſſe;

nec

nec imputari ei Simoniæ crimen posse. *Dignitates enim fugientibus & non desiderantibus sunt concedendæ, quia sicut locus regiminis desiderantibus negandus est, ita fugientibus offerendus est. c. in scripturis 8. q. 1.* Et ideo Plato dicere solitus fuit, vix qvenqvam gerendo imperio idoneum esse, nisi qvi invitus & coactus hoc munus suscepit. Siqvidem & Procurator, qvi operam suam ingerit, suspectus, nec ferendus est, *l. 25. ff. de Procurat.*

LVII. Ostendunt autem hæc Imperatoris verba, ab omni AMBITU alienum esse debere, qvi ad Episcopatum promovendus fuerit, non eo tantùm, qvi pecuniis dividendis olim fiebat, & omni tempore prohibitus fuit, sed etiam qvi liberâ Rep. Romanâ licitus

tus erat, & cujus solemnia ex Qvinti Ciceronis *libro de Consulatu* in Compendium contraxit Antonius Matthæus, *de criminib. tit. de ambitu cap. 1. n. 2.* Licitum scil. tum erat suo qvemqve salutare nomine, animi sui desideria explicare, assiduè petere, sæpè eosdem appellare, frontem, vultum & sermonem ad eorum, qvoscunqve conveniret, sensum & voluntatem commutare, non committere, ut qvisqvam se contemtum qveri posset, congiaria etiam & prandia dare, populiqve studia omni conatu conciliare. Istas circuitiones ita describit Claudianus Mamertus, Præsul Viennensis: *Qvis ignorat tunc qvoq, cùm honores populi Rom. suffragiis mandabantur, multos fuisse Candidatorum labores, edisserenda*

decrescat, & adscendendo exterius, interius in profundum descendat? Et sic dicit etiam Imperator, indignum esse Sacerdotio, qvi non fuerit ordinatus invitus.

LVIII. Hæc ipsa sententia etiam in civilibus officiis conferendis sæpissimè ut regula observata fuit. De Alexandro Severo scribit Ælius Lampridius, *qvòd alterum præfectum prætorii fecerit, qvi ne fieret, etiam fugerat, dicens, invitos, non ambientes in Rempublicam collocandos.* Itemqve qvod *honores juris gladii nunqvam vendi passus sit, dicens: Necesse est, ut qvi emit, vendat. Ego non patiar mercatores potestatum: qvos si patiar, damnare non possim: Erubesco enim punire illum hominem, qvi emit & vendit.* Sic etiam Marcianus Imperator, in novella

suâ

suâ Constitutione, qværit, 1. habetur, præmittit, qvâ ratione *venalem judicum ambitum radicitus amputaverit, & ad res privatas vel publicas sincerissimè gubernandas, homines spectandos atq; consultos traxerit invitos, sciens quippe, felicem fore Remp. si à nolentibus & actus publicos repulsantibus* administraretur. Sanè qvi ambit illicitâ cupiditate Magistratûs & potestatem, vix est, ut is post. à non nundinetur illicitè, & mercaturam non exerceat foedissimam ejusdem. Qvâ acqvisitâ nova illicò prodeunt vitiorum semina, cùm fieri haud possit, qvin vendere sibi licere qvis putet, qvod emit, *Novell. 8. pr.* Hinc ergò homicidia, hinc adulteria, rapinæ, hinc commerciorum confusio, hinc legum contem-

tamus; unoqvoqve qvamvis, pœnam auro redimi posse, confidente,

LIX. Sed ut ad Constitutionem nostram redeamus, qvid est, qvod dicit Imperator: SOLA ILLI SUFFRAGETUR NECESSITAS EXCUSANDI? Glossam si consulamus, celeriter exigueqve hæc addit verba: *id est sola necessitas excuset eum.* Sed a qvo? ab acceptatione muneris Episcopalis? Atqvi hic tum planè peregrinus erit sensus. Excusatum non vult, sed cogi jubet Imperator eum, qvi repugnat. Nec agitur de rationibus & argumentis excusationum, qvibus elabi & ab Episcopatu suscipiendo liberari qvis possit. Sed agitur de modo compellendi eum, qvi refugit, qviqve electioni de se factæ con-

sentire recusat. Sic igitur verba ista mihi videntur explicari debere, non admittendum esse ad Episcopatum, nisi eum, qvi se excusaverit, suamqve indignitatem allegaverit, adeò ut cùm alii suffragia operosè conqvirant, & largitione devincta habeant, illi sola sua suffragetur excusatio, qvam propterea necessariam dicit, qvod, nisi interveniat, suspectum ille se faciat ambitionis, & officii studiose affectati. Excusatum autem qvi se dicit, qvi acceptare munus impositum renuit, hoc de se præbet argumentum, nulli ambitioni succubuisse, atqve adeò summâ cum integritate Episcopatui præesse posse. Planè in omnibus illis, qvæ fidem & integritatem exigunt, valdè suspectum se reddit, qvi se ingerit; è contrario vero ob-

observatū est, declinari solere talia officia ab illis, qui rectè agere conivêverunt. De procuratoribus suprà dixi, ex l. 25. ff. de Procurat. De tutoribus habemus textum in l. 18. §. 1. ff. ad L. Corn. de fals. De Curatoribus verò elegans est sententia Justiniani, Novell. 72. c. 6. Quoniam verò videmus gravatè & difficulter ad curationis accedere eos, apud quos aliqua Dei memoria residua est, tam plurimis, qui curantes bona minorum in suos usus sæpè vertere, res admodùm amabilis est & appetibilis &c. Et hinc rectè scripsit Modestinus, in l. 21. §. fin. ff. de tutor. & Curator. dat. Semper maximè hoc observent Magistratus, ut coerceant eos, qui se ipsos volunt ingerere, ut creentur, quiq; prom-

mo dant, hoc enim & pœnæ obnoxium esse, promulgatum est.

LX. Progredimur nunc cum Imperatore ad sanctionem, quam huic suæ Constitutioni adjecit, i. e. ad pœnam, quâ teneri voluit violatores. CUM SANE, inquit, SI QVIS HANC SANCTAM ET VENERANDAM ANTISTITIS SEDEM PECUNIÆ INTERVENTU SUBIISSE, AUT SI QVIS, UT ALTERUM ORDINARET, VEL ELIGERET, ALIQVID ACCEPISSE DETEGITUR, AD INSTAR PUBLICI CRIMINIS ET LÆSÆ MAIESTATIS ACCUSATIONE PROPOSITA, A GRADU SACERDOTII RETRAHATUR: NEC HOC SOLUM DEINCEPS HONORE PRIVARI, SED PERPETUÆ QVOQVE INFAMIÆ DAMNARI DECERNIMUS, UT EOS, QVOS PAR FACINUS COINQVINAT, ET ÆQVAT, UTROSQVE SIMILIS PŒNA CO-

COMITETUR. Duplicem decernit pœnam Simoniacis, remotionem ab officio, & infamiam, & utrumqve tum dantem, tum accipientem pari pœnâ teneri vult. Describit etiam processum, qvo mediante pœna hæc in genere constituta applicari delinqventi debeat, accusatione scil. propositâ ad modum publici criminis & læsæ Majestatis. Describit insuper subjectum, in qvod pœnæ istæ confluere debeant, & in qvo expiari istud crimen oporteat. De singulis aliqva nobis dicenda restant.

LXI. Subjectum, qvod pœnas constitutas meretur, hoc modo describitur: SI QVIS HANC SANCTAM ET VENERABILEM ANTISTITIS SEDEM PECUNIÆ INTERVENTU SUB-

ISSE, AUT SI QVIS, UT ALTERUM ORDINARET VEL ELIGERET, ACCEPISSE DETEGITUR, &c. In his verbis plurima sunt, qvæ notari debent. Primò particulam HANC non debere captari, neqve restringi ad Ecclesiam & sedem tantùm Constantinopolitanam; Sed intelligi & subinnui per eam qvamcunqve aliam sedem Episcopalem: tùm qvia hactenùs Constitutionem suam de qvibuscunqve aliis Episcopatibus acceptam voluit, & in genere locutus fuit Imperator, ut adeò non videatur cohærere, si tàm prolixè is, & in genere de Ecclesiis, toto orbe diffusis, & Simoniæ crimine contaminatis, præfatus, sanctionem ad solam Ecclesiam Constantinopolitanam restringere velit: tùm verò,

ti, qvæ jam tum in Conciliis facta, & ab Imperatoribus confirmata exstiterunt decreta, qvibus in genere omnis ista nundinatio sub pœnæ remotionis prohibita fuit, uti mox dicam.

LXII. Illud verò faciliùs admitto, Constitutionem hanc, qvia pœnalis est, non debere extendi ad alios, nisi qvi pecuniæ interventu Sacerdotium acqvisiverint, ita tamen, ut pecuniæ nomine non solùm numerata pecunia, sed omnes res tàm soli, qvàm mobiles, & tàm corpora, qvàm jura contineantur, *l. 178. pr. & l. 222. ff. d. V. S.* Non ergò, qvod secundo loco notandum est, in hunc censum veniunt, qvi ad sacerdotium precibus tantùm intervenientibus promoti fuerunt, qvamqvam per illas etiam Simoniam cont-

committi dicatur. Tertio illud etiam notetur, & electionis & ordinationis vitiosæ eandem habitam ab Imperatore rationem, & utrique eandem præstitutam fuisse pœnam, nec adeo admitti posse, quod statuit Augustinus Barbosa, *de Jure Eccles. lib. 1. c. in num. ult.* non vitiari electionē per vitiosam ordinationem. Ex hac enim Leonis Constitutione patet, nihil prodesse electionem legitimam, si electus pecuniæ interventu ordinatus fuerit, sed nihilominus à gradu Sacerdotii removeri, & infamiæ nota eum insigniri debere. Denique etiam hoc notandum est, non illum tantùm hujus criminis reum, & pœnæ obnoxium esse, qui pecuniam ipso actu dat & accipit, sed etiam qui stipulatur & promittit, ejusque in-

munus eligit aut eligitur. Accipere enim etiam ille aliqvid, qvi promissionem ab altero factam accipit.

LXIII. Pœna, ab Imperatore crimini huic præstituta, uti dixi, duplex est, privatio officii, qvod qvis jam habet, sive negatio ejus, qvod sperat, & infamia. Priorem his verbis describit: A GRADU SACERDOTII RETRAHATUR. Cumqve verba illa de solo accipiente concepta sint, ne qvis vacuum solutumqve pœnâ dantem putet, specialiter in fine addit, eum qvoqve SIMILEM POENAM COMITARI debere. Et hoc qvidem in ipso concilio Chalcedonensi, *Can. 2*, octodecim annis antè, qvàm Constitutio hæc ederetur, anno nimirum CCCCLI. iisdem decretum fue-

xxi. Si quis Episcopus propter pecunias ordinationem fecerit, & inaestimabilem gratiam sub pretio redegerit, & propter pecunias ordinaverit Episcopum, vel Chorepiscopum, vel Presbyteros, vel Diaconos, vel aliquem eorum, qui in Clero annumerantur, vel propter pecunias promoverit œconomum, vel defensorem, vel mansionarium, vel omninò aliquem ex Canone, sui turpis quaestus gratiâ, qui hoc tentasse convictus fuerit, sui gradus periculum subeat. Et qui est ordinatus, nihil ex ordinatione vel promotione, per quaestum vel mercatum factâ juvetur, sed sit alienus à dignitate, & sollicitudine, quam pecuniis adeptus est. Si quis autem mediator tam turpibus & nefariis lucris apparuerit, hic quoq́, si sit quidem Clericus, proprio gradu

excidat; *Sin autem Laicus vel Monachus, anathematizetur.* Quæ verba abundè declarant, qvid sibi velit Imperator per retractionem à gradu Sacerdotii. Sic enim vocabulum retrahere accipitur *in l.4. C. de Censib. & censitor. lib. XI.* Ista autem retractio à Sacerdotii gradu, sive καθαίρεσις illud τὸ ἐκ τοῦ ἰδίου βαθμοῦ, de qvo agit Canon Chalcedonensis, non significat tantum revocationem aliqvam ex sublimiore dignitate in inferiorem, ita, ut Episcopus Simoniacus ex gradu Episcopali in presbyterialem detrudi debeat, & hoc sufficiat pœnæ, qvæ ab Imperatore & Concilio decreta fuit, consequenter, qvam regradationem dici notat Cujacius, *ad l.5. C. de Domesticis Lib. XII.* Sed omnimodam remotionem ex statu

Clericali. Ita enim interpretati sunt pleriqve omnes, qvi secuti sunt Ecclesiæ Doctores, uti videre licet apud Gratianum, *Caus. 1. q. 1.* Et in hunc sensum etiam concepta est, qvæ in Canonibus Apostolorum refertur, *Constitutio 28. Si qvis Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus pecuniæ interventu hanc dignitatem nactus fuerit, deponitur tam ipse, qvàm qvi eum ordinavit, & omnino à Communione abscinditur, qvemadmodum Simon Magus à me Petro.* Eandem sententiam repetiit Concilium Aurelianense *II. c. 3. & 4.* Aurelianense *V. c. 16.* Turonense *II. c. 27.* Cabilonense *c. 16.* Bracarense *III. c. 8.* Nicænum *II. c. 5.* Nannetense *c. 7.* & plura alia.

LXIV. Sufficit nobis hic adscribere, qvæ interpretationi vicem

cem sit bire potest, Constitutionem Iustinianam, in *Novell. 6. Cap. 1.* quam vel ideò nostro operi erit pretium, quia etiam de pecuniâ datâ & acceptâ, cui ea cedere debeat, specialiter disponit. Sic autem ille. *Et hanc* (ordinationem) *non pecuniis emere, neque per rerum aliquarum dationem suscipere, sed puram percipere, & sine mercede, & tanquam à Deo datam. Nam licet iam alia omnia habeat utilia, quæ prius à nobis dicta sunt, pecuniis autem vel rebus videatur Episcopatum etiam emisse, sciat se & ab Episcopatu casurum, & hoc munus retributurum ordinanti: ut & ille Episcopatum amittat, & à Clero cadat, & utriq; causa talem præstet retributionem, ut & hic quidem non adipiscatur, quæ sperabat, ille autem etiam, quæ habebat, amittat. Verumtamen pecuniis ac rebus*

datis occasione ordinationis, sive [illegible] assignandis Ecclesiae, sive Episcopus sit accipiens, & propterea à Sacerdotio cadens, sive etiam quilibet alius in Clero constitutus, unum & illi eorum imponimus poenam, ut ab ordine, quem inter Sacerdotes habuerit, cadat, & reddat aurum, aut res, quae ordinationis occasione datae sunt, iniuriam passae, quantum ad ipsum, Ecclesiae. Si quis autem [illegible] sit, & non in Clero constitutus, qui aurum aut rem aliquam propter patrocinium ordinationis accepit, & monachus, si administrationem aliquam gerat, habebit quidem ipse à Deo poenam, & succedent ei de coelo supplicia; veruntamen etiam illud, quod datum est, totum ablatum ab eo, sanctissimae Ecclesiae omnibus reddatur modis in simplum.

In-

hus tempore etiam, si quam administrationem habet, eâ cadat, & perpetuo exilio condemnetur. Illud quoque sciat apertè, qui pecuniis aut rebus aliis emerit Præsulatum, quia si prius Diaconus aut Presbyter fuit, Deinde per suffragium ad Sacerdotium venerit, non solùm Episcopatu, sed nec prior ei relinquetur ordo, Presbyterii forsitan aut Diaconatûs. Annectit etenim etiam illud, utpote decentia indignè concupiscens, & omni sacerdotali excludetur ordine &c. Justinianus præter remotionem ex Clericorum ordine totalem, etiam pecuniæ jacturam fieri voluit, eamque Ecclesiæ addixit, quæ gravi illâ maculâ affecta fuit, & quidem duplo majorem, si extra Clerum istius Ecclesiæ constitutus fuerit, qui pecuniam accepit, ad-

di-

dita simul relegatione perpetua.

LXV. Qvia vero Canon Concilii Chalcedonensis, ætate non multum præcurrit Constitutionem Leoninam, & ferè σύγχρονος ei est, juvabit in occasionem & causam impulsivam, qvæ ei natales dedit, inqvirere. Antoninus scilicet, Episcopus Ephesi, & diœceseos illius Exarchus impudenter admodum ab ordinandis pecuniam exigebat, secundum valorem annuorum redituum Ecclesiæ illius, cui ordinandus destinatus erat. Huic malo ut obviam iretur, Johannes Chrysostomus Ephesum se contulit, & coactâ ibi Synodo Episcopos sex, qvi pecuniam se dedisse negare non poterant, deposuit, qvi tamen hoc singulare obtinuerunt,

et pecuniam datam ab heredibus Antonini, qvi interim suum diem obierat, repetere liceret, cum alias condictio ob turpem causam non detur, si utriusqve turpitudo subest, *l. 3. ff. Condict. ob turpi. caus. l. 2. C. eod.* Nec verò juvabat tùm Episcopos, qvòd pecuniam se secundum consvetudinem dedisse dicerent, aut juxta morem receptum: Mala enim consvetudo non minus, qvàm perniciosa corruptela est abjicienda & vitanda, *c. mala dist. 8.* Et hæc qvidem corruptio impulit Synodum Chalcedonensem, ut universalis Ecclesiæ autoritate & generali decreto in eam animadverteret, pœnamqve depositionis intentaret omnibus, qvi talem ordinationum nundinationem fecisse convincerentur. Qvia verò paulo post fraudibus & dolis

eği cœptum eſt adverſus hanc prohibitionem, non modò Gennadius Patriarcha inSynodoCPna, ut ſuprà expoſui, ſed etiam Leo Imperator hâc ſuâ Conſtitutione in ſubſidium venerunt, & pœnas etiam exaſperârunt.

LXVI. Altera pœna, quâ Leo Imperator coërcere hoc crimen voluit, eſt INFAMIA. Quæ qualis ſit, ex effectibus ejus, in jure definitis, cognoſci poteſt. Qui enim infamiâ notatur, ab omnibus dignitatibus etiam acquiſitis, munere teſtificandi, poſtulandi, judicandi repellitur, non tantùm durante ejus causâ, ſed etiam ceſſante, nec tantùm in loco, ubi eſt contracta, verùm & alibi, & ubique locorum, cùm infamia oſſibus adhæreat, velut character quidam, qui hominem ſequitur,

quo-

ut ocunqve locorum ierit. Olim etiam urbe prohibitos fuisse, notant nonnulli ex *l. 8. §. 6. ff. de excusat. tut.* & habitu ab integræ opinionis hominibus distinctos, ex Varrone. Qvin & habere aliqvem pro infami, tanti momenti causam duxerunt Veteres, ut inter Cognitionum extraordinariarum genera judicium de existimatione retulerint, *l. 5. ff. de extraord. Cognit.* Hâc ergò maculâ notati, ut βδελύγματα reliqvis hominibus sunt, qvi qvalitercunqve fidem & bonam famam amplectuntur, nec qvisqvam erit facilè, qvi illorum conversationem expetat.

LXVII. Seqvitur tandem, ut de processu videamus, qvaliter, qvi crimen hoc commisit, conveniri debeat. Dicit Imperator,

AD INSTAR PUBLICI CRIMINIS ET LÆSÆ MAJESTATIS ACCUSATIONEM PROPONENDAM esse. Accusationi dat locum, qvæ nihil aliud est, qvam Criminis ad Judicem delatio atqve executio, vindictæ publicæ causâ facta. Et multò qvidem gravior est accusatio, qvàm actio, qvâ privata nostra jura in judicio perseqvimur. Enim accusamus nocentes, agimus etiam adversus innocentes, id est, nullius criminis sibi conscios. Actione id qvod nostrum est, vel qvod nobis abest: accusatione publicam vindictam proseqvimur. Accusatio inscriptionem olim desiderabat, non desiderabat actio. Propriè igitur accusare & accusatio ad delationes delictorum & causas criminales refertur. Qvod

&

& ipsum hoc loco insinuat Imperator, dum ait, AD INSTAR PUBLICI CRIMINIS accusationem instituendam esse. Publicum autem crimen sive publicum judicium dicitur, de quo lege publicâ cautum est, *l. 1. §. fin. ff. de prævar.* cujus præcipua hæc fuit qualitas, quod cuivis ex populo ejus persecutio concessa erat. Quia enim per leges de publicis judiciis latas, damnum ipsi universitati & magis directè datum vindicatur, universitas autem, cùm non nisi persona mystica & imaginaria sit, deferre ipsa vel accusare non potest, sed nec singulorum adeò interest, ut singuli admitti debeant, quatenus nec in singulos delictum sit, inde factum, ut accusationem cuivis de universitate specialiter permitti necessum fuerit.

E contrariò vero privata crimina dicuntur, qvorum accuſatio non cuivis ex populo, ſed iis competit, ad qvos ea res ſeu injuria pertinet. Et ut maximè in publicis judiciis non promiſcuè amplius qvivis ex populo ad accuſationem admittatur, manent tamen adhuc crimina & judicia publica, dum vel per modum inqviſitionis proceſſus hodiè inſtituitur, vel a Procuratore fiſci, qvi populi ſuſtinet partes, accuſatio ſuſcipitur.

LXVIII. Oppidò autem mirari ſubit modeſtiam Imperatoris, & verecundam ejus [illegible]. Poterat ille jure Majeſtatis, qva pollebat, conſtituere, ut crimen hoc inter publica deinceps referretur, & pro judicio publico ejus vindicatio haberetur; exemplo Honorii, qvi hæreſin Manichæorum & Dona-

na-

...stiftarum inter publica crimina
...ubit *l. 4. C. de heret. & Man.* sed
...luit tamen ille subitaneam
...neque sententiam interponere, sed
contentus fuit, accusationem fie-
ri AD INSTAR PUBLICI CRI-
MINIS. Vocabulum INSTAR
enim similitudinem & conformi-
tatem qvandam denotat. Et vo-
luit adeo Imperator, delictum hoc
non esse qvidem crimen publi-
cum, sed pro tali tantum haberi
& judicari. Noverat enim, non
omnia judicia, in qvibus crimen
...qvod vertitur, publica esse, sed
...ea tantum, qvæ ex LL. publico-
rum judiciorum veniunt, *l. 1. ff.
de publ. jud. l. 1. §. 3. ff. de prævari-
...* Ut igitur retineret, qvod
...ea observatum fuit, tempe-
...qvod secum constituerat,
...alio..., & analogiam tantum mali-
qvam

qvam ſtatuere Janus putavit. Similitudinem autem iſtam ad ſpeciem aliqvam publicorum judiciorum referre placuit, & qvidem AD CRIMEN LÆSÆ MAJESTATIS, non tamen ulterius, niſi qvod accuſationem concernit. Si qva igitur, extra eam, circa Majeſtatem læſam, ut ſalva præſtetur, introducta ſunt ſingularia, non arbitror, in hoc crimine locum invenire, qvandoqvidem perpetuum hoc manet axioma, leges pœnales ſtrictè eſſe accipiendas, neqve ultra verba extendendas.

LXIX. Non arbitror, prolixè hic diſqvirendum eſſe, de qva Majeſtate Conſtitutio hæc accipi debeat. Etſi enim inter Doctores invaluerit diſtinctio Majeſtatis in divinam & humanam, eam tamen

tamen ex Constitutionibus Imperatorum peti non posse, nec adeò in illis subintelligi debere, concludit Antonius Matthæus, *de Criminib. Tit. ad L. Jul. Maj. n. 2.* Nec verò læditur Majestas divina in hoc crimine, nisi per indirectum, qvatenus, qvæ Ecclesiæ infertur injuria, in Majestatem divinam qvodammodò redundat. Potius ergo est, ut dicamus, Majestatem humanam ab Imperatore subintelligi, qvæ & ipsa qvidem non læditur directò & principaliter, hactenus tamen læsa dici potest, qvatenus Princeps est defensor Ecclesiæ, & custos utriusqve tabulæ, suisqve legibus, veluti vallo aliqvo, Ecclesiam munit, qvas propterea qvi violat, in muros qvasi Ecclesiæ delinqvit, & adversus securitatem ejus qvid committit, qvod ad

instar criminis læsæ Majestatis vindicandum videtur.

LXX. Ne tamen latiùs evagetur ea comparatio, neve iniqvi qvid statuatur in delinqventes, ipse eam Imperator ad solam, uti dixi, restringit accusationem. Qvod igitur in Crimine Læsæ Majestatis circa accusationem obtinet, id crimini Simoniæ commune voluit Imperator. Qvo fit, ut reum hujus criminis accusare possint, qvi alioqvin ad accusandum non admittuntur, ut infames, milites, servi & Liberti, mulieres, *l. 7. & 8. ff. ad L. Jul. Maj.* Filius Patrem, *Novell. 115. c. 3. §. 3.* Pater filium, *l. 35. de relig. & sumt. fun.* Vasallus dominum, *c. un. 2. F. 6.* alumnus altorem, frater fratrem, uxor maritum, & contrà: inimicus inimicum, *d. l. 35. Novell. 117. c. 8.*

c. 8. Socius socium, *c. si qvis, in fin. dist. 79.* Laicus Clericum, *c. sanè qvisqvis es, q. 3. c. 7. X. de Simon.* Hæc enim omnia, uti ex adductis auctoritatibus apparet, in crimine læsæ Majestatis constituta & recepta sunt. Et sic expressis verbis, *in c. 7. X. de Simon.* Tanta *est labes hujus criminis, qvòd etiam servi adversus Dominos, & qvilibet criminosi admittantur ad accusationem.*

LXXI. Neqve tamen captanda sunt verba Imperatoris, acsi deficiente accusatore, & qviescente accusatione, nulla amplius locum habeat vindicta publica. Notum enim est, duplici modo hanc vindictam exerceri, uno, per viam accusationis, altero, per viam inqvisitionis. Et qvanqvam accusatio olim freqventissima, & qva-

si ordinaria vindicandorum criminum ratio, inqvisitio autem, ut rarior, ferè pro extraordinario reos peragendi modo habita fuerit; consvetudine tamen invaluit, ut inqvisitio penè ubiqve ordinarius hodiè procedendi modus sit, nec expectari debeat à Judice, donec extiterit aliqvis accusator. Vid. Sig. Scaccia, *de Judic. lib. 1. c. 85. n. 5. seqq.* Anton. Gomez, *tom. 3. c. 1. n. 49.* P. Heig. *Part. 1. q. 39.* Ubicunqve ergò accusatio de delicto est permissa, ibi qvoqve permissa est inqvisitio, qvæ in ejus locum succedit, *c. licet Itali X. de Simon.* & fit ad eundem effectum, ne delictum maneat impunitum, Salicet. *ad l. ea qvidem, C. de accusat. n. 8.* Et propterea firmiter concludendum est, qvod in Constitutione Leonis non sit exclusa in-

inqviſitio, cùm & Magiſtratûs hoc ſit officium, ut in crimina cum ſeveritate animadvertat.

LXXII. Et qvanqvam Canoniſtæ mitiùs puniri velint delinqventes, per viam inqviſitionis damnatos, qvàm ſi per accuſationem peracti fuerint; exceptam tamen volunt Simoniam, propter qvam nolunt admittere differentiam ex proceſſu, per *C. 21. X. de accuſat.* ubi ſi non ordinem qvis, ſed beneficium Eccleſiaſticum, datâ pecuniâ, conſecutus fuerit, *c. 30. X. de Simon.* Hoc enim ſpeciale dicit eſſe Antonius Dadinus Alteſerra *ad d. c. 21.* in regularibus, qvòd mitiùs puniantur de Simoniâ commiſſa pro introitu miniſterii, ob conſvetudinem, qvæ inoleverat, ut vix Monachi reciperentur ſine precio, & ob multitudinem co-

eorum, qvi hoc pacto recepti fuerant. Sed hæc nihil ad nos. Et ipsam illam mitigationis causam, ex ratione processus petitam, planè ignorat jus civile, neqve ejus fundamentum dari aliqvod potest sufficienter adstructum.

LXXIII. Ut verò ne claudicet Constitutio hæc pœnalis, & cum perpetua sit inter dantem & accipientem, itemqve inter ordinantem & ordinatum relatio, ne condemnetur unus, alter verò absolvatur, aut ab omni pœnâ exemptus habeatur, UTRUMQUE pari pœnâ teneri vult Imperator, ideò scil. qvod PAR FACINUS UTRUMQVE COINQVINAT ET ÆQVAT. Id verò cum grano salis & certâ limitatione est accipiendum; Potest enim inter ordinantem & ordinatum nulla Si-

mo-

moniacè committi, & tamen ordinario Simoniaca esse, aut potius à Simoniaco fieri. Et hinc distingvunt Canonistæ, utrùm à Simoniaco qvis simoniacè, an à Simoniaco qvidem, non tamen simoniacè, an verò à non Simoniaco simoniacè ordinatus fuerit. Sicut ita interpretatur & applicat ad præsentem statum Nicolaus II. Papa, apud Gratianum *c. statuimus. 1. q. 1.* Statuimus *Decretum de Simoniacis simoniacè ordinatoribus vel ordinatis: & de Simoniacis simoniacè à non Simoniacis: & de Simoniacis non simoniacè à Simoniacis. Simoniaci simoniacè ordinati vel ordinatores secundùm Ecclesiasticos Canones à proprio gradu decidant. Simoniaci quoq; simoniacè à non Simoniacis ordinati similiter ab officio malè accepto re-*

removeantur. Simoniacos autem non simoniacè à Simoniacis ordinatos, misericorditer per manus impositionem pro temporis necessitate in officio concedimus permanere. Sed hoc intelligendum est de his, qui ordinantur à Simoniacis, quos ignorabant esse Simoniacos, hos facit Simoniacos non reatus criminis, sed ordinatio Simoniaci. Verba ultima videntur esse Gratiani, qvæ & aliis literis in qvibusdam exemplaribus notari solent.

LXXIV. Obscura autem est Pontificis sententia. Res huc recidit, qvòd alii sint simoniacè ordinati, qvi tamen non sunt Simoniaci, putà, qvando eis ignorantibus ordinatori pecunia data fuit, scilicet per amicum: qvidam autem sint Simoniaci simoniacè ordinati, puta, qvando ipsi de-

de-

derunt pecuniam, ut ordinarentur, vel data fuit eis consentientibus tacitè vel expressè. Et hi simoniacè ordinati sunt, etsi ordinator non sit Simoniacus, qvando scil. pecunia data aut promissa est non ipsi ordinatori, sed ejus amico. Dicitur autem simoniacè ordinari, qvando ipse actus ordinationis, qvi peragitur, labe Simoniæ infectus est, ita ut propter ordinationem pecunia data, vel promissa sit. Si qvis ergò ignoranter per Simoniam, à Cognato aut amico commissam, promovetur, excidet ille qvidem à gradu sacerdotii, sed notari propterea non debet infamiâ, cùm nulla omnino ejus culpa intervenerit; uti nec altero casu ordinatori aliqva imputari potest culpa, qvi ignorans amico suo datum aliqvid

fuisse, ordinationis actum expedivit, qvi propterea ne qvidem à gradu suo, qvem in sacerdotio tenet, movendus est.

LXXV. Id insuper observo, qvia Imperator Simoniacos perpetuæ infamiæ nota insignitos esse voluit, non habere eos potuisse spem deinceps promotionis alicujus, qvandoqvidem infamia talis non solùm impediri præfici, sed etiam removeri facit à dignitatibus habitis, *l. 8. C. de dignit. lib. X. l. 12. C. de dignit. lib. XII.* neqve admittit jus Canonicum, ut infames ad dignitatem Episcopalem promoveantur, per ea, qvæ tradit Joh. Aloysius Riccius *decis. Cur. Archiep. Neap. 133.* Seqvioribus tamen temporibus recessum est ab hoc rigore, & post peractam pœnitentiam restitui fuerunt Simoniaci

in

in susceptos ordines. Discimus ideo ex Canone nono concilii Toletani XI. anno Christi DCLXXV, celebrati, cujus, etsi prolixior sit, non pigebit hic adscribere verba: *Multae super hoc capitulo Patrum sententiae manaverunt: scilicet, ne inappretiabilem Sancti Spiritus gratiam donis vel muneribus quis existimet comparandam. Sed, quod non sine gravi dolore dicendum est, quamquam haec res frequenti decretorum est praeceptione prohibita, tamen nobis fraudibus cognoscitur iterata; dum hi, qui tali pretio mercari nituntur gratiam Sancti Spiritus, aut ordinationis, seu temporis praevenientis munere, aut post acceptum honorem promissam suis conferunt apparitoribus turpis lucri mercedem. Et ideò ut horum & similium argumentorum decep-*

sepe amputetur occasio, hoc sancta Synodus definivit: ut cùm quisq; Pontificiale culmen ante Domini altare percepturus accesserit, sacramenti se taxatione adstringat, quòd pro conferendâ sibi consecratione honoris, nulli personæ cujuslibet premii collationem vel jam dedisse vel aliquando ad futurum dare procuret: Sicq; aut mundus ab hoc contagio prælationis consecrationem accipiat, aut implicitus huic sceleri, manifestè denotatus earum Ecclesiâ ad honorem, quem mercari voluit, non accedat. Illos autem, quos deinceps post relationem per præmium ordinatos fuisse patuerit, sub definitis pœnitentiæ legibus, ut verè Simoniacos ab Ecclesiâ separandos esse censemus: id est, ut duorum annorum spatio exilio relegati, & digna satisfactionis vel excommunicationis sententia

coer-

[illegible], honoris gradum, quem primis emerant, lacrimis conquirere & reparare intendant. Unde si dignior eos satisfactio pœnitentiæ commendaverit, peracta pœnitentiæ indicta tempore, non tantum communi, sed loco & totius ordinis officiis, à quibus separati fuerunt, restaurandi sunt.

LXXVI. Colligi hinc potest, eum, qvi propter Simoniam commissam ex ordine Clericorum prorsus remotus fuerat, post peractam pœnitentiam restitui potuisse in pristinum suum statum, h. e. in Episcopalem dignitatem, & sic per saltum, qvod itidem non patiebantur antiqvi Canones. Nisi dixeris, reliqvos inferiores ordines gradatim simul restitutos fuisse. Sic enim intelligendum forte est, qvod scribit Fulbertus, E-

piscopus Carnotensis. *Epist. 24. De Presbytero vestro, ab alio Episcopo per pecuniam ordinato, ex autoritate sanctorum Canonum ista vobis consilium dono. Primùm degradetur; Deinde ab Ecclesia separatus duobus annis severa pœnitentia mulctetur, ut honoris gradum, quem pretio taxaverat, lacrimis conquærere & reparare contendat. Ipse si dignè pœnituerit, restituetur. Hæc verò, quæ diximus, cùm in aliis locis, tùm satis expressè invenietis in Canone Toletano XI. c. 9. Cæterùm rebaptizationes & reordinationes fieri, Canones vetant: Proptereà depositum non reordinabitis, sed reddetis, & suos gradus per instrumenta & per vestimenta, quæ ad ipsos gradus pertinent, ita dicendo: Reddo tibi gradum Ostiarii, & cætera, in nomine Patris, & Filii & Spiritus Sancti.*

LXXVII.

LXXVII. Nec minus inde seqvi videtur, infamiæ notam eo tempore, qvo Canon Toletanus conscriptus fuit, prorsus cessasse. Qvo jure id factum fuerit, dubitare meritò licet. Qvando enim crimen aliqvod ipso jure turpitudinem habet annexam, non potest non, crimine semel commisso, turpitudo ista perpetuò adhærere, qvia scilicet legis effectus perpetuus est, qvæ crimen infamiâ punire voluit, & infamiam ipsa irrogat, non revocandam amplius, qvemadmodum nec ipsum delictum revocari potest, cùm factum non possit reddi infectum. Qvare si lex alicui delicto maculam irrogat, pœna à Judice etiam cum temporis determinatione expressa, nihil immutat, qvò minus infamia sit perpetua, *l. 45. §. 4. ff. d. R. Nupt.*

N. l. 15. ff. ad municip. l. 6. C. ex quib. Caus. infam. irr. Hocqve est, qvod dicitur, non posse judicem efficere, qvin furti damnatum seqvatur infamia, *l. 63. ff. de furt.* Carpz. *prax. crim. q. 135. n. 60.* Qvapropter, dum ita severè animadverti voluit Imperator in crimen Simoniæ, ut pro publico crimine habeatur, & perpetuâ infamiâ puniatur, à Canonistis reddenda erit ratio, qvi fieri possit, ut infamiæ nota tollatur, & qvâ auctoritate id factum arbitrentur? Sanè etiam hic locum inveniet, qvod Divus Severus Dionysio Diogeni rescripsit: *Atrocis injuriæ* (Simoniæ) *damnatum à se ordine Decurionum* (Episcoporum) *esse non potest, nec prodesse tibi debet error præsidum, aut ejus, qui de re aliquid pronunciavit, aut eorum, qui contra for-*

formam

nam juris, manifestè in ordine decurionum (Episcoporum) *putaverunt, l. 40. ff. de injur.*

LXXVIII. Illa verò Canonis Toletani valdè laudanda est dispositio, qvâ Sacramento adstrictos voluit noviter electos Episcopos, se ab omni Simoniæ vitio liberos esse, sive ut verba habent, *quod pro conferenda sibi consecrationis honoris, nulli personæ cujuslibet premii collationem vel jam dedisse, vel aliqvando ad futurum dare procurare.* Planè ad imitationem Constitutionis Theodosianæ, in *l. ult. C. ad L. Jul. repetund.* In qvâ simile qvid de muneribus & officiis civilibus constitutum legitur. Eam, qvia paraphrasin qvandam ad Canonem Toletanum suggerere potest, integram adscribam. *Sancimus, ejusmodi* va-

vetus ad Provincias regendas accedere, qui ad honoris insignia non ambitione vel precio, sed probatæ vitæ & amplitudinis suæ solent testimonio promoveri: ita sanè, ut quibus hi honores per sedis suæ, vel per nostram fuerint electionem commissi, jurati inter gesta deponant, se pro administrationibus sortiendis neq; dedisse quicquam, neque daturos unquam postmodum fore, sive per se, sive per interpositam personam, in fraudem legis sacramentiq; aut venditionis donationisve titulo, aut alio velamento cujuscunq; contractus, & ob hoc, exceptis solis salariis, nihil penitus eos in administrationibus quæsitos, nisi post depositum officium non pro aliquo præstito beneficio tempore administrationis, quod in gratuito acceperunt, acceptum. Et

licet

licet neminem divini timoris contemnendo jusjurandum arbitramur immemorem, ut saluti propriæ ullum commodum anteponat, tamen ut ad salutis timorem etiam necessitas periculi subjungatur: si quis ausus fuerit præbita sacramenta negligere, non modò adversus accipientem, sed etiam adversus dantem, accusandi cunctis, tanquam crimen publicum, concedimus facultatem: quadrupli pœnâ eo, qui convictus fuerit, modis omnibus feriendo. Et sic etiam in Ecclesiâ Carnotensi seqventibus temporibus his verbis conceptum fuit juramentum, qvod refert, & adhuc fieri testatur Joh. Baptist. Souchetus ad Ivonis Carnotensis *epist. 183.* Ego N. *canonicandus in ecclesiâ Carnotensi juro super istas sanctas reliquias, quod*

qvod pro istâ præbendâ, cujus investituram expecto, non dedi, nec promisi, nec alius pro me dedit aut promisit, me sciente, aurum, vel argentum, vel pecuniam aliqvam vel aliud, qvod per pecuniam aliqvam debeat aut valeat comparari, & si promissum fuerit, per me non solvetur, &c.

LXXIX. Dum ita qvasi certarunt inter se, circa disciplinam conservandam, Respublica Ecclesiastica & Civilis, præter communia utriqve, duo hæc præcipue argumenta urgere poterat Ecclesia, qvoniam Dei donum vendi non potest, nec debet; deinde, qvoniam, qvod gratis acceptum est, gratis est dandum. Utrumqve id uno verbo complexus est Canon Chalcedonensis, supra allegatus, dum ἄτρωτον χάριν vocat, h. e.

h. e. gratuitam, inæstimabilem, qvæ vendi non potest, uti Dionysius Exiguus vertit, non venalem, & talem gratiam, qvæ planè non est in commercio, & qvæ gratis debet dari. Utrumqve etiam urget Gennadius, *in Decreto suo Constantinopolitano*, dum ait: *Cùm Dominus noster, & Deus Servator, Jesus Christus, suis discipulis Evangelii prædicationem credidisset, eosque per universum terrarum orbem inter homines ad dicendum misisset, apertè jussit, ut quod gratis ab eo accepissent, ea quoq; gratis darent, non aurum vel argentum, vel ullas alias omninò materiales & terrenas facultates pro eis acqvirentes. Cœlestia enim & spiritualia dona nulla est cum terrenis & temporalibus communicandi ratio. A me, inqvit, accepistis di-*

gratiam per Sacerdotes, si mihi pro ipsa paruum quid vel magnum solueritis, & hoc donum venditum est, vos quoque ipsum aliis venditis; sin autem gratis accepistis, vos quoq; gratis date. Ita sane revera, qui Dei donum acquirere, vel illud pro pecunia dare in animum induxerint, ubi hoc decretum legitur in jure Græco-Romano, *Lib. 3.* Et hæc eadem argumenta suæ etiam Constitutioni inseruit Leo Imp. dum Deum Auctorem nominat promotionis ad Episcopatum, cui certè nihil dari debet, qui gratis eam dignitatem largitur, & à quo gratuitò planè accipitur gratia, dum puro puros [illegible] mentes tangit, [illegible] illorum [illegible] alimur, quæ sanè incorrupta dici nequit, si virtutum non gratis detur; quod ex [illegible]

Quod

LXXX. Qvod si autem qvis gravitatem muneris Episcopalis, & pericula, qvibus illud perpetuò expositum est, tùm & infirmitatem humanam, qvâ ipse affectus est, attentius considerare secum velit, vixerit, ut vitam privatam agere non malit, qvàm in throno Ecclesiæ consistere. Præclarè Augustinus, in *Epist 148. ad Valerium Presbyterum*: Nihil *in hâc vitâ & hoc maximè tempore facilius, lætius, hominibusq; acceptabilius, Episcopi, Presbyteri, Diaconi officio, si perfunctoriè & adulatoriè res agatur; sed nihil apud Deum miserius, tristius, damnabilius; nihil item difficilius, laboriosius, periculosius; sed apud Deum nihil beatius, si eo modo militetur, qvo noster Imperator jubet. Qvis autem modus sit, nec à pueritiâ, nec ab adolescentiâ di-*

piscopus Carnotensis. *Epist. 30. De Presbytero vestro, ab alio Episcopo per pecuniam ordinato, ex autoritate sanctorum Canonum tale vobis consilium dono. Primum degradetur; Deinde ab Ecclesia separatus duobus annis severa pœnitentia mulctetur, ut honoris gradus, quos pretio taxaverat, lacrimis comparare & reparare contendat. Postea si dignè pœnituerit, restituatur. Hæc verò, quæ diximus, cùm in aliis locis, tum satis expressè invenimus in Canone Toletano XI. c. 9. Cæterùm rebaptizationes & reordinationes fieri, Canones vetant. Propterea depositum non reordinabitis, sed reddetis, & suos gradus per instrumenta & per vestimenta, quæ ad ipsos gradus pertinent, ita dicendo: Reddo tibi gradum Ostiarii, & cætera, in nomine Patris, & Filii & Spiritus Sancti.* LXXVII.

LXXVII. Nec minus inde seqvi videtur, infamiæ notam eo tempore, qvo Canon Toletanus conscriptus fuit, prorsus cessasse. Qvo jure id factum fuerit, dubitare merito licet. Qvando enim crimen aliqvod ipso jure turpitudinem habet annexam, non potest non, crimine semel commisso, turpitudo ista perpetuo adhærere, qvia scilicet legis effectus perpetuus est, qvæ crimen infamia punire voluit, & infamiam ipsa irrogat, non revocandam amplius, qvemadmodum nec ipsum delictum revocari potest, cum factum non possit reddi infectum. Qvare si lex alicui delicto maculam irrogat, pœnam, à Judice etiam cum temporis determinatione expressa, nihil immutat, qvò minus infamia sit perpetua, *l. 43. §. 4. ff. de*

Nam.

N. l. 15. ff. ad municip. l. 6. C. ex quib. Caus. infam. irr. Hocqve est, qvod dicitur, non posse judicem efficere, qvin furti damnatum seqvatur infamia, *l. 63. ff. de furt.* Carpz. *prax. crim. q. 135. n. 60.* Qvapropter, dum ita severè animadverti voluit Imperator in crimen Simoniæ, ut pro publico crimine habeatur, & perpetuâ infamiâ notetur, à Canonistis reddenda erit ratio, qvi fieri possit, ut infamiæ nota tollatur, & qva auctoritate id factum arbitrentur? Sanè etiam hic locum inveniet, qvod Divus Severus Dionysio Diogeni rescripsit: *Atroci injuria* (Simoniæ) *damnatus, in ordine Decurionum,* (Episcoporum) *esse non potest, nec prodesse tibi debet error præsidum, aut ejus, qui de re aliquid pronunciavit, aut eorum, qui contra sen-*

tentiam

nam juris, manifeste in ordine decurionum (Episcoporum) *putaverunt, l. 40. ff. de injur.*

LXXVIII. Illa verò Canonis Toletani valdè laudanda est dispositio, qvâ Sacramento adstrictos voluit noviter electos Episcopos, se ab omni Simoniæ vitio liberos esse, sive ut verba habent, *quod pro conferendâ sibi consecrationis honoris, nulli personæ cujuslibet præmii collationem vel jam dedisse, vel aliquando ad futurum dare procuret.* Planè ad imitationem Constitutionis Theodosianæ in *l. ult. C. ad L. Jul. repetund.* in qvâ simile qvid de muneribus & officiis civilibus constitutum legitur. Eam, qvia paraphrasin quandam ad Canonem Toletanum suggerere potest, integram adscribam. *Sancimus, ejusmodi va-*

viros ad Provincias regendas accedere, qui ad honoris insignia non ambitione vel pretio, sed probatæ vitæ & amplitudinis tuæ solius testimonio promoveri: ita sane, ut quibus hi honores per sedis tuæ vel per nostram fuerint electionem commissi, jurati inter gesta deponant, se pro administrationibus competendis neq; dedisse quicquam, neque daturos unquam postea in fore, sive per se, sive per interpositam personam, in fraudem legis sacramentiq; aut venditionis donationisve titulo, aut alio velamento cujuscunq; contractus, & ob hoc, exceptis solis salariis, nihil percepturos in administrationibus suis: quam post depositum officium pro aliquo præstito beneficio tempore administrationis, quamvis gratuito meruerint, accepturos. Et

hunc

licet neminem divini timoris contemnendo jusjurandum arbitramur immemorem, ut saluti propriæ alium commodum anteponat, tamen ut ad salutis timorem etiam necessitas periculi subjungatur: si quis ausus fuerit præbita sacramenta negligere, non modo adversus accipientem, sed etiam adversus dantem, accusandi cunctis, tanquam crimen publicum, concedimus facultatem: quadrupli pœnâ eo, qui convictus fuerit, modis omnibus feriendo. Et hic etiam in Ecclesiâ Carnotensi seqventibus temporibus his verbis conceptum fuit juramentum, qvod refert, & adhuc fieri testatur Joh. Baptist. Souchetus, ad Ivonis Carnotensis *epist. 131.* Ego *N. canonicandus in Ecclesiâ Carnotensi juro super istas sanctas reliquias, quod*

qvod pro istâ prebendâ, cujus investituram expecto, non dedi, nec promisi, nec alius pro me dedit aut promisit, me sciente, aurum, vel argentum, vel pecuniam aliqvam vel aliud, qvod per pecuniam aliqvam debeat aut valeat comparari, & si promissum fuerit, per me non solvetur, &c.

LXXIX. Dum ita qvasi certârunt inter se, circa disciplinam conservandam, Respublica Ecclesiastica & Civilis, præter communia utriqve, duo hæc præcipuè argumenta urgere poterat Ecclesia, qvoniam Dei donum vendi non potest, nec debet; deinde, qvoniam, qvod gratis acceptum est, gratis est dandum. Utrumqve id uno verbo complexus est Canon Chalcedonensis, supra allegatus, dum ἄπρατον χάριν vocat,

h. e.

h. e. gratuitam, inæstimabilem, qvæ vendi non potest, uti Dionysius Exiguus vertit, non venalem, & talem gratiam, qvæ planè non est in commercio, & qvæ gratis debet dari. Utrumqve etiam urget Gennadius, *in Decreto suo Constantinopolitano*, dum ait: *Cùm Dominus noster, & Deus Servator, Jesus Christus, suis discipulis Evangelii prædicationem credidisset, eosque per universum terrarum orbem inter homines ad dicendum misisset, apertè jussit, ut quod gratis ab eo accepissent, eâ quoque gratis darent, non aurum vel argentum, vel ullas alias omninò materiales & terrenas facultates pro eis acquirentes. Cœlestia enim & spiritualia dona nulla est cum terrenis & temporalibus commutandi ratio. A me, inquit, accepistis di-*

gnitatem Sacerdotii, si mihi pro ipso parvum qvid vel magnum solvisses, & hoc à me venditum est, vos qvoqve ipsum aliis vendite; sin autem gratis accepistis, vos qvoq; gratis date. Væ illis reverà, qvi Dei donum acqvirere, vel illud pro pecuniis dare, in animum induxerunt, uti hoc decretum legitur in jure Græco-Romano, *Lib. 3.* Et hæc eadem argumenta suæ etiam Constitutioni inseruit Leo Imp. dum Deum autorem nominat promotionis ad Episcopatum, cui certè nihil dari debet, qvi gratis eam dignitatem largitur, & à qvo gratuita planè accipitur gratia, dum porrò puras hominum mentes exigit, dumqve sanctitatem incorruptam allegat, qvæ sane incorrupta dici neqvit, si vel illa non gratis detur, qvod ex eâ proficiscitur. Qvod

LXXX. Qvod si autem qvis gravitatem muneris Episcopalis, & pericula, qvibus illud perpetuò expositum est, tùm & infirmitatem humanam, qva ipse affectus est, attentiùs considerare secum velit, vixerit, ut vitam privatam agere non malit, qvàm in throno Ecclesiæ consistere. Præclarè Augustinus, in *Epist. 148. ad Valerium Presbyterum*: Nihil *in hâc vitâ & hoc maximè tempore facilius, lætius, hominibusq; acceptabilius, Episcopi, Presbyteri, Diaconi officio, si perfunctoriè & adulatoriè res agatur; sed nihil apud Deum miserius, tristius, damnabilius; nihil item difficilius, laboriosius, periculosius; sed apud Deum nihil beatius, si eo modo militetur, qvo noster Imperator jubet. Qvis autem modus sit, nec à pueritiâ, nec ab adolescentiâ*

di-

didici, quoque tempore discere cœperam, vis mihi facta est, merito peccatorum meorum. Sed multò amplius, quàm putabam, expertus sum, non quia novos fluctus tempestatemve vidi, quam antea non noveram, legeram, audieram, cogitaveram; Sed ad eas evitandas aut perferendas solertiam, & vires meas omninò non noveram, & alicujus momenti arbitrabar: Dominus autem irrisit me, & rebus ipsis ostendere voluit meipsum, mihi &c. Nec malè proinde scripsit Chrysostomus *hom. 3. in Acta*, esse *difficilius Episcopum, quàm regem agere.*

LXXXI. Nec mirari adeo poterit qvisqvam, qvòd olim, cùm sanctior adhuc Ecclesia existeret, munus illud deprecari fuerint, nec nisi coacti susceperint Viri summi&, tùm pietate, tùm eru-

di-

dictione eminentissimi. Nos ex multis paucos, eosqve insigniores referemus, tantùm ut ostendamus, non defuisse in Christianâ Ecclesiâ, qvi, ut vult Constitutio nostra, cùm ad sacerdotium vocati essent, qvæsiti fuerunt cogendi, rogati recesserunt, invitati effugerunt, & omninò inviti ordinationem susceperunt. Augustinum audivimus modò scribentem, vim sibi factam esse. Plenius id exponit, *in ejus vitâ*, Possidius. Presbyteratus nempe vacabat in Ecclesia Hipponensi. Valerius publicè id proposuerat, loci scilicet illius Episcopus. Augustinus, *in populo securus & ignarus quid futurum esset, adstabat*, *Eum ergò*, sicut Possidius scribit, *tenuerunt, &, ut in talibus consuetum est, Episcopo ordinandum*

intulerunt, omnibus, id uno consensu & desiderio fieri perficiq; petentibus, magnoq; studio, & clamore flagitantibus, ubertim eo flente. Eodem Augustino vivente, maximus Hipponæ tumultus excitatus fuit propter Pinianum, qvi â populo, ut in presbyterium cooptari se pateretur, multis precibus flagitatus ægrè evasit, uti ipse exponit Augustinus, *in Epist. 225.* qvæ est ad Albinam Piniani matrem. Nec defuerunt eo tempore alii, qvi â populo, qvamvis renuentes, ad sacerdotium rapti, & ordinem, qvem maximè aversabantur, suscipere coacti fuerunt. *Multi*, ait idem Augustinus, *Epist. 204.* in Episcopatum *suscipiant, tenentur inviti, perducuntur, includuntur, custodiuntur, patiuntur tanta, quæ nolunt,*

nolunt, donec eis adsit voluntas suscipiendi operis boni.

LXXXII. De Ephraim Syro referunt, (Diaconus is fuit in Ecclesiâ Edessenâ, adulto jam seculo IV.) qvòd ad declinandum Episcopatum, qvi ei destinatus fuerat, insanum se & amentem simulaverit, donec alius ordinatus esset. Hæc enim de eo sunt verba Sozomeni, *lib. 3. Hist. Eccles. c. 16.* Qvaliter *verò inani gloriâ superior fuerit, hinc intelligi potest. Decretum, qvò electus fuerat Episcopus, qvidam ad eum attulerant, ac simul eum comprehendere conabantur, tanqvam ad ordinationem ducturi. Id cùm præsensisset, statim in forum cucurrit, ac indecorè incedens & vestem trahens, & in publico comedens, se pro insano spectandum exhibuit. Ubi verò, qvi illum*

comprehenſuri venerant, hominem mente captum eſſe arbitrati appetere cum ulterius ac perſeqvi deſtiterunt, ille opportunitatem nactus aufugit, & eò usq; delituit, donec alius ordinatus fuiſſet. Hic igitur Ephraim verè fuit qvæſitus cogendus, ſed ne cogeretur, dum inſanum ſe ſimulat, nec ſimulandi tamen artem calleret, etiam receſſit rogatus, & invitatus effugit, latebras tantiſper qværens, donec alius aliqvis ſuffectus fuiſſet.

LXXXIII. Qvantâ cum animi repugnantiâ, & qvàm invitus ad Presbyteratum promotus fuerit Paulinianus, Hieronymi frater, ipſe exponit, qvi eum ordinavit, Epiphanius, *Epiſt. 60. ap. Hieron.* Qvùm *celebraretur*, inqvit, *collecta in Eccleſiâ Villæ, qvæ eſt juxta Monaſterium noſtrum, ignorantem*

eum

eum & nullam penitus habentem suspicionem per multos diaconos apprehendi jussimus, & teneri os ejus, ne fortè liberare se cupiens, adjuraret nos per nomen Christi: & primùm Diaconum ordinavimus, proponentes ei timorem Dei, & compellentes, ut ministraret. Valdè quippe obnitebatur, indignum se esse confessans. Vix ergò compulimus eum & persuadere potuimus testimoniis scripturarum, & propositione mandatorum Dei. Et cùm ministraret in sanctis sacrificiis, rursus eum, ingenti difficultate tento ore ejus, ordinavimus presbyterum: & iisdem verbis, qvibus anteà suaseramus, impulimus, ut sederet in ordine Presbyterii. Invitus scil. dum ordinatus fuit, non potuit indignus haberi sacerdotio, qvippe qvod ita descripsit Imperator, ut suprà vidimus. Hic fuit ille Paulinianus, cujus ordinationem, dum in causâ fidei respondere

 om-

non posset, impugnaverat Johannes Episcopus Hierosolymitanus, ex eo, qvòd penè puer presbyter constitutus fuisset; sed eam calumniam masculè propulsavit Hieronymus, *Epist. 61. & 62.*

LXXXIV. De Ammonio Monacho nota est Sozomeni *lib. 6. c. 30.* relatio, qvâ ratione per amputationem auris & proprii corporis læsionem promotionem ad Episcopatum evitaverit. Digna sunt verba, qvæ adscribantur: *Cum aliqvando capiendus esset, ut Episcopus ordinaretur, nec rogando persvadere potuisset iis, qvi ad ipsum capiendum venerant, ut abirent, abscissa sibi auriculâ: abite,* inqvit. *Posthac enim ne qvidem si vellem, sacerdotalis lex me ordinari sinit. Integri enim corporis sacerdotem constitui oportet. Illi di-*

digressi, posteaqvam intellexerunt, Judæis qvidem hæc observanda esse, Ecclesiam verò de corpore non curare, dummodò sacerdos integer sit moribus, denuo redierunt, eum comprehensuri. Tùm ille juravit, se linguam quoq; sibi præcisurum, si vim facere tentâssent. Qvibus illi nimis perterriti, abscesserunt. Hinc porrò factum est, ut Ammonius iste Parotes, id est, auriculâ mutilus vocaretur. Similia de eo refert Socrates, *lib. 4. c. 23.* Petrus Blesensis, *Epist. 23.* qvi haud frustrà narrationi præmittit: *Qvis hodiè à Pontificali onere se excusat? qvis hodiè allegat insufficientiam suam? qvis hodiè invitus trahitur aut renitentur? Ubi hodiè similis Ammonio invenitur?* &c.

LXXXV. Ne prolixior sim in congerendis exemplis, qvando-

qvidem id jamdiu plenâ manu præstitit Claudius Espencæus, Theologus Parisiensis, *digress. Lib. 3. Cap. 4. 5. 6.* unicum adhuc adducere lubet, idqve maximè notabile, qvod seculo IV. præbuit Ambrosius Episcopus Mediolanensis. Decesserat Auxentius Ecclesiæ illius Antistes, qvi unicus in Italiâ adhuc labe Arianâ infectus fuerat, & deliberabatur, auctoritate Valentinani Imperatoris, de novo Episcopo sufficiendo. Cumqve in partes scissus esset populus Mediolanensis, nec satis convenire inter se cives possent, præter omnium expectationem tandem electus est Ambrosius, qvi tùm temporis illi provinciæ præfectus erat. Rem totam, ut se habuit, describit Paulinus presbyter, *in vita ejusdem*, cujus ipsius præstat audire verba:

Post

Post hæc, inqvit, *Consularitatis suscepit* (Ambrosius) *insignia, ut regeret Liguriam Æmiliamq́ provincias, venitq́ Mediolanum. Per idem tempus mortuo Auxentio, Arianæ perfidiæ Episcopo, (qvi, Dionysio beatæ memoriæ Confessore ad exilium destinato, incubabat Ecclesiæ) cùm populus ad seditionem surgeret in petendo Episcopo, essetq́ illi cura sedandæ seditionis, ne populus civitatis in periculum sui verteretur, perrexit ad Ecclesiam. Ibiq́ cùm alloqveretur plebem, subitò vox fertur infantis in populo sonuisse, Ambrosium Episcopum. Ad cujus vocis sonum totius populi ora conversa sunt, acclamantis Ambrosium Episcopum; ita ut qvi antè turbulentissimè dissidebant, qvia & Ariani sibi & Catholici sibi Episcopum cupiebant, superatis alteru-*

tris, ordinari repentè, hunc unum mirabili & incredibili concordiâ consenserint. Qvo ille cognito egressus Ecclesiæ tribunal sibi parari fecit, qvippe mox futurus Episcopus altiora conscendit. Tunc contra consvetudinem suam tormenta jussit personis adhiberi. Qvod cùm faceret, populus nihilominùs acclamabat: Peccatum tuum super nos! Tunc ille turbatus, revertens domum philosophiam profiteri voluit. Qvod uti ne faceret, revocatus est, publicas mulieres publicè ad se ingredi fecit, ad hoc tantùm, ut visis his populi intentio revocaretur. At verò populus magis magisq; clamabat: Peccatum tuum super nos! At ille, cùm videret, nihil intentionem suam posse proficere, fugam paravit, egressusq; noctis medio civitatem, cùm Ticinum se per-

ge-

gere putaret, manè ad portam civitatis Mediolanensis, qvæ Roman. dicitur, invenitur. Qui inventus cùm custodiretur à populo, missa relatio est ad Clementissimum Imperatorem Valentinianum. Pendente itaq; relatione iterum fugam paravit; atqve in possessione cujusdam Leontii, Clarissim. Viri, aliqvandiu delituit. Sed ubi relationi responsum est, ab eodem Leontio proditur, &c. Hanc Paulini relationem paraphrasi qvadam auctiorem fecit Cardinalis Baronius, *ad ann. CCCLXXIV. num. 4. seq.* Et est sanè ea genuinum exemplum legitimè promoti Episcopi, qvalem eum vult Constitutio Leonina. Plura nunc non addam, ne nimium excrescat nostra hæc commentatiuncula.

LXXXVI. Hos tales in exemplum adduxit Nicolaus de Clemangiis *epist.31.* adversùs eos, qvi auxilio potentiæ ſecularis ad Epiſcopatum contendunt. *Solâ, inqvit, ambitione vel ingeſtione qvia Eccleſiaſtico beneficio cenſetur indignus. Qvi non intrat per oſtium in ovile ovium, ſed adſcendit aliunde, ille fur eſt, & latro, ſententia Chriſti Evangelica eſt, qvæ qvanto hodiè in contemptu ſit, nemo non videt. Non ita ſancti antiqvi præſules Gregorius, Martianus, Leo, Ambroſius, cæteriq;, quorum fæcundâ doctrinâ, fideliq; devotione illuſtrata Eccleſia eſt, ad Pontificalis apicem dignitatis ingrediebantur: qvi, qvanqvam idonei maximè vitâ moribus, ac doctrinâ eſſent, Spiritus S. præterea vocatione electi, fugam tamē & latibula, ut*

tuscervices oneri supponerent, sedulo qværebant, coactiqve & vehementissimè reluctantes inthronizabantur. O qvàm dispar illic violentia ab illâ, qvâ nostris annis pleriq; in præsulatus intrant. Illi Cleri consensione, populi petitione & acclamatione, divinâ sæpè revelatione electi, ad honorem suscipiendum cogebantur inviti; isti ambitionis ardore, lucri temporalis aviditate, morum turpitudine indignissimi non vocati, non electi, non postulati contra omnem juris dispositionem, per secularem potentiam, si aliàs neqveant, se introduci cogunt, non ut Ecclesias instruant, sed potiùs destruant, non ut fructum faciant, sed ut prædam rapiant, non ut oves pascant, sed ut lupos gregis devoratores de illarum succo & sangvine incrassatos nutriant, &c.

LXXXVII. Fuérunt insuper, qvi, ut Episcopatum declinarent, criminibus & flagitiis se inqvinatos dixerunt, ingenioso hoc mendacio famam suam conspurcantes. Qvos qvidem, etsi falsa essent, qvæ ita in vulgus de se sparsissent ipsi, ad Episcopatum evehi noluit Concilium Valentinum *I. c. 4.* Nec illud, *fratres, scribere alienum ab Ecclesiæ utilitate censuimus, ut sciretis, qvicunq; se sub ordinatione vel diaconatûs vel presbyterii vel Episcopatus mortali crimine dixerint esse pollutos, à supradictis ordinationibus submovendos, reos scil. vel veri confessione vel mendacio falsitatis. Neq; enim absolvi in his potest, qvod dictum in alios puniretur*, &c. Canoni huic conformis est Epistola Synodica ejusdem Concilii ad clerum & plebem

Ec-

Ecclesiæ Forojuliensis: *Et licet non ignoraremus, multos verecundia & nonnullos suscipiendi sacerdotii metu trepidos, qve utiq; signa sunt sanctitatis, falsa in se rejiciendi honoris causâ dixisse: tamen, qvia omnium ferè ad ea, qvæ sunt pejora, proclive judicium est, & materies disputationum ex obtrectatione Sacerdotum Dei qværitur: sedit in Synodo, ut qvisqvis de se vel vera vel falsa dixisset, fides ei, qvam suomet testimonio confirmaret, haberetur.*

LXXXVIII. Dispiciamus nunc, qvid coactioni tali, qvalem exigit Imperator, obverti communiter soleat. Et qvidem vulgatum ferè hodiè est axioma, ad ministerium Ecclesiasticum neminem esse cogendum. Neqve id qvidem suo caret fundamento, qvandoqvidem Spiritus S. spontaneum e-

xigit servitium, *Psalm. CX. 3.* & in specie â Presbyteris reqviritur, ut faciant officium μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ' ἑκουσίως, non coactè sed libenter, *1. Petr. V, 2.* Qvò & referunt, qvod dicitur *Proverb. XI, 26. Qvi abscondit frumenta, maledicetur in populis: benedictio autem super caput vendentium.* Ex qvo conficiunt, eum, qvi ad Episcopatum idoneus est, si se ab eo statu, spiritualia nimirùm frumenta dispensandi subtrahat, illa abscondere, sibiqve maledictionem arcessere. Unde & Augustinus: *Qvi electus ab Ecclesiâ ministerium evangelizandi & baptizandi renuerit, ab Ecclesia ipsa dignè meritoqve contemnitur*, apud Gratianum, *c. 0lim. 8. q. 1.* Et Simplicius Papa *ad Johannem Archi-Episcopum Ravennatensem:* Denunciamus *autem, qvod*

si

si post hoc tale aliqvid præsumseris, & aliqvem talem seu Episcopum, vel Presbyterum, vel Diaconum invitum facere posse credideris, ordinationes tibi Ravennatis Ecclesiæ vel Æmiliensis noveris auferendas, apud eundem Gratianum, *c. ubi, dist. 74.*

LXXXIX. Sed enim utrumqve esse solet in vitio, & si nimium qvis appetat Episcopatum, seqve ingerat, & si oblatum recuset præfractè, necse vinci precibus eligentium patiatur. Pessimè ut plurimùm cedere solet utrumqve. Illo enim casu abusus, hoc verò non usus officii metuendus est. Qvippe si qvis coactè rem agit, plerumqve agit, non ut debet. Qvi verò cum temeritate & audaciâ qvadam rem aggreditur, insolentiùs agit & perversè. Per coa-

ctio-

ctionem autem non simpliciter omnem intelligo, sed talem, qvæ fit vi extrinsecùs adhibitâ; qvanqvam etiam hanc aliqvando, si Ecclesiæ salus obtineri aliter neqveat, non necessariam tantum existimem, sed optimè etiam censisse, superiora, qvæ tamen extraordinaria ferè sunt, docent exempla. Cæteroqvin sicuti τὸ ἑκούσιον suos habet gradus, ita & coactio explicanda est. Invitus est, qvi cùm possit, vel simpliciter reluctatur, vel ob certas & probabiles causas prætextu indignitatis suæ & difficultatis adsensum suspendit. Qvi simpliciter reluctatur, ex contemtu ministerii, aut ex pertinaci inobedientiâ, indignus est tàm sancto officio, & potius rejici, qvàm cogi debet; Qvi verò ob certas qvamvis infirmi-
entes

entes, caufas tergiverfatur, ille oftensâ illarum futilitate convincendus, perfvafionibus ac increpationibus, fi opus fuerit, cogendus eft. Sed hæc coactio non eft herilis aut violenta, adeoqve nec propriè dicta. Itaqve cùm invitum ordinari vult Conftitutio Leonina, & qværi cogendum, non hoc præcisè exigit, ut obtorto collo qvis rapiatur ad altare & in Epifcopum ordinetur, fed per contrarium demonftrat, non effe ambitiofius qværendum Epifcopatum, nec fitienter & cum flagranti qvâdam animi cupiditate appetendum. Invitus enim hic dicitur, qvi mallet non ordinari, qvi cum aliqvâ animi moleftiâ ad altare ducitur, qvi deprecatus iftud officium non auditur, qvi ægrè perfvadetur, ut munus dela-

cum

tum suscipiat. Hi tales enim plerumqve suo optimè defunguntur officio, & qvod necessarium ab initio fuit apud eos, deinceps resolvitur in voluntarium.

XC. Benè Thomas Aqvinas, *in 2. 2. q. 185. a. 2.* dum objectionem, ex *proverb. XI.* petitam, considerat, respondet, dispensationem spiritualium non cujusvis arbitrio faciendam, sed Dei primùm dispositione, deinde Prælatorum, qvi Dei ministri, Christiqve ministrorum dispensatores sunt. *Hic ergò frumenta non abscondit, qvi ab aliorum gubernatione vacat, si ei nec ex officio competit, nec à superiori injungitur: Sed is, cui id alterutro modo incumbit, & recipere pertinaciter renuit. In Episcopatûs itaqve assumtione duo consideranda: priùs, qvid hominem facere*

tere deceat juxta propriam volunta-tem: posterius, qvid juxta alienam. Ex illâ convenit homini propriæ saluti insistere, ex hâc, qvod & alterius saluti incumbat, id verò ex dispositione alterius potestatem habentis competit. Ad inordinatam voluntatem pertinet, ut proprio motu ad præfecturas & officia efferri, ita contra majorum injunctionem aliorum gubernationem omninò & ut sic dicam, finaliter recusare: qvia id repugnat tum proximorum charitati, qvorum utilitati se pro loco & tempore exponere: tùm etiam humilitati, qvâ superiorum mandato se subjicere qvisq; debet,&c. Et in hunc modum *&* invitum etiam explicare solet Glossa, cujus interpretationes sparsim inventas congessit Gvilielmus Redoanus, *de Simoniâ part. 2. Cap. 7.*

XCI. Ut ad contrariam Simoniacæ pravitatis deſcriptionem redeamus, plurima commiſceri ſolent, qvibus excuſatum reddi debeat iſtud crimen. Et videtur Antonius, Epiſcopus Epheſinus, propter cujus avaritiam Canonem ſecundum Concilii Chalcedonenſis compoſitum fuiſſe, dixi ſupra, ſubtiliter admodùm excogitâſſe, qvod titulum facinoris ſpecioſum præ ſe ferre poſſet. Venundabat enim ille ordinationes Epiſcoporum ſecundùm valorem annuum redituum Eccleſiæ, ſive pro modo redituum, ut ait Palladius, *in vit. Chryſoſtomi*, & ſic non ordinationes, nec electiones, ſed reditus ipſos, & jus percipiendi eoſdem, materiam faciebat ſuæ nundinationis. At verò reditûs iſti nemini competere poterant, niſi qvi

per

per ordinationem jus percipiendi obtinuisset, neqe Ecclesiæ tradebantur, nisi per ordinationem, neqve etiam electio antecedebat, nisi ad ordinem posteà conseqvendum. Atqve idcircò omnia comprehendebantur damnatione illa, qvæ gratiam commercio exponebat. Licet igitur ad officium Ecclesiasticum pertineat jus percipiendi reditus, illi officio destinatos, idqve jus secundùm se & in abstracto consideratum pretio æstimabile sit, illud tamen ita illi conjunctum & connexum est, ut non nisi ob illud seu propter illud alicui competere possit. Dantur enim reditus illi tanqvam debitum stipendium, propter officium sive ministerium spirituale, Conseqventer si alicui vendatur jus percipiendi istos reditûs, venditur

cu-

etiam illi jus spirituale exercendi officium: cùm sine eo stipendium officii Ecclesiastici neqve esse neqve intelligi possit. Optime in hanc rem Paschalis Papa, apud Gratianum, *c. siqvis 1. q. 3. Siqvis objecerit, non consecrationes emi, sed res, qvæ ex consecrationibus proveniunt: penitùs desipere probatur. Nam cum corporalis Ecclesia, aut Episcopus, aut Abbas, aut tale aliqvid sine rebus corporalibus in nullo proficiat, sicut nec anima sine corpore corporaliter vivit: qvisqvis horum alterum vendit, sine qvo nec alterum provenit, neutrum invenditum dereliqvit. Nullus igitur emat præbendam vel Ecclesiam, vel aliqvod Ecclesiasticum, nec pastellum, nec pastum anteà, nec posteà pro hujusmodi solvat.*

XCII. Qvi ab Antonino, Episco-

po Ephesino, pecuniâ datâ ordinati fuerant, illi se tuebantur consvetudine, & justa morem receptum pecunias à se datas allegabant. Planè, ut seqventibus temporibus invaluit, ut cùm excusari nullo modo crimen hoc posset, & iteratis Constitutionibus subindè reprimeretur, perpetuò ad consvetudinem inveteratam recurreretur. Improbatum fuerat Ivoni, Episcopo Carnotensi, qvòd in Ecclesiâ suâ conniveret ad ejusmodi ordinationum commercia, nec radicitùs evelleret crimen tam detestandum. Excusat se Ivo, & qvantum ei rei impenderit studium, exponit. Sed mox addit: *Sed adhuc sunt, qvæ pro consvetudine antiqvâ publicè exigant Decanus, & Cantor, & alii Ministri, ab iis, qui Canonici fiunt,*

me contradicente & persequente, Romanæ Ecclesiæ consvetudine se defendunt, in qvâ, dicunt, cubicularios & ministros sacri palatii multa exigere à consecratis Episcopis vel Abbatibus, qvæ oblationis vel benedictionis nomine pallientur, qvoniam nec calamus nec charta gratis ibi, ut ajunt, habeatur. Et hoc qvasi lapide conterunt frontem meam, cum non habeam, qvid respondeam, &c. Scripsit hæc Ivo *in Epist.* 133, ad Richardum, Legatum Ecclesiæ Romanæ, ut qvasi retorqveret, & in Ecclesiam Romanam conjiceret, qvod sibi & suæ imputabatur Ecclesiæ.

XCIII. Sanè multa tribuuntur in actionibus humanis consvetudini, qvæ aliqvando in voluntatem hominum aliqvod sibi vindicat imperium. Et tolerabilis hinc di-

dicit JCtus, qvæ vetus consvetudo comprobat, *l. 13. in fin. ff. de pollicitat.* Et proindè, qvi consvetudinem civitatis secutus peccat, non dolo id facere videtur, sed qvod putet, jure fieri. Veruntamen si mores, qvos seqvimur, juri divino, aut rectæ rationi repugnant, nullum ex eis peti potest præsidium. Mala enim consvetudo non minùs, qvàm perniciosa corruptela abjicienda & vitanda est: qvæ nisi citiùs radicitùs evellatur, in privilegiorum jus ab impiis assumitur, & incipiunt prævaricationes & variæ præsumtiones, celerrimè non compressæ, pro legibus venerari, & privilegiorum more perpetuò celebrari, *c. 4. dist. 8.* Nec verò vincere legem talis consvetudo, neqve excusari ullâ ratione potest, sed tantò diu-

tius infelicem animam affligit, atque Ecclesiam, ut & Rempubl. lædit, qvantò majore tempore toleratur, Dd. *ad c. fin. X. de consvetud.* Atqve hinc damnatur talis consvetudo in *articulo V.* instructionum, qvas Patriarcha tempore ordinationis suæ dabat Metropolitanis, in jure Græco-Rom. *lib. 6.* Qvapropter *hæc* (Simonia) *omninò excindenda venit, ac ne consvetudinibus quidem (ταῖς λεγομέναις συνηθείαις) qvas vocant,* aditus & fenestra patefacienda est. Etenim hæ qvæ dicuntur consvetudines, uti cum avaritiæ morbo irrepserunt: ita non minus qvàm hæc, siqvidem non etiam magis ad condemnationem Pontifices, qvi horum participes facti deprehenduntur, pertrahunt, qvando qvi-

qvidem *ſub honeſtâ larvâ Simonis hæreſin exercent.*

XCIV. Alium inſuper colorem, qvo facta ſua incruſtare ſolent Simoniaci, commemorat, & detergit Nicolaus de Clemãgus, *de Præſul. Simoniac.* his verbis: *Sed audiamus, qvàm pulchro pallio ſuum velamen obumbrant. Non, inqviunt, ordinem vendimus, nec pro ordine iſta dantur, ſed pro literâ, pro ſigillo, pro Notario: Solet plerumqve mentiri iniqvitas ſibi & declinare cor ſuum in verba malitiæ, ad excuſandas excuſationes in peccatis. Loqvuntur profectò iſta, non verò dicuntur. Nam & ſæpè viſi ſunt, qvi ut ſcelus Simoniæ cum iſto mendoſo velamine obtectum effugerent, literas habere volebant, & tamen pecuniam dare alio... non vi... nandi cogebantur. Imò* ... *qvo*

R 3 ueni-

ordinati solvere recusent, non autem eorum nomina in chartâ ordinandorum inscribuntur, quàm postulatam à se summam tradiderint, quæ in cujus cedat emolumentum, prælatorū an suæ scribæ, testis est Deus, testis etiam potest esse scribaque Sede sto, in Notarii cedere commodum, quâ ratione aut æquitate fit, ut Episcopus suo Notario de alienâ satisfaciat pecuniâ inter tantam multitudinem effœminatæ familiæ, suis sumtibus pastæ. Unum congruenter potest habere Notarium, sibi in rebus honestis & spiritualibus, & ad Pontificalem maximè dignitatem pertinentibus, servientem, cui, sicut cæteræ familiæ, de propriis reddat mercedem facultatibus, ne ille cum gravissimâ ipsius Episcopi infamia talibus cogatur angariare illos, qui ordinandi sunt, opprimere.

re. Sed quid opus est de sigillo, de literâ, de Notario plura loqui, cùm in sanctis sit expressè cautum canonibus, ne aliquid etiam pro calamo liceat sumere, quo uno verbo hæc omnia solicitâ vigilantiâ excluduntur, &c.

XCV. Priscâ ac nimis durâ severitate utitur Clemangius, & omninò ex mente Leonis Imperatoris, qvique tùm temporis Ecclesiam Constantinopolitanam gubernavit, Patriarchæ Gennadii. At enim qvantæ intereà temporis (millenarius is propè est inter Leonem & Clemangium) exortæ fuerint circa disciplinam Ecclesiasticam mutationes, prolixum hic nimis esset singulatim exponere. Vix septuaginta à promulgatione Constitutionis Leoninæ excesserant anni, cùm ita invaluit consve-

ſvetudo in contrarium, ut evellere eam & abrogare deſperaret Juſtinianus Imperator, ſed circumſcribere & certis limitibus coërcere ſatius duceret. Nec verò deerat illis, qvi conſvetudinem illam continuabant, prætextus, & honeſti nominis ſpecies. Qvod enim Epiſcopis, qvi in ordinatione præſentes erant, dabatur, enthroniaſticum ſive intronisticum dicebatur, propter thronum ſcil. ſive Cathedram adeptam, aut uti hodiè vocari ſolet, propter inſtallationem. Julianus, anteceſſor Conſtantinopolitanus, reddidit per Cathedraticum. Sed cathedraticum communiter dicitur illud, qvod Epiſcopo pro honore Cathedræ ſolvitur in ſignum ſubjectionis, qvodqve in duobus ſolidis conſiſtere voluit Concilium Bra-

Bracarense II. *Cap.* 2. & Toletanum VIII, *c.* 4. Qvod verò Clericis & Notariis dabatur, qvi in ea ordinatione ministrabant, *mys-θαι* vel consvetudo in specie dicebatur. Qvales consvetudines, qvòd ex charitate proficiscerentur, obligationem inducere, communiter statuunt Canonistæ. Vid. Joh. Papon. *lib.* 1. *tit.* 12. *arest.* 1.

XCVI. Operæ precium erit ipsum nunc audire Justinianum ut consvetudini & præstationibus illis modum præscripserit, *novell.* 123. *Cap.* 3. Pro *consvetudinibus autem*, inqvit, *illa sola permittimus præberi ab ordinatis Episcopis, qvi subseqventer præsenti legi inserta sunt. Jubemus igitur beatissimos Archiepiscopos & Patriarchas, hoc est, senioris Romæ & Constantinopoleos, & Alexandriæ, & Theopoleos*

& Hierosolymorum, siquidem consuetudo habet, Episcopis & Clericis in eorum ordinatione non minus quàm viginti auri libras dari, ipsa solummodò præberi, quæ consuetudo recognoscit: plus autem ab hac quantitate nihil supra viginti auri libras præberi. Metropolitas autem à propriâ Synodo, aut à beatissimis Patriarchis ordinatos, & alios omnes Episcopos, qui aut à Patriarchis, aut à Metropolitis ordinantur, dare pro inthronisticis quidem solidos centum: notariis autem ordinanti, & aliis ministrantibus ei, & solenniter accipientibus solidos trecentos. Si verò Ecclesiæ reditus minus quidem quàm triginta auri libras per annum reddant, non minus autem, quàm decem; dari pro inthronisticis solidos centum; aliis autem omnibus,

qui

quidem more percipiunt, solidos 200. Si verò minus quidem, quàm decem, non minus autem quinque auri libras Ecclesiæ reditûs esse contigerit, pro inthronisticis quidem dari solidos quinquaginta, omnibus autem aliis, ex consuetudine percipientibus, solidos ducentos. Si autem minus quàm quinq; non minus autem duas auri libras Ecclesia reditus habeat, pro inthronisticis solidos decem & octo, omnibus autem aliis ex consuetudine percipientibus, solidos 24. Si autem minus tres, non autem quàm duas auri libras quantitas redituum Ecclesiæ comperiatur, dare pro inthronisticis quidem solidos duodecim, pro omni verò aliâ consuetudine solidos sex. Episcopum enim Ecclesiæ, minus duas auri libras reditus habentem, neque pro inthronisticis

 neq;

neq; pro alia qualibet consuetudine dare aliquid permittimus. Hæc autem, quæ præberi disposuimus, primus presbyter ordinantis Episcopi & Archidiaconus suscipientes, ex consuetudine percipientibus dividant hæc. Igitur jubemus hæc omnibus modis observari: ut non ex talibus occasionibus Ecclesiæ debitis priventur, & sacerdotia venalia fiant. Si quis autem ultra quantitatem, à nobis definitam, pro inthronisticis aut consuetudinibus quolibet modo præsumat accipere: jubemus quicquid plus acceperit, in triplum ex rebus ejus vindicari Ecclesiæ damnum,

XCVII. Non introduxit Justinianus has præstationes, sed introductas repressit, & ad certum modum reduxit. Modus consistit in eo, qvòd si Patriarcha aliqvis ordina-

dinari debuit, præstationes istæ excedere non deberent libras auri viginti, hoc est, 1440. aureos; si Episcopus, qvòd non deberent excedere solidos trecentos. Et modus ille constitutus fuit ad modum & rationem redituum cujusqve Episcopatus. Quæ proportio non multùm abit, imò verò planè convenit cum eâ, qvam observari voluit Antonius Episcopus Ephesinus, sed cujus facta, uti suprà dixi, approbare noluit Concilium Chalcedonense. Nec approbâsset fortè Justinianus, nisi consvetudini isti eradicandæ imparem se sensisset. Non iniqva tamen hæc videri poterat Justiniani Constitutio, propterea qvòd ex pluribus dissitis locis convenire oporteret Episcopos, si qva or-

dinatio facienda esset, à qvibus, ut suis sumtibus negotium hoc aggrederentur, postulari haud poterat, præsertim cùm aliqvot sæpè dies commorandum esset, anteqvam planè expedirentur omnia. Reliqvis verò Clericis & Notariis, qvos præsentes esse oportebat, non iniqvum videbatur, si aliqvod offerretur honorarium, idqve intra certum modum coerceretur. Eaqve propter noluit Imperator, ut ordinatus præstationes istas distribueret ipse, sed ut eas daret primo presbytero & Archidiacono, qvi deinceps ex consvetudine percipientibus dividerent, ne scil. ultra qvantitatem definitam daretur aliqvid aut acciperetur, neve Ecclesiæ debitis prægravarentur & sacerdotia venalia fierent.

XCVIII. Ut præterea, qvæ hic permisit Justinianus, præstaretur qvid amplius, severè prohibuit, non in hoc tantùm capite, sed etiam *C. 16.* ubi addidit, præstariones istas, ordinantium ministris fieri solitas, excedere non debere emolumenta, sive ut Haloander vertit, diaria unius anni. Sed qvia usu invaluerat, ut Episcopus noviter ordinatus, etiam suæ propriæ Ecclesiæ, ad qvam destinatus fuerat, ministris aliqvid daret pro insinuatione, h. e. pro inscriptione in matriculâ illius Ecclesiæ, qvod emphanisticon dicebatur, noluit Justinianus id tolerare, sed modis omnibus prohibuit: *In sanctâ*, inqvit, *Ecclesia, in qva constituitur sacrum complere ministerium, & nulla penitus propria*

Clerico dare pro sua inthronizatione; nec ob hanc causam propriis emolumentis, aut aliis promotionibus hunc privari, scil. permittimus. Et qvanqvam propter emphanisticon ejusmodi aliam specialem legem ediderit, *in novell. 56.* excepit tamen ibi sanctissimam majorem Ecclesiam Constantinopolitanam, in qvâ consvetudinem istam abrogare noluit, propterea ut videtur, qvòd in hâc Ecclesiâ, non ita ut in cæteris, avaritia invaluisset. Sic enim ibi loqvitur: *Qui ordinantur à tuâ Reverentiâ Clerici in sanctissimis Ecclesiis (absque tamen sanctissimâ majori Ecclesiâ) omnium penitus crudelissima, non suscipiant, neque illis Ecclesiis, antequam, quamquam voluerint, accipiant aurum, &c.*

XCIX. Viguisse videtur ista ab

Ju-

Justiniano ita circumscripta con-
suetudo usqve ad annum Christi DXCV. qvippe qvo in Concilio Romano, à se habito, Gregorius I. Papa omnem illam, qvam admiserat Justinianus, præstationem persus prohibuit, ita ut nihil omnino dare vel accipere deinceps, qvocunqve nomine & colore liceret. Decretum insertum est Registro Epistolarum, & legitur *lib. 4. epist. 44.* Antiqvam *Patrum Regulam sequentes nihil unquam de ordinationibus accipiendum esse censuimus, neque de datione pallii, neque de traditione chartarum, neque de eâ, quam nova per ambitionem simulatio invenit, appellatione pastelli. Quia enim ordinando Episcopo Pontifex manum imponit, Evangelii autem lectionem minister legit, confirmationis autem ejus Epistolam Notarius scribit, sicut*

ſicut Pontificem non decet manum, qvam imponit, vendere: Ita miniſter vel notarius non debet in ordinatione ejus vocem ſuam vel calamum venundare. Pro ordinatione verò, vel pallio, ſeu chartis atq; paſtello eundem, qvi ordinatur vel ordinatus eſt, omninò aliqvid dare prohibeo. Ex qvibꝰ prædictis rebus ſi qvis hinc aliqvid commodi appellatione exigere vel deferre fortè præſumpſerit, in diſtricto Dei omnipotentis examine reatui ſubjacebit.

C. Ut vires acciperet hæc ſua prohibitio, & ut omninò tolleretur recepta hactenus conſvetudo, plurimis Epiſtolis tùm Regem Childebertum, tùm verò præcipuè Epiſcopos ſui officii admonuit, qvas recenſere nunc nihil attinet. Non inficiatur tamen, poſſe Epiſcopum ordinatum ex libertate aliqvid dare, ſed cæ-

respectum ordinationis acceptæ. *Si autem*, inqvit, *qvi ordinatus fuerit, si non ex placito, neq; exactus, neq; petitus, post acceptas chartas & pallium, aliqvid cuilibet ex Clero gratiæ tantummodò causa dare voluerit, hoc accipi nullo modo prohibemus: qvia ejus oblatio nullam culpæ maculam ingerit, qvæ ex accipientis ambitu non processit.* Cæterùm qvod suprà dixit de pastello, videtur id provenisse ex eo, qvòd cùm ordinati prandio excipere anteà solerent ordinatores, ejusqve ministros, successu temporis pro prandio pecuniam dare cogerentur, & has sordes reprehendit Gregorius.

CI. Utrum id, qvod summa cum animi contentione conatus fuit, obtinuerit Gregorius, dubitare

tare nos facit Concilium Cabilonense, qvod anno DCL. celebratum fuit. Qvorsum enim Can. 16. prohibuisset, ut *nullus Episcopus, neq; presbyter vel Abbas seu Diaconus per præmium ad sacrum ordinem aliqvo modo penitus accedat. Qvod qvi fecerit, ipso honore, qvem præmio comparare præsumsit, omnino privetur*; nisi fuissent eo tempore, qvi contra prohibitionem Gregorii Simoniam commisissent. Imò vero jam non tempore Gregorii ævo adhuc propiore, anno scil. DCXV. in Concilio Parisiensi V. Can. 2. statutum fuit, *ut Episcopus absq; ullo commodo vel damnatione per gratiam eligatur*. Qvi canones arguunt, non usqveqvaqve observatum fuisse decretum Gregorii. [illegible]

Gra-

Græcâ verò Ecclesiâ, etsi severè admodum prohibita esset talis nundinatio, enthroniasticum tamen sive introsisticum nihilominus dabatur, non ordinatori qvidem amplius, aut reliqvis Episcopis, sed Clericis pauperioribus, Constat id ex mandato, qvod dari solebat Metropolitano & Archi-Episcopo, cùm ordinabatur, qvodqve refertur in Jure Græco-Rom. *lib. 6.* Ejus *sub num. 10.* hæc sunt verba: *Nec item propter Abbatis vel Archimandritæ vel Legati præfectionem, imò ne quidem propter institutionē Oeconomi, vel majoris, quod horribilius, denique non propter ordinationem diaconi vel presbyteri, vel Episcopi quidquam prorsus alio modo, nec ante ordinationem nec post ordinationem sumere convenit.* Atque

bant

hanc ob caufam ftatuimus, ut inthronifmus, qvem vocant, non ei, qvi ordinat Epifcopum, (abfit, ut hoc fiat) fed pauperioribus Clericis, vel alio qvodam ecclefiaftico munere fungentibus, ratione facultatum Ecclefiafticarum habitâ detur. Qvippe fi locuples fit Epifcopatus, neqvaqvam prohibemus, qvò minus in eos, qvi minifteriis Ecclefiafticis inferviunt, & inopem vitam traducunt, *vel ut ex beneficentiâ munufcula qvadam deferantur.*

CII. Dum verò circa annum DCCXLIV. Zacharias Papa multis verbis fe purgat ab Simoniæ crimine, per Bonifacium Archiepifcopum fibi objecto, *Epift.* 1. facilè licet inde colligere rationem, cur Bonifacius, cùm anteà pro tribus

bus Archi-Episcopis in Galliâ pallia ab eo postulasset, mutatâ sententiâ unum tandem petierit pro uno Grimone. Crediderat scil. rumori, tàm cara Romæ esse pallia, nullis comparandis vix ullæ sufficerent Ecclesiæ. Sed Pontifex neqve pro palliis sese expetere qvicqvam, neqve pro chartis aliqvid accepisse docet, & anathema dicit illis, qvi secus fecerint. Sed qvod ita de se prædicavit Zacharias, vix sibi omnes tribuere potuerunt Episcopi reliqvi. Certè ex Nicolao Aragonio Cardinali, circa annum MLV. notat Cardinalis Baronius *num.16.* eo tempore Simoniacam hæresin totam Italiam & Burgundiam occupasse. Clâm enim hominibus cùm perpetrari ista talia soleant, non

non prius animadverti possunt, quam post plurium infectionem & reatum. Ejusqve rei exemplum sumi potest ex actis Concilii Remensis, Anno MXLIX. habiti, ubi plurimi semetipsos criminis ejus reos prodiderunt Episcopi. Imò verò ipsam etiam Romanam sedem, non toto post Zachariam seculo, labe istâ contaminatam fuisse docet caput II. Concilii Parisiensis VI. celebrati anno DCCC-XXIX. *Proinde oportet, ut in electione & ordinatione Sacerdotum, valdè execranda Simoniaca hæresis, quæ propter quorundam avaritiam & ambitionem modernis temporibus dignitatem sacerdotalem fuscare comprobatur, nihil sibi vendicandi juris habeat. Quæ etiam Deo odibilis pestis, pessima vo-*

ssi-

necesse est, ut Imperiali autoritate & potestate cum consensu venerabilium Sacerdotum, à Romanâ Ecclesiâ amputetur; qvoniam si caput langvuerit, membra in cassum vigeant necesse est, &c.

CIII. Possent propiora Zachariæ ævo tempora allegari, qvibus inqvinata hoc vitio Romana sedes dicta fuit, siqvidem credendum esset Tarasiæ, Patriarchæ Constantinopolitani, Epistolæ, qvam scripsit ad Hadrianum, Pontificem Romanum, prout ea latinè legitur in Jure Græco-Rom. *lib.* 3. & adducitur à Baronio, *ad Ann.* 787. *num.* 61. In illâ enim hæc leguntur verba: *Fraterna ergo vestra sacerdotalis sanctitas, quæ non jure, nec ex Dei volunate*

 pon-

pontificiale munus administrat, magnâ laborat infamiâ. Quæ verba faciunt, ut & Baronius *d. l. n. 66.* & Severinus Binius, *tom. 3. Concil. pag. 262.* imposturæ reum dicant Theodorum Balſamonem, quod dolosè epiſtolam hanc ſuppoſuerit. At verò ſi Græcus illorum verborum legatur contextus, qvalem eum ſuſtinet jus Græco-Romanum, & cum verſione latinâ exhibet Gvilielmus Beveregius, *in Synodico Ecclesiæ Græcæ, Tom. 2. p. 184.* planè contrarium inde evincitur. Sic enim ſe habent: ἡ οὖν ἀδελφικὴ ὑμῶν [illegible] [illegible], καὶ κατὰ Θεοῦ [illegible] [illegible] τὴν [illegible] [illegible], [illegible] ἔχει τὴν δόξαν, i. e. *Fraterna ergo veſtra ſacerdotalis dignitas, quæ legitimè atq; ex Dei vo-*

lun-

lunitate pontificale munus admi-nistrat, percelebrem habet glori-am. Non est igitur, qvod ita succenseant Balsamoni Baronius & Binius, qvibus plerumq; vapulat ille, si qvid vel pro πρεσβείοις sedis Constantinopolitanæ, vel contra sedem Romanam scripse-rit singulare.

CIV. Ad praxin seqvioris Ec-clesiæ si descendendum fuerint, pejora semper invenientur & fre-qventiora exempla. Fundamen-tum & rationem ejus rei ita ex-plicat Petrus Svavis *in Hist. Conc. Trid. lib. 6.* In *Occidentali* (Ecclesia) *bonis licet frementibus, negotiatio alibi magis, alibi minus obtinuit, ad usque annum salutis millesimum, quo tempore, facta inter ordina-tionem & collationem beneficii di-*

ſtinctione, ordinatio cœpit gratuitò concedi, ſed in collatione pretium exigi manifeſtius. Ex eo crevit ſemper abuſus, variis impoſitis denominationibus, utpote annatarum, minutorum ſervitiorum, ſcripturæ, ſigilli, & iſtiuſmodi tegumentorum, quibus coopertus graſſatur per Eccleſiam exiguâ ſpe ejus aliqvando tollendi, quoad Chriſtus ipſe aliâ vice nummulariorum menſas evertat, & flagello nundinatores iſtos è templo ejiciat. Verùm ordinationi, quæ à collatione beneficii ſeparatim gratis adminiſtrabatur, non diuturnum fuit id gaudium. Epiſcopi enim, ſpretâ ea, tanqvam abjectâ & infructuoſâ, ad alteram ſolam, unde emolumentum percipiebant, erant attenti. Unde à veris Epi-

piscopis, in solo temporali administrando occupatis, relicta, pedetentim ordinationum administratione instituti Episcopi titulares, qvi ministeria Episcoporum Ecclesiastica obirent. His, qvod reditus nullos possiderent, necessum erat è functionibus, qvas obibant, sibi victum parare: iiqve vicissim, qvos ad ordines admittebant, his aliqvid conferre cogebantur, primum Eleemosynæ nomine sive oblationis; dein honoratiore titulo donationis, ac deniqve, ne, cum debitum esset, omitteretur, imposito nomine mercedis, non qvæ Episcopo ordinanti, sed famulis ejus, aut tabellioni, aut aliis inter ordinandum ministrantibus cederet.

CV. Hinc igitur tot in scri-

pus veterum inveniuntur qverelæ, qvibus pessimos seculi sui mores detestantur, & Ecclesiasticam disciplinam, pristinamqve integritatem revocatam cupiunt. Glaber Rodulphus, cujus antea feci mentionem, historicus ævi sui non contemnendus, *lib. 2. Cap.6.* ex professo qvasi Satyram scribit, inter alia his verbis: *Jamdudum muneribus cœcitatis excæcatæ pené universis Principibus deservit hæc pestis, longè latèqve in Ecclesiarum qvibuscunqve prælatis, toto terrarum orbe diffusis, deniqve omnipotentis Christi Domini gratuitum ac venerabile donum ad propriæ damnationis cumulum converterunt in avaritiæ lucrum. Ideoq; hujusmodi videlicet prælati tanto minus ad di-*

vi-

virum peragendum opus inveniuntur idonei, qvanto constat, qvia non ad illud accesserunt per aditum principalis ostii. Et licet adversus talium personarum procacitatem multipliciter clamet sacrarum Scripturarum Canon nunc tamen solito multiplicius comperitur fieri in diversis Ecclesiarum ordinibus. Nam ipsi Reges, qvi sacræ Religionis idonearum dectores personarum esse debuerant, munerum largitione corrupti, potiorem quempiam ad regimen Ecclesiarum vel animarum dijudicant, illum videlicet, à qvo amplora munera suscipere sperant. Atq; idcircò permaximè qviq; protervi ac turgore superbiæ inflati, sese ultrò cuiq; prælationi ingerunt, minùs formidantes incur-

tare nos facit Concilium Cabilonense, qvod anno DCL. celebratum fuit. Qvorsum enim Can. 16. prohibuisset, ut *nullus Episcopus, neq; presbyter vel Abbas seu Diaconus per præmium ad sacram ordinationem ullo modo penitus accedat. Qvod qvi fecerit, ipso honore, qvem ex præmiis comparare præsumserit, omnino privetur*; nisi fuissent eo tempore, qvi contra prohibitionem Gregorii Simoniam commisissent. Imò verò jam tum tempore Gregorii ævo adhuc propiore, anno scil. DCXV. in Concilio Parisiensi V. *Can. 1* statutum fuit, *ut Episcopus absq; ullo commodo* vel *donatione pecuniæ eligatur*. Qvi canones arguunt, non usqveqvaqve observatum fuisse decretum Gregorii. In

Conc-

Græcâ verò Eccleſiâ, etſi ſeverè admodum prohibita eſſet talis nundinatio, enthroniaſticum tamen ſive introſiſticum nihilominus dabatur, non ordinatori qvidem amplius, aut reliqvis Epiſcopis, ſed Clericis pauperioribus. Conſtat id ex mandato, qvod dari ſolebat Metropolitano & Archi-Epiſcopo, cùm ordinabatur, qvodqve refertur in Jure Græco-Rom. *lib. 6.* Ejus *ſub num. 10.* hæc ſunt verba: *Nec item propter Abbatis vel Archimandritæ vel Legati præfectionem, imò ne qvidem propter inſtitutionẽ Oeconomi, vel majoris, qvod horribilius, denique non propter ordinationem diaconi vel presbyteri, vel Epiſcopi quidquam prorſus ullo modo, nec ante ordinationem nec poſt ordinationem ſumere convenit.* Atqve a

bant

hanc ob cauſam ſtatuimus, ut inthroniſmus, qvem vocant, non ei, qvi ordinat Epiſcopum, (abſit, ut hoc fiat) ſed pauperioribus Clericis, vel alio qvodam eccleſiaſtico munere fungentibus, ratione facultatum Eccleſiaſticarum habitâ detur. Qvippe ſi locuples ſit Epiſcopatus, neqvaqvam prohibemus, qvò minus in eos, qvi miniſteriis Eccleſiaſticis inſerviunt, & inopem vitam traducunt, *vel ut ex beneficentiâ munificentia qvædam deferantur.*

CII. Dum verò circa annum DCCXLIV. Zacharias Papa multis verbis ſe purgat ab Simoniæ crimine, per Bonifacium Archiepiſcopum ſibi objecto, *Epiſt. c.* facilè licet inde colligere rationem, cur Bonifacius, cùm anteà pro tribus

bus Archi-Episcopis in Galliâ pallia ab eo postulâsset, mutatâ sententiâ unum tandem petierit pro uno Grimone. Crediderat scil. rumori, tam cara Romæ esse pallia, ut illis comparandis vix ullæ sufficerent Ecclesiæ. Sed Pontifex neqve pro palliis sese expetere qvicqvam, neqve pro chartis aliqvid accepisse docet, & anathema dicit illis, qvi secus fecerint. Sed qvod ita de se prædicavit Zacharias, vix sibi omnes tribuere potuerunt Episcopi reliqvi. Certè ex Nicolao Aragonio Cardinali, circa annum MLV. notat Cardinalis Baronius *num.16.* eo tempore Simoniacam hæresin totam Italiam & Burgundiam occupasse. Clàm enim hominibus cùm perpetrari ista talia soleant,

non

non prius animadverti possunt, qvàm post plurium infectionem & reatum. Ejusqve rei exemplum sumi potest ex actis Concilii Remensis, Anno MXLIX. habiti, ubi plurimi semetipsos criminis ejus reos prodiderunt Episcopi. Imò verò ipsam etiam Romanam sedem, non toto post Zachariam seculo, labe istâ contaminatam fuisse docet caput II. Concilii Parisiensis VI. celebrati anno DCCCXXIX. *Proinde oportet, ut in electione & ordinatione Sacerdotum, valdè execranda Simoniaca hæresis, quæ propter quorundam avaritiam & ambitionem modernis temporibus dignitatem sacerdotalem fuscare comprobatur, nihil sibi vendicandi juris habeat. Quæ etiam Deo odibilis pestis per [illegible]*

sci-

necesse est, ut Imperiali autoritate & potestate cum consensu venerabilium Sacerdotum, à Romanâ Ecclesiâ amputetur; qvoniam si caput langvuerit, membra in cassum vigeant necesse est, &c.

CIII. Possent propiora Zachariæ ævo tempora allegari, qvibus inqvinata hoc vitio Romana sedes dicta fuit, siqvidem credendum esset Tarasiæ, Patriarchæ Constantinopolitani, Epistolæ, qvam scripsit ad Hadrianum, Pontificem Romanum, prout ea latinè legitur in Jure Græco-Rom. *lib.* 1. & adducitur à Baronio, *ad ann.* 787. *num.* 61. In illâ enim hæc leguntur verba: *Fraterna ergo vestra sacerdotalis sanctitas, quæ non jure, nec ex Dei volunta-*

pontificiale munus administrat, magnâ laborat infamiâ. Qvæ verba faciunt, ut & Baronius *d. l. n. 60.* & Severinus Binius, *tom. 3 Concil. pag. 262.* imposturæ reum dicant Theodorum Balsamonem, qvod dolosè epistolam hanc supposuerit. At verò si Græcus istorum verborum legatur contextus, qvalem eum sustinet jus Græco-Romanum, & cum versione latinâ exhibet Gvilielmus Beveregius, *in Synodico Ecclesiæ Græcæ, Tom. 2. p. 184.* planè contrarium inde evincitur. Sic enim se habent: ἡ οὖν ἀδελφικὴ ὑμῶν ἱερωσύνη ἀρχιερατικὴ [illegible] ἐνδεδεμένη, καὶ κατὰ θεοῦ βούλησιν πρυτανεύουσα τὴν [illegible], διαβοήτην ἔχει τὴν δόξαν. i. e. *Fraterna ergo vestra sacerdotalis sanctitas, quæ legitimè æq. ex Dei vo-* [illegible]

ditate pontificale munus admini-niſtrat, percelebrem habet gloriam. Non eſt igitur, qvod ita fœcenſeant Balſamoni Baronius & Binius, qvibus plerumq; vapulat illic, ſi qvid vel pro πρεσβείοις ſedis Conſtantinopolitanæ, vel contra ſedem Romanam ſcripſerit ſingulare.

CIV. Ad praxin ſeqvioris Eccleſiæ ſi deſcendendum fuerint, pejora ſemper invenientur & freqventiora exempla. Fundamentum & rationem ejus rei ita explicat Petrus Svavis *in Hiſt. Conc. Trid. lib. 6.* In *Occidentali* (Eccleſiâ) *bonis licet frementibus, negotiatio alibi magis, alibi minus obtinuit, ad usqve annum ſalutis milleſimum, quo tempore, facta inter ordinationem & collationem beneficii di-*

ſtinctione, ordinatio cœpit gratuitò concedi, ſed in collatione pretium exigi manifeſtiùs. Ex eo crevit ſemper abuſus, variis impoſitis denominationibus, utpote annatarum, minutorum ſervitiorum, ſcripturæ, ſigilli, & iſtiuſmodi tegumentorum, quibus coopertus graſſatur per Eccleſiam exiguâ ſpe ejus aliqvando tollendi, quoad Chriſtus ipſe aliâ vice nummulariorum menſas evertat, & flagello nundinatores iſtos è templo ejiciat. Verùm ordinationi, quæ à collatione beneficii ſeparata gratis adminiſtrabatur, non diuturnum fuit id gaudium. Epiſcopi enim, ſpretâ ea, tanqvam abjectâ & infructuosâ, ad alteram ſolam, unde emolumentum percipiebant, erant attenti. Unde à veris E-

pi-

piscopis, in solo temporali administrando occupatis, relicta, pedetentim ordinationum administrationi instituti Episcopi titulares, qvi ministeria Episcoporum Ecclesiastica obirent. His, qvod reditus nullos possiderent, necessum erat è functionibus, qvas obibant, sibi victum parare: iiqve vicissim, qvos ad ordines admittebant, his aliqvid conferre cogebantur, primum Eleemosynæ nomine sive oblationis; dein honoratiore titulo donationis, ac deniqve, ne, cùm debitum esset, omitteretur, imposito nomine mercedis, non qvæ Episcopo ordinanti, sed famulis ejus, aut tabellioni, aut aliis inter ordinandum ministrantibus cederet.

CV. Hinc igitur tot in scri-

uixum peragendum opus inveniuntur idonei, quanto constat, quia non ad illud accesserunt per aditum principalis ostii. Et licet adversus talium personarum procacitatem multipliciter clamet sacrarum Scripturarum Canon nunc tamen solito multiplicius comperitur fieri in diversis Ecclesiarum ordinibus. Nam ipsi Reges, qui sacræ Religionis idonearum directores personarum esse debuerant, munerum largitione corrupti, potiorem quempiam ad regimen Ecclesiarum vel animarum dijudicant, illum videlicet, à quo ampliora munera suscipere sperant. Atq; ideirco permaximè quiq; procaces ac turgore superbiæ inflati, illo ulirò cuiq; prælationi ingerunt, minus formidantes incur-

rere lapſum neglectæ paſtoralis curæ, qvoniam tota ſolummodò illorum fiducia pendet ex loculis collectæ pecuniæ, non ex percepto dono ſapientiæ, tantòq; amplius, adepto regimine, ſtudent avaritiæ, quantò conſtat propriam ex illâ ambitionem impleſſe: ac velut idolo ſibi pro Deo conſtituto illi ſerviunt, per quam ſcilicet informati ad talem nomen absq; merito vel opere proruperunt, fitq; minus cautis deceptoria imitandi forma, ac perinde viciſſim contumax inobedientia &c. Plura ſeqvuntur, qvibus tamen hoc graviter perſeqvitur.

CVI. Pelagius Alvarus, Epiſcopus Sylvenſis, ſeculo XIV. ſcripſit & edidit inſigne opus de planctu Eccleſiæ, in qvo tum ipſius Papæ,

tum

tum Cardinalium, tum & Prælatorum aliorumqve Sacerdotum vitia acerrimè perſtringit. Inter alia de Prælatis, *lib. 2. art. 9.* ita plangentem facit Eccleſiam: *Pro pecuniis celebrant: Corpus Chriſti pro pecunia vendunt: pro pecuniis conſecrant & ordinant, pro pecunia omnia conferunt Sacramenta; Sacramenta emunt, Sacramenta vendunt, ſed gratiam non conferunt, qvam non habent. Nihil datur gratis, nihil accipitur gratis.* Et *Art. 7.* Ordinationes *in Eccleſia prout communiter auro emantur, auro venduntur, auro ſicramenta emuntur & aurum quærunt.* Eodem modo Æneas Silvius, qvi poſtea Pontifex Maximus fuit, *Epiſt. 66.* Nihil eſt, *quod abſqve argento Romana Curia*

dat. Ipsa manuum impositio & Spiritus S. dona venduntur, nec peccatorum venia, nisi nummatis impenditur. Et Antoninus, Florentinus ArchiEpiscopus, *in Chron. part. 3. tit. 22. ad ann. 1388.* Tempore *hujus Bonifacii Curia infamis habebatur de labe Simoniæ, ut beneficia non tàm meritis conferrentur, qvàm plures pecunias afferentibus. Et replevit orbem terrarum indulgentiis plenariis, ita ut parvæ Ecclesiæ in suis festivitatibus parvo pretio eas obtinerent.*

CVII. Ne nimius sim in coacervandis ejusmodi testimoniis, unicum adjicere libet Franciscum Petrarcham, qvi *in lib. 1. de remed. utr. fort. dial. 107.* hunc in modum de Pontificatu maximo

verba facit: *Solebant primi ex hoc statu ad martyrium peti. Nunc ad delicias vocari credunt, ideoq́ certatim hic locus appetitur, & huc omnium fermè mortalium vota suspirant. Quis autem vel Romanum vel quemcunq́ Pontificatum aliam cupit ob causam, nisi quò potentior ac ditior sit? Contra justitiae praeceptum praeesse quaeritur, non prodesse, quumq́ sacrilegium pudendumq́ vel dictu est, magnis saepè muneribus, gratiis & pactis & sponsoribus spes emitur sacerdotii pinguioris. O vertigo morum pessima, ad quod olim consueverant & deberent cogi homines, inde nunc retrahi non possunt, & tam praeceps fertur ambitio, ut non Christianus pudor ac modestia videantur, sed ardor i*

pervicacia paganorum, qvam in hujusmodi petitionibus tantam fuisse didicimus, ut de Julio Cæsare lectum sit, qvod Pontificatum maximum petiit, non sine profusissimâ largitione, in qvam reputans magnitudinem æris alieni, cùm manè ad Comitia descenderet, prædixisse matri osculanti fertur, domum se, nisi Pontificem, non reversurum; nec fefellit, Pontifex est reversus. At Christiano homini, cui propositum sit servire, dominiq; sui jugum ferre, pontificatum qvomodo liceat ambire, non video, non modò largitione profusissimâ, sed, qvod non multò minùs est turpe, blanditiis atq; mendaciis, indignis Viro artibus, sed communibus adeò, ut hæc ferè jam unica sit in altum via.

CVIII. Quibus ita sufficienter explicatis, nulla nunc nobis cura est de cavillationibus Moralistarum, uti vocantur, quando illi omne suum studium ponunt in eo, ut per mentis directionem illicitum constituatur in genere licitorum. Hæc enim quotidiana eorum hodiè est speculatio. In specie de Simoniâ scribit Gregorius de Valentiâ, *Tom. 3. Disp. 6. q. 16. p. 3.* Dupliciter *potest quis conferre spirituale propter temporale principaliter & tanquam propter finem. Uno modo, si temporale æstimet pluris, quàm ipsum spirituale; & tunc omninò committis talis Simoniam. Altero modo potest quis conferre spirituale propter temporale principaliter, tanquam propter finem, ita ut tempora-*

 pora-

porale apud eum non sit finis ipsius rei spiritualis. Quod temporale pluris ab eo quàm spirituale æstimetur: Sed tantummodo voluntatis sive applicationis animi ad actum conferendi spiritualia: & hoc non est Simonia, etiamsi principaliter intendatur & expectetur. Eadem est sententia Tanneri Jesuitæ: *Quando*, inquit ille, *datur spirituale propter temporale vel contrà, solùm tanquam propter motivum, aut solùm ex gratitudine & per aliquam compensationem gratuitam, non accedit Simonia, saltem in foro conscientiæ, atq; id procedere, ait, tametsi temporale sit principale motivum dandi spirituale; imò etiamsi sit finis ipsius rei spiritualis, sic ut illud pluris æstimetur, quàm res*

spi-

spiritualis. Exagitat istas sententias & perstringit Ludovicus Montaltius, *Epist. provinc.* 12. Hæc est scilicet subtilitas illa & industria Theologiæ accommodatiæ, qvam vocant, & hi ejus fructus, ut explicentur viæ, qvibus absqve Simoniâ per ambages expediri potest, qvod Patres vetustioris Ecclesiæ pro Simoniaco habuerunt. Et multum sanè interest, ex Novatorum sententiâ, qvâ ratione verba illa, *propter pecuniam*, vel *ob pecuniam*, accipiantur. Illa enim aliqvando pretium Simoniacum significant, aliqvando autem nullam planè Simoniam involvunt, qvando scilic. pecunia nec datur, nec petitur ut pretium,

sed

ſed tantùm intervenit, ut motivum ſuperandi difficultates, qvæ aliàs impedimento eſſent. Vid. Renatus à Valle, *in Hipparcho num. 139.* Non multum ab his diſcedit, qvod ſtatuunt Canoniſtæ, *ad C. 23. X. de Simon.* poſt jus qvæſitum ſeu obtentum beneficium, aut aliud ſpirituale donum, non eſſe Simoniacum, redimere vexationem, qvæ pro jure tollendo injuſtè infertur, vel probabiliter timetur. Nolumus nos confutandis his inhærere, qvippe qvæ ſuum ipſa ex ſe produnt futilitatem, & per ſubtiles ac ſpinoſas interpretationes veritatem obſcurant.

CIX. Pateret hîc inſuper latiſſimus de annatis, notisſimo in

Ca-

Curiâ Romanâ vectigali, differendi campus, tùm de origine earum, tùm imprimis de justitia, & num Pontifex Romanus, dum eas exigit, ab Simoniæ vitio liberari qveat? Trepidè hic incedit, nec tàm constanter atqve firmiter, ut aliàs solet, pedem figit, omnem laudem superans Petrus de Marcâ, ArchiEpiscopus Parisiensis, *lib. 6. de Concord. sacerd. & imper. Cap. 6.* § Qvi annatas illas, in subsidium terræ sanctæ occupandæ, aut ad indigentiam Papæ & Cardinalium sublevandam, introductas primùm fabulantur, cum temporaria tantùm illa sit exceptio, & omnis jamdudum Terræ sanctæ occupandæ spes decollavit, indigentia etiam ita desierit, ut immodicus hodiè

luxus

luxus potius Romæ conspicitur, parum excusatum reddunt Pontificem. Nec video sanè ego, qvid differat hæc Pontificum Romanorum exactio ab facto Antonini, Episcopi, Ephesini, quod improbatum a Concilio Chalcedonensi, dixi suprà. Nec frustra sanè deliberatum fuit & tractatum in concilio Viennensi, ut refert Johannes Andreas, *ad c. inter cætera in fin. de Off. ordinar.* de imponendâ vicesimâ redituum omnium beneficiorum, pro victu Papæ & Cardinalium, ut ab annatis & aliis exactionibus abstinerent; sed omissum, *quia*, ut inqvit, *tam insatiabilis est avaritia Pontificum, ut hoc & illud exigerent.* Sed neqve vicesimâ hac opus erit in tantâ Romæ affluen-

tia,

tii, & Cardinalium omnium apparatu planè regio. Nobis verò destinatum nunc in animo non est, ut qvid de annatis illis sentiendum sit, prolixius exponamus. Hoc certum est, anxiam sæpè onus illud deprecatam fuisse Germaniam, uti patet ex gestis in Concilio Constantiensi & Basileensi, tùm & in Comitiis aliis pluribus.

CX. Qvæ verò dicta hactenus à nobis sunt, dubitare nos faciunt, utrum approbari qveat decretalis Alexandri III. *in c. 18. X. de Simon.* Anxius erat de electione suâ ArchiEpiscopus Strigoniensis, qvòd Simoniæ labe contaminari videretur; laboraverat enim pro eâ Apostolicæ sedis

Le-

rere lapsum neglectæ pastoralis curæ, qvoniam tota solummodò illorum fiducia pendet ex loculis collectæ pecuniæ, non ex perceptæ donis sapientiæ, tantòq; amplius, adepto regimine, student avaritiæ, qvantò constat propriam ex illâ ambitionem implêsse: ac velut idolo sibi pro Deo constituto illi serviunt, per qvam scilicet informati ad rectoris nomen absq; merito vel opere prorupêrunt, fitq; minus cautis deceptoria imitandi forma, ac perinde vicissim contumax invidentia, &c. Plura seqvuntur, qvibus tamen hoc graviter perseqvitur.

CVI. Pelagius Alvarus, Episcopus Sylvensis, seculo XIV. scripsit & edidit insigne opus de planctu Ecclesiæ, in qvo tum ipsius Papæ, tum

tum Cardinalium, tum & Prælatorum aliorumqve Sacerdotum vitia acerrimè perstringit. Inter alia de Prælatis, *lib. 2. art. 9.* ita plangentem facit Ecclesiam: *Pro pecuniis celebrant: Corpus Christi pro pecunia vendunt: pro pecuniis consecrant & ordinant, pro pecunia omnia conferunt Sacramenta; Sacramenta emunt, Sacramenta vendunt, sed gratiam non conferunt, qvam non habent. Nihil datur gratis, nihil accipitur gratis.* Ib. *Art. 7.* Ordinationes in *Ecclesia prout communiter auro emuntur, auro venduntur, ubi ergo Sacramenta emuntur & aurum qværunt.* Eodem modo Æneas Sylvius, qvi postea Pontifex creatus fuit, *Epist. 66.* Nihil est, qvod *absqve argento Romana Curia* ...

dat. Ipsa manuum impositio & Spiritus S. dona venduntur, nec peccatorum venia, nisi nummis impenditur. Et Antoninus, Florentinus ArchiEpiscopus, *in Chron. part. 3. tit. 22. ad ann. 1388.* Tempore *hujus Bonifacii Curia infamis habebatur de labe Simoniæ, ut beneficia non tàm meritis conferrentur, quàm plures pecunias offerentibus. Et replevit orbem terrarum indulgentiis plenariis, ita ut parvæ Ecclesiæ in suis festivitatibus parvo pretio eas obtinerent.*

CVII. Ne nimius sim in coacervandis ejusmodi testimoniis, unicum adjicere libet Franciscum Petrarcham, qvi *in lib. 1. de remed. utr. fort. dial. 107.* hunc in modum de Pontificatu maximo

verba facit: *Solebant primi ex hoc statu ad martyrium peti. Nunc ad delicias vocari credunt, ideoque certatim hic locus appetitur, & huic omnium fermè mortalium vota suspirant. Quis autem vel Romanum vel quemcunque Pontificatum aliam cupit ob causam, nisi quò potentior ac ditior fiat? Contra justitiæ præceptum præesse quæritur, non prodesse, quodque sacrilegium piaculumque vel dici est, ingens sæpè muneribus, quin & pactis & sponsoribus spes emitur sacerdotii pinguioris. O vertigo morum pessima, ad quod olim confugerant & deberent cogi homines, inde nunc retrahi non possunt, & tam præceps fervet ambitio, ut non Christianæ pudor ac modestia videatur, sed ardor*

pervicacia paganorum, quam in hujusmodi petitionibus tantam fuisse didicimus, ut de Julio Cæsare lectum sit, quod Pontificatum maximum petiit, non sine profusissimâ largitione, in quam reputans magnitudinem æris alieni, cùm manè ad Comitia descenderet, prædixisse matri osculanti fertur, domum se, nisi Pontificem, non reversurum; nec fefellit, Pontifex est reversus. At Christiano homini, cui propositum sit servire, domini sui jugum ferre, pontificatum quomodo liceat ambire, non video, non modò largitione profusissimâ, sed, quod non multò minùs est turpe, blanditiis atq; mendaciis, indignis Viro artibus, sed communibus adeò, ut hæc ferè jam unica sit in altum via.

CVIII. Qvibus ita sufficienter explicatis, nulla nunc nobis cura est de cavillationibus Moralistarum, uti vocantur, qvando illi omne suum studium ponunt in eo, ut per mentis directionem illicitum constituatur in genere licitorum. Hæc enim qvotidiana eorum hodiè est speculatio. In specie de Simoniâ scribit Gregorius de Valentiâ, *Tom. 3. Disp. 6. q. 16. p. 3.* Dupliciter *potest qvis conferre spirituale propter temporale principaliter & tanqvam propter finem. Uno modo, si temporale æstimet pluris, qvàm ipsum spirituale; & tunc omninò committit talis Simoniam. Altero modo potest qvis conferre spirituale propter temporale principaliter, tanqvam propter finem, ita ut tem-*

porale apud eum, non sit finis ipsius rei spiritualis. Quasi temporale pluris ab eo quàm spirituale æstimetur: Sed tantummodo voluntatis sive applicationis animi ad actum conferendi spiritualem: & hoc non est Simonia, etiamsi principaliter intendatur & expectetur. Eadem est sententia Tanneri Jesuitæ: *Quando*, inquit ille, *datur spirituale propter temporale vel eccatrà, solùm tanquam propter motivum, aut solùm ex gratitudine & per aliquam compensationem gratuitam, non accidit Simonia, saltem in foro conscientiæ, atque id procedere, ait, etiamsi temporale sit principale motivum dandi spirituale; imò etiamsi sit finis ipsius rei spiritualis, sic ut illud pluris æstimetur, quàm res*

spi-

spiritualis. Exagitat istas sententias & perstringit Ludovicus Montaltius, *Epist. provinc.* 12. Hæc est scilicet subtilitas illa & industria Theologiæ accommodatiæ, qvam vocant, & hi ejus fructûs, ut explicentur viæ, qvibus absqve Simoniâ per ambages expediri potest, qvod Patres vetustioris Ecclesiæ pro Simoniaco habuerunt. Et multum sanè interest, ex Novatorum sententiâ, qvâ ratione verba illa, *propter pecuniam*, vel *ob pecuniam*, accipiantur. Illa enim aliqvando pretium Simoniacum significant, aliqvando autem nullam planè Simoniam involvunt, qvando scilic. pecunia nec datur, nec petitur ut pretium, sed

sed tantum intervenit, ut motivum superandi difficultates, qvæ aliàs impedimento essent. Vid. Renatus à Valle, *in Hipparcho num. 139.* Non multum ab his discedit, qvod statuunt Canonistæ, *ad C. 23. X. de Simon.* post jus qvæsitum seu obtentum beneficium, aut aliud spirituale donum, non esse Simoniacum, redimere vexationem, qvæ pro jure tollendo injustè infertur, vel probabiliter timetur. Nolumus nos confutandis his inhærere, qvippe qvæ suum ipsa ex se produnt futilitatem, & per subtiles ac spinosas interpretationes veritatem obfuscant.

CIX. Pateret hîc insuper latissimus de annatis, notissimo in

Cu-

Curiâ Romanâ vectigali, differendi campus, tùm de origine earum, tùm imprimis de justitia, & num Pontifex Romanus, dum eas exigit, ab Simoniæ vitio liberari qveat? Trepidè hic incedit, nec tàm constanter atqve firmiter, ut aliàs solet, pedem figit, omnem laudem superans Petrus de Marcâ, ArchiEpiscopus Parisiensis *Lib. 6. de Concord. Sacerd. & imper. Cap. 6.* ‖ Qvi annatas illas, in subsidium terræ sanctæ occupandæ, aut ad indigentiam Papæ & Cardinalium sublevandam, introductas primùm fabulantur, cum temporaria tantùm illa sit exceptio, & omnis jamdudum Terræ sanctæ occupandæ spes decollavit, indigentia etiam ita defierit, ut immodicus hodiè

luxus

riæ, & Cardinalium omnium apparatu planè regio. Nobis verò destinatum nunc in animo non est, ut qvid de annatis illis sentiendum sit, prolixius exponamus. Hoc certum est, anxiam sæpè onus istud deprecatam fuisse Germaniam, uti patet ex gestis in Concilio Constantiensi & Basileensi, tùm & in Comitiis aliis pluribus.

CX. Qvæ verò dicta hactenus à nobis sunt, dubitare nos faciunt, utrum approbari qveat decretalis Alexandri III. *in c. 18. X. de Simon.* Anxius erat de electione suâ ArchiEpiscopus Strigoniensis, quòd Simoniæ labe contaminata videretur; laboraverat enim pro eâ Apostolicæ sedis

Le-

Legatus, & huic dono dederat eqvum frater Archiepiscopi, eo tamen inscio. Interrogatus igitur de hoc casu Pontifex hunc in modum respondit: *In hoc, qvod P. Presbyter Cardinalis, Apostolicæ sedis legatus pro electione tuâ, & ut pallium tibi traderet, ad partes illas accessit, & frater tuus ejus præsciens necessitatem, ei eqvum unum te ignorante transmisit: qvoniam per mare veniens nullas aut paucas secum eqvitaturas adduxit, te nullo modo timere oportet. Cùm in accipiendis vel dandis muneribus tria sunt maximè attendenda: persona scil. dantis & accipientis qvalitas: qvantitas muneris & donationis tempus. Qvalitas personarum, ut à qvo, & cui ...*

cet, an à paupere diviti, vel è converso, sive à divite locupleti datum fuerit: æstimatio muneris & donationis tempus, si magni vel minoris pretii res data existat, & an instante necessitate seu alio tempore conferat. Si ergo prædictorum Cardinalis & fratris tui personam & qualitatem pensamus, non fuit magnum ab eodem fratre tuo, Cardinali equum unum transmitti, quem etiam joculatori non preteret Vir tantus & tàm abundans forte donaret. Verum si temporis necessitatem perpendimus, non aliâ intentione hoc constat factum fuisse, quàm ut Cardinali subveniretur in articulo prænotato. Quod autem scriptum est: Beatus, qui excutit manûs suas ab omni munere: de illis

illis donis dictum est, quæ accipientis animum allicere vel pervertere solent: quoniam si ipsa quædam persona Electi offerat Ordinatori vel Consecratori suo electuarium, aut de vino, sive de aliis rebus hujusmodi, quæ modici pretii fuerint, & quæ voluntatem recipientis inclinare vel movere non debeant: non tamen Ecclesia Romana interpretari consuevit, accipientem in his delinquere vel peccantem.

CXI. Verùm enim verò verendum est maximè, ne per hanc sententiam improbitati & avaritiæ quàm sæpissimè velum obtendatur. Etsi enim excusari in certo statu munerum acceptio queat, atque in hanc rem circumstantiæ personarum dantium & accipientium.

tium, munerum ipforum, ut & temporis atqve occafionis attendi debeant; in praxi tamen non leves fefe exferent difficultates, cum parum profit, fi apud homines nos abfolvant diftinctiunculæ, & confcientiæ nos apud Deum accufent. Licèt enim, qvæ offeruntur, minutula fæpè fint gratitudinis aut affectionis Symbola, qvæ animum accipientis corrumpere haut videantur, nec tanti fit electuarium aliqvod, ut ordinator inde in transverfum fe rapi patiatur; qvia tamen etiam in minimis fuftinetur affectio, & ex levioribus ad majora vel optanda vel captanda facilis eft tranfitus, infuper etiam exiguo dono ita occupari animus hominis poteft, ut in electione donanti magis

gis faveant, qvàm alii alicui æqvè digno aut etiam digniori, ille etiam, qvi donat, illud intendere poteſt, ut ſibi benevolum reddat electorem, ſatius erit, circa actum electionis & ordinationis omnibus in univerſum largitionibus, qvantulæcunqve illæ fuerint, abſtinere.

